

Toimintakertomus ja tilinpäätös 2022

käsittely kunnanhallitus 27.3.2023
hyväksytty kunnanvaltuustossa 19.6.2023

Sisällys

1 TOIMINTAKERTOMUS	5
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	5
1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus	5
1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset	8
1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys	9
1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	11
1.1.5 Kunnan henkilöstö	12
1.1.6 Ympäristöasiat	14
1.1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	14
1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	14
1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä	17
1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	20
1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen	20
1.3.2 Toiminnan rahoitus	21
1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset	24
1.4.1 Tase ja sen tunnusluvut	24
1.5 Kokonaistulot ja -menot	26
1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous	28
1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä	28
1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus	28
1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	28
1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä	28
1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	28
1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut	29
1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet	37
1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely	37
1.7.2 Talouden tasapainottamistoimenpiteet	38
2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN	38
2.1 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen	38
2.1.1 Käyttötalouden toteutuminen	38
HYVINVOINTIPALVELUT	38
Hallinto	39
Maahanmuuttopalvelut	42
Kulttuuripalvelut	43

Ehkäisevä päihdetyö	46
Nuorisopalvelut	47
Liikuntapalvelut	51
Senioripalvelut	54
KASVATUSPALVELUT	58
OPETUSPALVELUT	61
TARKASTUSLAUTAKUNTA	63
KUNNANHALLITUS	64
YHTEISET PALVELUT	64
KESKUSVAALILAUTAKUNTA	64
KUNNANHALLITUS	65
VALTUUSTO	66
TALOUS-, TOIMISTO- JA ASIAKASPALVELUT	67
ELINVOIMA- JA KEHITTÄMISPALVELUT	68
SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT	73
YHDYSKUNTATEKNISET PALVELUT	74
2.1.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen	78
2.1.3 Investointien toteutuminen	79
2.1.4 Rahoitusosan toteutuminen	81
2.1.5 Yhteenvedo määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta	81
3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	83
3.1 Tuloslaskelma	83
3.2 Rahoituslaskelma	84
3.3 Tase	85
3.4 Konsernilaskelmat	87
3.4.1 Konsernituloslaskelma	87
3.4.2 Konsernin rahoituslaskelma	88
3.4.3 Konsernitase	89
4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT	92
4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot	92
4.1.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	92
4.1.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot	92
4.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot	93
4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot	95
4.3 Tasetta koskevat liitetiedot	97
4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot	97

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot	99
4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot	101
4.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitapahtumia koskevat liitetiedot	103
5 LUETTELOT JA SELVITYKSET	104
5.1 Luettelo kirjanpitoKirjoista ja tositelajeista sekä niiden säilytystavoista	104
6 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT	106

1 TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kunnanjohtajan katsaus

Kuntien kohdalla merkittävä yhteys kuntien ydinpalveluihin päättyi tilinpäätöksen myötä vuoden 2022 loppuun sosiaali- ja terveyspalveluiden osalta pitkään valmistellun sote-uudistuksen toteutuessa täysimääräisesti vuoden 2023 alusta. Sosiaali- ja terveystoimen (sote) sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirtyi kokonaisuudessaan hyvinvointialueille. **Kuntien voidaankin katsoa syntyneen uudelleen vuodenvaihteessa historian suurimassa kuntasektorin uudistuksessa.** Pukkilalle muutos ei ollut henkilöstön suhteen merkittävä, koska olemme kuuluneet hyvinvointikuntayhtymään jo vuodesta 1996 eri muodoissa ja omaa sote-henkilöstä meillä ei ole ollut enää vuosikymmeniin. Onkin aika kiittää pitkäaikaisesta yhteistyöstä hyvinvointialueelle siirtyneissä palveluissa Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymää, johon pukkilalaisten sote-palvelut ovat kuuluneet.

Meillä alkoi nyt **uusi aikakausi toisen hyvinvointialueen parissa, palveluiden siirtyessä Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle.** Kunnanjohtajana vuonna 2022 myös merkittävä osuus työpanoksestani kohdistui hyvinvointialueen valmistelutyöhön eri delegaatioissa Itä-Uudenmaan alueella. Työtä tehdään jatkossakin yhdessä sen eteen, että Pukkilassa olisi saatavissa paikallisesti sosiaali- ja terveyspalveluja. Päätöksenteko ja vaikuttamismekanismi tosin muuttuivat täysin poliittisiksi, kunnassammekin vuonna 2022 pidettyjen **aluevaalien** myötä. Merkittävin muutos uudessa aikakaudessa on ennen kaikkea kunnalle taloudellinen muutos. Vuosikautia kuntatalouttamme varjostanut loppulasku joko sote-palveluiden ylityksestä tai alituksesta hyvinvointikuntayhtymään tehtyyn budjettiin nähden tuli nyt myös vihdoinkin päätöksensä. Vuoden 2023 alussa meille saapui viimeisen kerran **vuodelta 2022 lähes 200 000 euron tasauslasku sote-palveluista**, joka heikensi suoraan samassa suhteessa kunnan tilikauden tulosta negatiivisesti. Loppusumma kertyi erityisesti erikoissairaanhoidon ylittyneistä kustannuksista.

Kuntatalouteen jää kuitenkin sote-uudistuksen jälkeen menojen ja tulojen välinen rakenteellinen epätasapaino. **Kuntataloudessa vallitsee keskipitkällä aikavälillä rakenteellinen alijäämä**, eli tulot eivät riitä rahoittamaan kaikkia käyttötalouden menoja ja investointeja. Painelaskelmien mukaan vaikein tilanne näyttäisi olevan alle 2 000 asukkaan kuntakokoryhmässä – johon juuri me Pukkilassa kuulumme. Kuntatalouden tasapainottaminen on meillä yhä prioriteetti.

Aloitettuani vuonna 2022 uutena kunnanjohtajana pitkän perinteisen tien kunnassamme, käynnistyi myös järjestelmällinen muutostyö **Pukkila 2.0** aikakauden saavuttamiseksi – yleisestikin heikentyvän kuntatalouden kantokykyä vahvistamaan ja strategiassa linjattuja painotusalueita aidosti toteuttamaan. **Kunnassa on käyty läpi alle vuodessa mm. kaikkien toimialojen prosessit, uudistettu koko kuntaimago, kuntastrategia ja toiminta- sekä palvelukulttuuri.** Kohtaamme entistä enemmän iloisia tervehdyksiä, jaettua iloa ja surua, nopeampaa tiedonkulkua, ratkaisukeskeistä asennetta, oma-aloitteisuutta ja idearikkautta! Kunnassa on vahva tahtotila säilyä elinvoimaisena ja itsenäisenä ja aiomme tehdä sen eteen jatkossakin voitavamme, toimialarajoja ylittäen ja yhteistyötä tehostaen.

Vuoden kuluessa on myös **uudistettu tuloksettaasti työllisyyden hoidon prosessit:** vuonna 2021 keskimäärin kuukautta kohden työttömiä työnhakijoita oli 100 työtöntä ja vuonna 2022 79 työtöntä. Henkilöstöä on osallistutettu vahvasti kuntastrategian ja muutosprosessien läpivientiin, vahvistettu johdon osaamista ja kouluttautumista ratkaisukeskeisiksi tiedolla johtaviksi esihenkilöiksi, uudistettu johtamisjärjestelmä, päivitetty perusteellisesti talousarvioprosessit realistiselle tasolle ja systemaattisemmaksi, uudistettu ja

korjattu hallintosääntöä ja organisaatorakennetta, vahvistettu palvelukulttuuria työhyvinvointia kehittäen, kilpailutettu sopimuksia ja palveluntuottajia, perustettu kunnan merkittävimmäksi tehtäväksi jääneille opetus- ja kasvatustalustoille uusi sivistyspalveluiden toimiala, palkattu sivistystoimenjohtaja kehitystyötä vahvistamaan yhteistyösopimuksella Myrskylän kunnan kanssa, käynnistetty suuritoiminen tehtävien vaativuuden arviointiprosessi (valmis 3/23), lisätty yhteistyötahojen ja sidosryhmien kanssa vuoropuhelua ja säännöllisiä tapaamisia, rakennettu määrätietoista tiedolla johtamisen kulttuuria sähköisiä ratkaisuja hyödyntäen, lisätty digitaalisia palveluita ja ennen kaikkea priorisoitu työtehtäviin strategisissa tavoitteissa perässä laahanneet tehtävät näkyviksi toimenpiteiksi.

Kaikki tämä on myös tehty entistä pienemmillä resursseilla, mutta näkyvillä tuloksilla – joista kiitän sydämeni pohjasta upeaa henkilöstöämme sekä rohkeita päättäjiä. Haluan lausua erityisen kiitokseni koko kunnan puolesta kunnan pitkäaikaiselle hallintosihteerille **Mirva Assiselle**, joka jäi pois työelämästä vuodenvaihteessa huikean 42 työvuoden jälkeen. Mirvan merkitys kunnan hallinnon kivijalkana myös uuden kunnanjohtajan tarttuessa ruoriin oli korvaamaton.

Kunnan läpikäymä muutosprosessi ei ole ollut helppoa ja kivutonta. Kuntasektorilla vähemmän tunnistettu nopeatemppoinen korjausliike oli kuitenkin ainoa vaihtoehto kirittäessä kiinni toimintojen järkevöittämisestä, sopeuttamisesta sekä taloutta valtitsevissa kuntatalouden näkymissä, yleisesti heikentyvässä pienten kuntien asemassa. Näin toimimalla, mahdollistimme paremman talousarvion vuodelle 2023, jossa tavoittelemme ylijäämää. Ilman vuoden 2022 aikana tehtyä muutosjohtamista, olisi ollut lähes väistämätöntä, että tilinpäätöksen tulos olisi ollut miinuksella lähempänä 1 m€, johtuen pitkälti vuodelle 2022 tehdyssä talousarviossa budjetoimattomista tehtävistä ja kuluista, yhdistettynä eri tahoilta saapuneisiin miinusmerkkisiin tasauskuluihin ja inflaatioon. Vuoden 2022 toimintamalleilla pystyimme myös **lyhentämään kunnan velkarahoitusta n. 700 000 eurolla** ja lainat per asukas tippuivat 3271 eurosta 3022 euroon.

Se, että pystyimme muutoksien keskellä toimimaan talousarvion raameissa ja samalla investoimaan uuteen ja kehittämiseen (mikä tulee tässä kohtaa nähdä investointina kohti tasapainoisempaa taloutta), on myös ennakoitua parempien verotulokertymien ansiota. Jostain kun järkevöitetään – voimme myös mahdollistamaa sinne missä tarve on suurin. Pystyimme mm. kohdentamaan uudessa talousarviossa n. 200 000 euroa enemmän opetus- ja kasvatustalustoille kehittämiseksi ja resurssoinnille, mikä on meille arvopohjaisesti merkittävä ja tärkeä valinta kunnissa yleisesti vallitsevien leikkureiden aikakaudella. Kuluvana vuonna budjetin suurin ylitys henkilöstökulujen osalta (219 t€) kohdistuikin juuri opetus- ja kasvatustalustoihin, johtuen koronan kurituksesta ja myös useiden päällekkäisten poissaolojen takia. Väestön menetyksen ja ikääntymisen keskellä meidän on myös entistä tärkeämpää tehdä kuntaa aidosti tunnetuksi ja näkyväksi. Tämän tueksi käynnistimme myös isäntäkuntana neljän kunnan yhteisen matkailunkehittämishankkeen, johon saimme lähes täysimääräisen rahoituksen ELY:ltä. Kunnassa on käynnistetty vuonna 2022 yhteensä 13 kehittämishanketta.

Vuosi 2022 jää aikakirjoihin **Ukrainan sodan** täysimittaisen syytymisen surullisena vuotena. Osallistuimme Ukrainan tukemiseen rahallisella lahjoituksella sekä sotaa pakenevien perheiden majoittamiseen maahanmuuttoviraston ns. kuntamallin kautta. Uusi vaihe kunnassa maahanmuuttoon liittyen osoitti parhaimmillaan yhteisöllisen toimintakulttuurimme parhaat puolet - suurkiitos yhdistyksille, järjestöille sekä seurakunnalle.

Myös monille eri alojen yrityksille vuosi 2022 oli yhä haasteellinen. Inflaatio johti myynnin vaikeutumiseen ja yritykset ovat myös kärsineet energian ja raaka-aineiden hintojen noususta. Yksi suurimmista yritysten haasteista oli edelleenkin osaavan työvoiman saatavuus. Kahden vuoden välein toteutettava Elinkeinoelämän keskusliiton **Kuntaranking** mittaa Suomen eri alueiden vetovoimaisuutta yritystoiminnan kannalta. Kuntaranking-kyselyyn vastasi tammikuussa 2023 yhteensä 2193 yritysjohtajaa eri puolilta Suomea. Vastaajat

edustavat suomalaisia työnantajayrityksiä, joita maassamme on alle 85 000. Porvoon seutukunta oli uutena mukana vertailussa. Valttikortteina nousivat esille vahva kuntatalous ja yrittäjyysaktiivisuus. Kuntatalouden ja yrittäjyysaktiivisuuden tilastoissa Porvoon seutukunta (Pukkila, Myrskylä, Askola, Porvoo) oli kyselyssä vertailun kärkeä! Yrityskyselyn tulokset ovat kuitenkin keskimääräistä kriittisempiä. Keskitasoa heikompi arvio sijainnista voi viitata esim. alueen työvoimapulaan, heikentyneisiin liikenneyhteyksiin tai yleisempien kriisien paikalliseen vaikutukseen 2023.

Vuoden 2022 aikana **kunnanvaltuusto päivitti kuntastrategiamme**. Kuntastrategian painopisteitä ovat rohkeus, rakkaus ja yksinkertaisuus. Visiomme myötä **pienin voi olla suurin**.

Me uskallamme puhua rakkaudesta

Uskalsimme puhua rakkaudesta ja rakkaudella - myös vaikeiden asioiden ja haasteiden kohdalla.

Edelläkävijyys vaatii rohkeutta

Olimme rohkeita edelläkävijöitä - välillä teillä tuntemattomilla ja ihan uuden äärellä, mutta yhteisellä muutosmatkalla ja päämäärällä.

Kaikki hyvä on yksinkertaista

Suoraviivaistimme ja selkeytimme prosesseja sekä toimintamalleja, lisäten tiedonkulkua ja kunnan palveluiden saavutettavuutta.

Pienin kunta voi olla henkisesti suurin ja arkionnellisin. Jatketaan yhdessä tämän tavoitteen eteen rakentavasti ja rakkaudella työtä tehden. Kiitos kun sain johtaa meidän yhteistä muutosmatkaamme. Kiitos suuresta luottamuksesta ja lämpimästä vastaanotosta uudeksi kunnanjohtajaksi, vaativan ja vastuullisen tehtävän edessä.

Pukkilassa 24.3.2023

Katarina Helander

Kunnan johtava palveluhenkilö

1.1.2 Kunnan hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Valtuustokaudella 2021–2025 luottamushenkilöorganisaatio koostuu valtuustosta (17), kunnanhallituksesta (7) ja toimielimistä (tarkastuslautakunta, valtuuston vaalilautakunta, keskusvaalilautakunta, hyvinvointilautakunta ja elinvoimalautakunta).

Poliittinen jakauma (17 paikkaa) valtuustokaudella 2021–2025 on seuraava: Keskusta 7, Kokoomus 5, Perussuomalaiset 3 ja Vihreät 2. Kunnanhallituksessa paikkajakauma oli puolestaan seuraava: Keskusta 3, Kokoomus 2, Perussuomalaiset 1 ja Vihreät 1.

Valtuuston puheenjohtajat on valittu kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Valtuuston puheenjohtajana toimi Markus Kalliokivi (KESK), I varapuheenjohtajana Jyrki Loijas (KOK) ja II varapuheenjohtajana Lennu Sajomaa (PS). Hallituksen puheenjohtajat on valittu neljäksi vuodeksi. Hallituksen puheenjohtajana toimi Juha Ahola (KOK) ja varapuheenjohtajana Leena Clewer (KESK).

Valtuuston kokoonpano vuonna 2022:

Ahola, Juha (KOK)	Loijas, Jyrki, (KOK)
Alaranta, Nina (PS)	Maasilta, Tommi (VIHR)
Almiala, Robert (KOK)	Malmbäck, Tiina (KOK)
Clewer, Leena (KESK)	Nikula, Anni (KESK)
Hovi, Rami (KOK)	Pirhonen, Matti (KESK)
Kalliokivi, Markus (KESK)	Sajomaa, Lennu (PS)
Korhonen, Ilona (VIHR)	Sihlman, Kimmo (PS)
Lehtimäki, Roosa (KESK)	Tikkala, Terhi (KESK)
Levälampi, Kaisa (KESK)	

Kunnanhallituksen kokoonpano vuonna 2022:

Ahola, Juha (KOK)
Alaranta, Nina (PS), sijaisena Kimmo Sihlman (PS)
Almiala, Robert (KOK)
Clewer, Leena (KESK)
Levälampi, Kaisa (KESK)
Maasilta, Tommi (VIHR)
Pirhonen, Matti (KESK)

Lautakuntien puheenjohtajat ja varapuheenjohtajat

	Puheenjohtaja	Varapuheenjohtaja
Elinvoimalautakunta	Kalliokivi, Markus	Lehtimäki, Roosa
Hyvinvointilautakunta	Tikkala, Terhi	Korhonen, Ilona
Keskusvaalilautakunta	Mölsä, Eero	Sihlman, Kimmo
Tarkastuslautakunta	Loijas, Jyrki	Sajomaa, Lennu
Valtuuston vaalilautakunta	Nikula, Anni	Sajomaa, Lennu

Tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n mukaan tilivelvollisia ovat kunnan toimielimen jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Valtuutetut eivät ole tilivelvollisia. Toimielimet on määritelty kuntalain 30 §:ssä, jonka mukaan (valtuuston lisäksi) kunnan toimielimiä ovat kunnanhallitus, lautakunnat, valiokunnat ja johtokunnat, niiden jaostot sekä toimikunnat. Niiden jäsenet ja varajäsenet ovat tilivelvollisia.

Tilivuonna 2022 ovat tilivelvollisia viranhaltijoita kunnanjohtaja, hyvinvointijohtaja, hallintojohtaja, sivistystoimenjohtaja, palvelupäällikkö, julkishallinnon asiantuntija rehtori ja päiväkodin johtaja.

1.1.3 Yleinen ja oman alueen taloudellinen kehitys

Yleinen taloudellinen kehitys

Kuntatalous on vuoden 2022 jäljiltä juuri ja juuri tasapainossa. Kuntaliiton ennakkollinen tilinpäätösanalyysi vuodelta 2022 osoittaa, että kuntien ja kuntayhtymien tilikauden tulos heikkeni hieman suhteessa aikaisempiin kahteen vuoteen mutta säilyi yhä vahvalla tasolla. Tulos nousi 1,3 miljardiin euroon hyvien verotulojen ja poikkeuserien vuoksi. Tilikauden tulosta ei kuitenkaan yksistään voida käyttää kuntatalouden tasapainon mittarina. Kuntien talous eriytyy vauhdilla ja hyvää tulosta selittävät lähinnä poikkeukselliset, kertaluonteiset tekijät. Kuntatalouden kulut kasvoivat vuonna 2022 jopa 5 prosenttia. Kulukehitys todennäköisesti kasvaa vielä ennakkoarvioista, sillä luvut eivät vielä sisällä kaikkia sote-kuntayhtymien laskutuksia. Myös korona aiheutti vielä kuluja toimintavuoden aikana.

Tilinpäätöksissä näkyy ripeä talouskasvu ja odotettua vahvempi työllisyyskehitys. Yhteisöveron, kunnallisveron ja kiinteistöveron tuotot nousivat.

Venäjän hyökkäyssodan seurauksena energiakustannukset nousivat kahdeksalla prosentilla. Yleinen korkotason nousu ei näy vielä yleisesti kuntien vuoden 2022 tilinpäätöksissä.

Valtiovarainministeriö arvioi Suomen bruttokansantuotteen kasvavan vuonna 2022 1,9 prosenttia. Bruttokansantuote kääntyi arvion mukaan syksyllä lievään laskuun. Euroalueen taloustilanne on hyvin samanlainen kuin Suomen. Suuri osa euroalueen maista kärsii kuitenkin energiakriisistä Suomea enemmän.

Tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan 15–74-vuotiaita työllisiä oli vuonna 2022 keskimäärin 2 619 000 ja työttömiä 190 000. Työllisiä oli 65 000 enemmän ja työttömiä 22 000 vähemmän kuin vuonna 2021. 15–64-vuotiaiden työllisyysaste oli 73,8 % vuonna 2022. Työllisyysaste kasvoi 1,6 prosenttiyksikköä vuodesta 2021. Työ- ja elinkeinoministeriön työllisyyskatsauksen mukaan vuoden 2022 lopussa yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleita pitkäaikaistyöttömiä oli 86 200, mikä on 21 100 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin.

Oman alueen taloudellinen kehitys

Asukaskunnan kehitys Pukkilassa ja naapurikunnissa vuosina 2019–2022

Kunta	2019	2020	2021	2022	Muutos 2019 à 2022	
					lkm.	%
Askola	4 943	4 878	4 847	4 767	-176	-3,6
Myrskylä	1 882	1 871	1 816	1 765	-117	-6,2
Mäntsälä	20 721	20 783	20 839	20 895	+174	0,8
Orimattila	16 003	15 882	15 814	15 735	-268	-1,7
Pukkila	1 860	1 833	1 848	1 804	-56	-3,0

Vaestosta (tilasto vuodelta 2021)

- n. 2,5 % on ulkomaan kansalaisia
- n. 3 % vieraskielisiä
- n. 27 % eläkeläisiä
- n. 24 % yli 64-vuotiaita
- n. 15 % alle 15-vuotiaita
- n. 61 % 15–64-vuotiaita
- asuntokuntia noin 840

Pukkilan kunnan työvoima ja työttömyysprosentti vuosina 2017–2022:

Vuosi	Työvoima	Työttömyysprosentti
2017	943	10,0
2018	935	8,8
2019	919	8,8
2020	911	11,7
2021	911	10,9
2022	897	8,9

Pukkilan kunnassa oli vuoden 2022 päättyessä työttömiä työnhakijoita 80 henkilöä, joista naisia oli 43 ja miehiä 37, alle 25-vuotiaita 7 ja yli 50-vuotiaita 37.

Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta naapurikunnissa 2021–2022:

Kunta	2021	2022	Muutos (%-yks.)
Askola	8,0	6,8	-1,2
Myrskylä	11,7	10,4	-1,3
Orimattila	11,0	10,3	-0,7
Pukkila	10,9	8,9	-2,0

1.1.4 Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa

Koronan aiheuttaman taantuma, talouden kasvanut epävarmuus sekä inflaatio näkyvät yleisesti kaikkialla suoraan työttömyyslukuissa. Työttömyys kuitenkin väheni merkittävästi Pukkilassa vuoden 2022 aikana, naapurikunnista kaikkein eniten. Työttömyyden ja elinvoiman kehittämisen tehtävät, voimassa olleen strategian mukaisesti, nostettiin päätavoitteiksi heti vuoden alusta. Työttömyysprosentti oli vuoden alussa 10.9 % ja vuoden lopussa 8.9 %. Tärkeimpänä seikkana mainittakoon erityisesti pitkäaikaistyöttömien merkittävä vähentyminen, jolla on suora sakkorahavaikutus kunnan menoissa. Kunnan valtiolle maksamia sakkorahakorvauksia pystyttiin vähentämään vuonna 2022 noin 32 000 euroa, n. 20 000 euroa budjetoitua pienemmillä resursseilla (kokonaissäästö 52 000 euroa). Asukasluku oli vuoden vaihteessa 1804. Kuntaan muutti vuonna 2022 88 henkilöä ja kunnasta pois muutti 123 henkilöä. Asukasluku vähentyi vuoden 2022 aikana yhteensä 44 hengellä.

Käyttötalouden toteutuneet ulkoiset toimintakulut vuonna 2022 olivat yhteensä 13 486 072 euroa, mikä oli 639 261 euroa talousarviota enemmän. Palveluiden ostot kasvoivat 687 950 euroa, pitäen sisällään mm. SOTE-kulut (sosiaali- ja terveyspalveluiden ostopalvelut). Avustuksia myönnettiin 327 317 euroa. Henkilöstökulut kasvoivat edellisvuodesta 258 545 euroa. Tästä koko hallinnon ja hyvinvointipalveluiden osuus henkilöstökulujen osalta oli n. 40 000 euroa ja n. 215 000 euron ylitys kohdistui opetus- ja kasvatuspalveluihin. Vuoden 2022 osalta koronavirus aiheutti vielä valitettavia muutoksia kunnan toimintaan ja talouteen, etenkin henkilöstöressurssien kautta. Poissaoloja ja sijaistarvetta kertyi etenkin koulun arkeen oletettua paljon enemmän. Lisäksi vuoden 2022 budjetista oli leikattu henkilöstökuluja, mm. sijaiskuluja ei ollut budjetoitu vuoden 2022 talousarvioon asianmukaiselle tasolle koko kunnassa (ts. ylitys oli väistämätön).

Toimintakuluissa suurin menoerä oli yhä sosiaali- ja terveyspalveluiden ostopalvelut (SOTE). SOTE-palveluiden tasauslaskutus järkytti taloustasapainoa jälleen kaikista eniten vielä vuonna 2022. Vuodesta 2023 eteenpäin kuntaan ei enää kohdistu näin suuria epävarmoja tasauslaskuja, hyvinvointialueiden aloittaessa 1.1.2023 ja SOTE-palveluiden siirtyessä hyvinvointialueiden vastuulle. Pukkila kuului vielä vuonna Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymään (PHHYKY), joka purkautui vuoden 2022 loppuun. Vuodesta 2023 alkaen Pukkilan kunta kuuluu Itä-Uudenmaan hyvinvointialueeseen, jonka luottamushenkilövalintoihin liittyvät valtakunnalliset aluevaalit käytiin vuonna 2022. Kunnan budjetoitua määrärahaa vuodelle 2022 nostettiin 6 751 334 euroon. Summa ei kuitenkaan riittänyt, erityisesti erikoissairaanhoidonkustannusten ylittyessä merkittävästi budjetoidusta. Kunnan loppusummaksi PHHYKY: n tilinpäätöksessä muodostui 6 945 171 euroa. Kunnan kaikkien prosessien ja toiminnan läpikäynti vuonna 2022 kuitenkin mahdollisti ennakoitua parempien verotulojen kanssa sen, että ennakoimattomat lisälaskut huomioiden pystyimme merkittävästi kehittämään kunnan toimintoja, pysyen kuitenkin kokonaisuutena talousarvion raamissa.

Toimintatuotot kasvoivat edellisvuodesta 217 106 euroa. Toimintakatteeksi muodostui 12 107 470 euroa, edellisenä tilikautena toimintakate oli 11 436 861 euroa. Verotusjärjestelmää ja verotilityksiä on muutettu viime vuosien aikana, minkä vuoksi myös Valtionvarainministeriöllä ja Kuntaliitolla on ollut vaikeuksia verotuksen ennustamisessa. Kunnalle kertyi verotuloja ja valtionosuuksia budjetoitua enemmän, yhteensä 11 799 142 euroa, mikä on 553 020 euroa enemmän kuin edellisvuonna. Kunnallisverokertymä oli 7 656 323 euroa, mikä oli 300 428 euroa enemmän kuin edellisenä vuonna. Yhteisöveroja saatiin 422 370 euroa, mikä on 7 892 euroa edellisvuotta vähemmän. Valtionosuuksia kunta sai 4 142 819 euroa, 109 000 euroa budjetoitua enemmän.

1.1.5 Kunnan henkilöstö

Pukkilan kunnan henkilöstöstrategia

Kuntastrategiassa huomioidaan kuntalain mukaan henkilöstöpolitiikka. Motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö on määritelty kunnan voimavaraksi kuntastrategiassa. Työntekijät tuottavat kunnan palvelut ja huolehtivat siten myös kuntalaisten hyvinvoinnista. Pukkilan kunta on hyvä ja vastuullinen työnantaja, joka pitää huolen työntekijöistään järjestämällä lakisääteisen työterveyshuollon lisäksi sairauenhoidon ja tyhy-toimintaa. Hyvinvoiva henkilöstö tuottaa säästöjä kunnalle. Pukkilan kunnan henkilöstöpolitiikkaa on määritelty Tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa, johon on kirjattu tavoitteita ja niihin liittyviä toimenpiteitä huomioiden mm. henkilöstörakenne, koulutuksen ja urakehityksen mahdollisuudet työssä sekä työolosuhteet johtamisen, esimiestyön, työyhteisön ja viestinnän näkökulmista että työn ja perhe-elämän yhteensovittaminen.

Henkilöstöä koskevia asioita käsitellään työnantajan ja henkilöstön edustajista koostuvassa yhteistyötoimikunnassa, joka huolehtii lakisääteisesti työpaikan yhteistoiminnasta ja työsuojeluyhteistoiminnasta.

Henkilöstön palkitseminen ja työhyvinvoinnin tukeminen

Pitkään palvelleiden palkitsemisjärjestelmä on ollut käytössä nykyisessä muodossaan vuodesta 2004. Henkilöstö saa viisi vapaapäivää 15 palvelusvuodesta alkaen viiden vuoden välein. Vapaapäivät voi pitää palvelusajan täyttymisen jälkeisenä kalenterivuonna.

Talous

Vuoden 2022 henkilöstömenoihin on budjetoitu 2 666 131 euroa, ja toteuma vuodelta 2022 oli 2 924 676 euroa. Henkilöstökulut ylittivät 9,7 prosentilla, 258 545 euroa.

	Toteuma 2022	TA 2022	Poikkeama	Toteuma 2021
Luottamushenkilöstö	-31 547	-28 600	-2 947	-39 611
Mak. palkat, palkkiot, yhteensä	-1 955 799	-1 914 801	-40 998	-1 800 597
Määräaikaiset työsuh, yhteensä	-282 179	-88 304	-193 874	-246 214
Muu hlöstö/työllist, yhteensä	-67 179	-46 355	-20 824	-46 020
Kuntien palkat ja palkkiot	-2 352 380	-2 083 401	-268 979	-2 116 890
Muut palkkiot	-5 250	-800	-4 450	-2 700
Jaksotetut palkat ja palkkiot	-9 873		-9 873	-6 167
Henkilöstömenojen korjauserät	91 737		91 737	47 216
Palkat ja palkkiot	-2 307 314	-2 112 801	-194 513	-2 118 151
Eläkekulut	-564 470	-504 293	-60 178	-532 411
Muut henkilösivukulut	-52 892	-49 037	-3 854	-55 416
Henkilösivukulut	-617 362	-553 330	-64 032	-587 828
Henkilöstökulut	-2 924 676	-2 666 131	-258 545	-2 705 979

Henkilöstömenot 2022	
Yhteiset palvelut	599 858
Hyvinvointipalvelut	311 758
Ruoka- ja siivouspalvelut	375 864
Opetuspalvelut	1 060 285
Varhaiskasvatus	574 978

Tietoja ja tilastoja henkilöstöstä 31.12.2022

Palvelussuhteiden määrän kehitys					
Ajankohta	Vakituiset	Sijaiset	Määräaikaiset	Työllistetyt	Yhteensä
31.12.2015	55	9	6		70
31.12.2016	54	8	4		66
31.12.2017	49	7	8		64
31.12.2018	50	7	13	1	71
31.12.2019	51	11	11	2	75
31.12.2020	48	5	12	3	68
31.12.2021	48	2	14	2	66
31.12.2022	44	1	10	1	56

Vakinaisen henkilöstön ikäjakauma		
Ikä	Naiset	Miehet
-29	3	0
30-39	8	1
40-49	4	2
50-59	20	1
60-64	5	0
65-	0	0
Yhteensä	40	4

Sairauspoissaolot, koko henkilöstö								
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Työntekijämäärä	55	54	61	70	66	53	66	56
Poissaolajaksot	133	151	179	155	182	141	172	161
Sairauspäivät	592	830	1407	1129	1060	977	1036	1782

Sairauspoissaolot sisältävät 6 yli 30 kalenteripäivää kestänyttä sairauslomajaksoa (yht. 427 pv). Yli 30 pv sairauslomia vuonna 2022 oli 9 kpl (yhteensä 562 päivää) 7 henkilöllä. Vuonna 2021 vastaavasti yli 30 pv poissaoloja oli 7 kpl (yhteensä 321 päivää) 6 henkilöllä. Työtapaturmia alle 5 kpl vuonna 2022. Työtapaturmasta johtuvia poissaoloja 14 pv.

	Yli kk:n mittaisia sairauslomia
2015	4
2016	6
2017	9
2018	7
2019	7
2020	6
2021	6
2022	6

Tapaturmat, koko henkilöstö								
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tapaturmia	3	3	0	3	7	1	4	5

Sairauspäiviä	0	2	0	57	57	1	0	14
---------------	---	---	---	----	----	---	---	----

1.1.6 Ympäristöasiat

Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun osalta kunta on liittynyt Askolan, Myrskylän, Pornaisten ja Pukkilan muodostamaan yhteistyöalueeseen, jossa Askola toimii isäntäkuntana.

Pukkilan kunnan ympäristön tilassa ei ole tapahtunut viime vuosina suuria muutoksia.

Uudenmaan ELY-keskuksen ylläpitämässä maaperän tilan tietojärjestelmässä on 23 kohdetta Pukkilan kunnan alueella. Näistä kaksi on kunnan omistamalla alueella (TVL:n entinen varikko (Naarkoski) ja Pukkilan entinen kaatopaikka. Kohteissa ei ole akuuttia puhdistustarvetta.

Luvun 1.1.8 ympäristöriskeissä käsitellään kunnan käytöstä poistettua jätevedenpuhdistamoa.

Kunnalla ei ole tiedossa muita omasta toiminnasta aiheutuneita ympäristövastuita.

1.1.7 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Väestökehitys on keskeistä kunnan tulevaisuuden kannalta. Vuonna 2020 Sitra ennusti Pukkilan kunnan asukasluvun vähenevän tasaisesti ainakin vuoteen 2040 asti, jolloin asukasmäärän ennustettiin olevan 1 710.

Kunnan talous ei ole tasapainossa. Vuoden 2023 alusta aloittaneiden hyvinvointialueiden tulo kamppailemaan kuntien kanssa julkisesta rahoituksesta heikentäne jatkossa Pukkilan kunnan julkisen rahoituksen tulopohjaa. Kunnassa on nimetty talouden tasapainottamisen tueksi kunnanjohtajan ja johtoryhmän työtä tukemaan päättäjistä koostuva ryhmä, joka aloittaa toimintansa keväällä 2023.

1.1.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Kunnanhallitus vastaa riskienhallinnan toteutumisesta ja yhteensovittamisesta sekä päättää kunnan omaisuuden ja vastuiden vakuuttamisesta. Kunnanhallitus voi siirtää toimivaltaansa edelleen muille toimielimille ja viranhaltijoille. Riskienhallintaan kuuluvat myös takausvastuiden ja muiden vastuiden valvonta. Vastuiden valvonta hoidetaan siinä päävastuualueella, jonka tekemisiin sopimuksiin vastuut liittyvät. Riskienhallinnasta annetaan yksityiskohtaisemmat ohjeet kunnan sisäisen valvonnan ohjeessa.

Kunnan riskit on luokiteltu seitsemään ryhmään:

- toimintaan
- toiminnan monimutkaisuuteen
- henkilöstöresursseihin
- sovellettavaan tekniikkaan
- palveluihin tai hankintoihin
- johtamiseen ja ohjaukseen ja
- muihin asioihin liittyvät riskit.

Kutakin tunnistettua riskiä on arvioitu sen todennäköisyyden (%) ja seurauksen vakavuuden (1–5) suhteen, joista arvoista on johdettu riskin merkittävyys (asteikolla 0–5). Asteikolla 0–0,9 riski on havaittu ja siedettävissä, riski on päätetty hyväksyä mahdollisen hyödyn saavuttamiseksi (arviointitaulukossa riskin väri on vihreä); 1,0–2,5 riski on kohtalainen, riskitaso kohonnut, mutta se on

hyväksyttävä (keltainen) ja 2,6–5,0 riski on vakava, riskitasoa on aktiivisesti ryhdyttävä laskemaan (punainen).

Kunkin riskiryhmän tunnistettuja riskeistä on lisäksi kuvattu sen vaikutus, riskin omistaja (minkä toimielimen tai vastaavan tehtävänä on toimia riskin tunnistamiseksi ja sen hallitsemiseksi), toimenpiteet riskin eliminoimiseksi sekä toimenpiteet riskin toteutuessa. Lisäksi riskien arviointitaulukossa on esitetty kunkin riskin osalta sen vaikutusaika ja aikataulu riskin eliminoimiseksi.

Strategia

Valtuusto hyväksyi 12.12.2022 (§ 27) vuoden 2023 talousarvion yhteydessä uuden kuntastrategian. Me Pukkilassa uskomme, että kaikkien tuntemalla ja ennen kaikkea arkeen omaksutulla strategialla voidaan tavoitteet tekemisen kautta muuttaa positiiviseksi ja vaikuttavaksi muutokseksi. Pukkilan kuntastrategia kiteytyy kolmeen tärkeään arvoon, jotka samalla ovat strategisia painopisteitä. Teemat kiteytyvät rohkeuteen, rakkauteen ja yksinkertaisuuteen:

- edelläkävijyys vaatii rohkeutta
- me uskallamme puhua rakkaudesta
- kaikki hyvä on yksinkertaista.

Kolmen teeman ohella keskiössä on viestintä. *Viesti & viesti & viesti* tarkoittaa:

1. sisäistä viestintää
2. kuntalaisille suunnattua viestintää
3. ulkoista viestintää, jossa kerromme Pukkilasta positiivisesti ulospäin.

Strategiset riskit

Strategiset riskit liittyvät asetettujen strategisten tavoitteiden saavuttamiseen. Toimintaympäristön jatkuvat ja entistä nopeammat muutokset luovat kuntastrategian toteutumiseen merkittävän riskin. Kuntiin on kohdistunut viime vuosina monenlaisia muutospaineita johtuen yhteiskunnallisista muutoksista ja yleisestä talouskehityksestä. Nämä muutospaineet ja siten myös strategiset riskit kohdentuvat yhtä lailla kuntalaisten hyvinvoinnin kuin kunnan elinvoiman edistämiseen.

Toiminnalliset riskit

Henkilöstöriskit ovat merkittävä toiminnallinen riski, mikä korostuu pienessä organisaatiossa. Kuntastrategiassa yhdeksi strategiseksi tavoitteeksi on asetettu "Motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö kunnan voimavarana". Riskien hallitsemiseksi tähän liittyvät keskeiset tekijät ovat riittävä resursointi henkilöstöön, henkilöstön saatavuuteen (erityisesti sijaiset), osaamiseen, esimiestyöhön ja johtamiseen sekä työhyvinvoinnin tukemiseen.

Kunnan vakinaisen henkilöstön määrä vuonna 2022 oli 48 henkilöä (2021 oli 48 henkilöä), Kokonaishenkilöstömäärä on noin 66, josta yli puolet työskentelee varhaiskasvatus- ja opetuspalvelujen tehtäväalueella. Palvelutuotannossa oleva henkilöstömäärä on pystytty pitämään hyvällä tasolla. Henkilöstöön pyritään panostamaan myös jatkossa kunnan oman palvelutuotannon laadun turvaamiseksi.

Taloudelliset riskit

Talouden pitäminen tasapainossa ja tulo-rahoituksen riittävän tason saavuttaminen ovat riskialttiita kohtia tilanteessa, jossa kunnan väestökehitys on kääntynyt laskusuuntaan. Kunnan asukasluku on laskenut viimeisen kahden vuoden aikana 24 asukkaalla. Vuoden 2022 työmarkkinatukimenot olivat 166.686,44 euroa, joka on yli 30.000 euroa vähemmän kuin edellisellä vuonna. Hyvään kehitykseen vaikuttaa huhtikuussa 2022 palkattu elinvoima- ja työllisyyskoordinaattori.

Vuoden 2023 alusta aloittaneet hyvinvointialueet kilpailevat kuntien kanssa samoista julkisista tuloista. Ennakoitavissa on, että erityisesti valtionosuustulot tulevat lähivuosina laskemaan. Samalla paineet menojen kasvuun ovat merkittävät.

Vahinkoriskit

Kunta käyttää vakuutusasioiden hoidossa meklaripalveluja. Henkilövakuutukset: lakisääteinen tapaturmavakuutus kunnan työntekijöille ja ryhmätapaturmavakuutus, joka koskee mm. varhaiskasvatuksessa, esiopetuksessa, perusopetuksessa ja nuoris- ja kerhotoiminnassa sekä leireillä ja retkillä olevia lapsia ja nuoria. Vakuutus koskee kaikkia kuntalaisia niissä tilaisuuksissa, joissa kunta on pääjärjestäjänä. Myös luottamushenkilöt luottamustehtäviä hoitaessaan ovat vakuutusturvan piirissä. Näissä vakuutuksissa ei ole omavastuuta.

Omaisuuksivakuutus koskee kunnan kiinteistöjä ja irtaimistoa. Omavastuu on 2 000 €. Kunnalla on myös keskeytysvakuutus, josta korvataan mm. palo-, rakennuksen sähkö- ja konetekniikan rikkoutuminen, vuoto ja lvi, rikos, luonnonilmiö ja muu vahinkotapahtuma. Omavastuu on 10 % vahingon määrästä, kuitenkin vähintään 5 000 €.

Julkisyhteisön vastuuvakuutus korvaa kunnan toiminnasta toiselle aiheutuneen henkilö-, esine- ja varallisuusvahingon, josta vakuutusnottaja on korvausvastuussa. Vakuutusmäärä on 50 000–500 000 € riippuen vastuutyypistä. Omavastuu on 2 000 €. Ajoneuvot on vakuutettu, liikennevakuutuksessa ei ole omavastuuta. Kaskovakuutuksen omavastuu on 200 €.

Kunnan vakuutusturva tarkistetaan säännöllisesti vakuutusmeklareiden ja kunnan johtoryhmän tapaamisissa. Kunnan vakuutukset ovat tarkistettu ja uudistettu syksyllä 2022.

Rahoitusriskit

Kunnan rahoitus- ja korkoriskien hallinnan tavoitteena on suojautua rahoitusmarkkinoilta tapahtuvilta äkillisiltä ja epäsuotuisilta muutoksilta. Rahoituskustannuksiin ja niiden vaihteluihin vaikuttavat ensisijaisesti euroalueen yleinen korkotaso ja sen muutokset. Rahoituskustannuksiin voidaan vaikuttaa hallitsemalla velan korkoriskiä ja toteuttamalla uuden lainan ottaminen mahdollisimman kustannustehokkaasti.

Kunnan lainat (5.450.726 €) koostuvat Kuntarahoituksen, Danske Bankin ja Pukkilan Osuuspankin pitkäaikaisista lainoista sekä 1.000.000 euron kuntatodistuksesta. Kiinteäkorkoiset lainat (viisi kappaletta) ovat yhteissummaltaan 3.020.726 euroa ja vaihtuvakorkoinen laina 1.430.000 euroa.

Lainoja lyhennettiin 669.342 eurolla, joten lainakanta väheni 594.342 euroa. Kunnan lyhytaikainen rahoitustarve hoidettiin kilpailutetuilla kuntatodistuslainoilla. Lainojen korkokulut vuonna 2022 olivat 46.143 euroa (nousua edellisvuoteen 3,9 %).

Omavelkaiset takaukset Kunta-asunnot Oy:lle ovat 589.558 €. Vastavakuutena kunnalla on hallussaan 5 kpl Kiinteistöosakeyhtiö Pukkilan Vuokratulojen ja Asunto-osakeyhtiö Pukkilan Purokartanon panttikirjoja.

Tytäryhtiö Pukkikuitu Oy:lle on myönnetty 50.000 €:n suuruinen pääomalaina sekä marraskuussa 2022 valtuustossa päätetty takaus miljoonan euron lainoille.

Ympäristöriskit

Mäntsälän ja Pukkilan välisen vesihuoltolinjan valmistuttua vuonna 2014 kunnan jätevedenpuhdistamo jäi pois käytöstä. Puhdistamorakennus on purkukuntoinen. Purkamisen aikataulusta ei ole sovittu, eikä taloussuunnitelmassa ole määräraharavauksia. Kustannuksiin vaikuttaa altaiden hävittäminen eli voidaanko altaat täyttää maamassalla vai pitääkö altaat purkaa. Purkaminen lisää kustannuksia huomattavasti.

1.2 Selonteko kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä

Kunnan tarkastusjärjestelmä muodostuu seuraavista kokonaisuuksista:

- tarkastuslautakunta
- tilintarkastusyhteisö
- sisäinen valvonta

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tavoitteena on varmistaa, että kunnalle asetetut tavoitteet saavutetaan ja että toiminta on taloudellista ja tuloksellista. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskienhallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia. Lisäksi sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan. Sisäinen valvonta toteutuu mm. selkeinä tehtävien, toimivallan ja vastuiden jakona, valvonta- ja raportointivelvoitteina, tietojen ja tietojärjestelmien suojaamisena, omaisuuden turvaamisena, sopimusten hallintana, osaamisena, väärinkäytösten ehkäisynä. Sisäistä valvontaa voidaan lisäksi toteuttaa sisäisen tarkastuksen toiminnon avulla. Sisäinen valvonta kattaa kunnan oman toiminnan sekä toiminnan, josta kunta vastaa omistuksen, ohjaus- ja valvontavastuun sekä muiden velvoitteiden tai sopimusten nojalla. Tilivelvollisilla on erityinen vastuu sisäisen valvonnan rakenteiden luomisesta ja sisäisen valvonnan tehokkuuden parantamisesta ja jatkuvasta ylläpidosta johtamansa toiminnan osalta.

Kunnan hallintosäännön § 65 mukaan kunnanhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä. Toiminnot on järjestettävä ja johtamistehtävät hoidettava niin, että organisaation kaikilla tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta.

Kuntalain 14 § mukaan valtuuston tehtävänä on päättää kunnan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Valtuusto hyväksyi 18.5.2015 sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Kunnanhallitus hyväksyi 1.6.2015 kunnan sisäisen valvonnan ohjeen, joka on tullut voimaan 1.8.2015. Ohjeen tarkoituksena on varmistaa, että yhteisesti sovittuja ja hyväksytyjä toimintatapoja ja ohjeita noudatetaan kaikessa toiminnassa. Ohje täydentää hallintosäännön sekä lainsäädännön määräyksiä.

Sisäistä valvontaa ohjeistetaan myös taloussäännössä ja konserniohjeessa. Sisäisen valvonnan toimivuudesta koko kuntakonsernin tasolla vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Päävastuualueiden päälliköiden ja kunnan tytäryhtiön johtajan tehtävänä on varmistaa toimialallaan yksityiskohtaisesti sisäisen valvonnan asianmukaisuus kunnanhallituksen antamien yleisohjeiden, hallintosäännön ja voimassa olevien erillisohjeiden pohjalta. Päävastuualueiden päälliköt ja kunnan tytäryhtiön johtaja vastaavat siitä, että yksikön henkilöstön toimivalta ja vastuut on asianmukaisesti

määritelty. Esimiehen on varmistettava, että alaiset ovat tietoisia omista tehtävistään ja tulostavoitteistaan ja että edellytykset tehtävistä suoriutumiseen ovat olemassa. Tarvittaessa on järjestettävä työtehtävien edellyttämää koulutusta

Johdon ja esimiesten on myös varmistettava, että toiminnasta annettuja säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan ja että toimintaa koskeva tieto on luotettavaa. Esimiesten on jatkuvasti seurattava vastuullaan olevia toimintoja ja ryhdyttävä tarpeellisiin toimenpiteisiin välittömästi, mikäli lainsäädännön, hallintosäännön, toimintaohjeiden tai toimielinten päätösten vastaista tai muutoin virheellistä, tehotonta tai epätaloudellista toimintaa havaitaan.

Lautakunta vastaa toimialallaan sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä, toimeenpanon valvonnasta ja tuloksellisuudesta sekä raportoivat kunnanhallitukselle sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Sisäinen valvonta toteutetaan arvioimalla kunnan toimielinten ja niiden alaisten toimintayksiköiden ja henkilöstön toiminnan tuloksia, toimintatapaa, toiminnan lainmukaisuutta ja annettujen ohjeiden ja määräysten noudattamista.

Päävastuualueiden on raportoitava talousarviovuoden aikana sekä tilinpäätöksen laadinnan yhteydessä talousarvion toteutumisesta. Raportoinnista annetaan tarkemmat ohjeet kunnan taloussäännössä.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Kunnan toiminta on perustunut voimassa oleviin säännöksiin sekä määräyksiin ja tehtyjä päätöksiä on noudatettu.

Tavoitteiden toteutuminen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Tavoitteiden, varojen käytön ja toiminnan tuloksellisuuden toteutumisen seuranta on esitetty toimintakertomuksen muissa kohdissa.

Riskienhallinnan järjestäminen

Kunnan riskienhallinta on suunniteltu järjestettäväksi seuraavalla tavalla:

Riskienhallinnassa noudatetaan valtuuston hyväksymiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteita sekä kunnanhallituksen hyväksymiä sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan ohjeita. Merkittävä osa riskienhallintaa toteutuu toimintaprosesseihin sisällytettävänä päivittäisinä valvontatoimenpiteinä ja varmistuksina. Lisäksi riskienhallintaa toteutetaan säännöllisillä, vähintään kerran vuodessa tehtävillä riskikartoituksilla. Tunnistetut riskit dokumentoidaan riskirekisteriin. Tehtävälueiden esimiehet vastaavat oman tehtävälueensa riskien tunnistamisesta ja hallinnasta ja kunnan johtoryhmä kuntatason riskien tunnistamisesta ja hallinnasta. Riskirekisterissä on kuvattu riskien tunnistamisen sekä riskien vaikutuksen ja todennäköisyyden arvioinnin menetelmät.

Pukkilan kunnan kuntakonsernissa on yksi tytäryhtiö.

Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Kunnan omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa ei ole toteutunut merkittäviä menetyksiä tai korvauksia.

Kunnan omaisuuden hankinnassa, luovutuksessa tai käyttöarvossa ei ole toteutunut merkittäviä muutoksia. Kunta hyödyntää yhteishankinnoissa Hansel Oy:tä.

Kunnan käyttöomaisuusrekisteriin merkitään vain kalusto, jonka arvo ylittää 10 000 €. Tietotekninen omaisuus (tietokoneet, näytöt, oheislaitteet ja ohjelmistolisenssit) on pääosin vuokrattua ja rahoitusyhtiön omaisuutta. Omaisuus on luetteloituna palveluntarjoajan (3 Step IT) internet-pohjaisessa laiterekisterissä. Laitteet on luovutettu käyttöön tehtävä- ja vastuualueille, jotka ovat vastuussa hallinnassaan olevasta omaisuudesta.

Kunnan hankintasääntö- ja ohjeistus laadittiin vuonna 2022.

Sopimustoiminta

Kunnan sopimusten noudattamisessa ei ole havaittu oleellisia puutteita. Sopimusten hyväksymisoikeuksista on määräyksiä hallintosäännössä. Sopimukset on järjestetty mappeihin tehtäväalueittain. Tehtäväalueiden esimiehet vastaavat oman tehtäväalueensa sopimusten hallinnasta. Varsinaista sopimusrekisteriä ei ole perustettu.

Arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Pukkilan kunnassa ei ole erikseen järjestettyä sisäistä tarkastusta.

1.3 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

1.3.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

	Toteuma	Toteuma
1 000 €	2022	2021
TOIMINTATUOTOT	1 379	1 161
TOIMINTAKULUT	-13 486	-12 598
TOIMINTAKATE	-12 107	-11 437
Verotulot	7 656	7 356
Valtionosuudet	4 143	3 890
Verotulot ja valtionosuudet	11 799	11 246
Korkotuotot	33	32
Muut rahoitustuotot	85	144
Korkokulut	-46	-44
Muut rahoituskulut	-1	-0
Rahoitustuotot ja -kulut	71	132
VUOSIKATE	-238	-59
Suunnitelman mukaiset poistot	-386	-385
Kertaluonteiset poistot		
Poistot ja arvonalentumiset	-386	-385
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut		
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)		
Varausten lisäys (-) tai vähennys (+)		
Tilinpäätössiirrot		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-624	-444
Tuloslaskelman tunnusluvut		
Toimintatulot/Toimintakulut %	-10,2	-9,2
Vuosikate/Poistot %	61,6	15,3
Vuosikate €/asukas	-132	-32
Asukasmäärä	1804	1848

Tuloslaskelman **toimintakate** osoittaa, paljonko toimintamenoista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Tilikauden toimintakatteeksi muodostui -12 107 470 €, mikä on 670 609 € huonompi kuin vuonna 2021. Toimintakulut nousivat 887 715 (n. 7 %) vuodesta 2021 ja toimintatuotot nousivat 217 106 € (n. 19 %).

Vuosikate osoittaa tulo-rahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulo-rahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulo-rahoitus on riittävä. Tilikauden vuosikate on 178 9889 € heikompi kuin vuonna 2021. Valtionosuuksia kertyi reilut n. 4,1 milj. €, mikä on 252 592 € enemmän kuin vuonna 2021. Verotulojen kokonaismäärä oli kertomusvuonna n. 7,6 milj. €, mikä on 300 428 € enemmän kuin vuonna 2021.

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Tilikauden tulokseen saattaa olennaisesti vaikuttaa satunnaiset tuotot tai kulut, mistä syystä tulorahoituksen riittävyyden arviointia ei voida määrittellä sen perusteella. Tilikauden tuloksen jälkeen esitettävät erät ovat poistoero- ja tuloksenkäsittelyeriä. Ylijäämäinen tilikauden tulos voidaan siirtää varauksiin, rahastoida tai liittää tilinpäätöstä seuraavan vuoden tilinpäätöksessä edellisiltä vuosilta kertyneeseen yli- tai alijäämään.

Tilikauden alijäämä on 623 884 €.

Tunnusluvut

Toimintatuotot/toimintamenot, %

$= 100 \times \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$

Tunnusluku osoittaa, paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä muilla varsinaisen toiminnan tuotoilla. Tilikauden 2022 varsinaisilla toimintatuotoilla pystyttiin kattamaan 10,2 % toimintakuluista. Näin ollen toimintakuluista jäi verotuloilla ja valtionosuuksilla rahoitettavaksi 89,8 %.

Vuosikate/poistot, %

$= 100 \times \text{Vuosikate} / \text{Poistot ja arvonalentumiset}$

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Jos vuosikate on negatiivinen, on kunnan tulorahoitus heikko.

Vuosikate €/asukas

Vuosikate asukasta kohden on yleisesti käytetty tunnusluku tulorahoituksen riittävyyden arvioinnissa. Tilikauden lopun asukasmäärä oli Pukkilassa 1 804. Tilikauden vuosikate asukasta kohti on -132 €.

Suurimmat poikkeamat vuoden 2022 tilinpäätöksessä verrattuna vuoden 2021 tilinpäätökseen

	2022	2021	Erotus	
Henkilöstökulut	2 924 676,00	2 705 979,00	218 697,00	opetus- ja varhaiskasvatuspalvelut
Palvelujen ostot	9 984 308,00	9 296 358,00	687 950,00	Sos. ja terv. palvelut, yhdyskuntatekniset palv.
Verotulot	7 656 323,00	7 355 895,00	300 428,00	
Valtionosuudet	4 142 819,00	3 890 227,00	252 592,00	

1.3.2 Toiminnan rahoitus

2022

2021

1 000 €

Toiminnan rahavirta	-247	-57
Vuosikate	-238	-59
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-9	2
Investointien rahavirta	-118	-200
Investointimenot	-132	-222
Rahoitusosuudet investointeihin		
Hyödykkeiden myyntitulot	14	22
Toiminnan ja investointien rahavirta	-365	-257
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-37	-50
Antolainasaamisten vähennykset		
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		925
Pitkäaikaisten lainojen vähennys		
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-594	-696
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset		64
Vaihto-omaisuuden muutos		
Saamisten muutokset	62	257
Korottomien velkojen muutos	162	117
Rahoituksen rahavirta	-407	617
Rahavarojen muutos	-773	360
Rahavarat 31.12.	528	1301
Rahavarat 1.1.	1301	941
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, 1 000 €	-1518	-26
Investointien tulorahoitus %	-179,6	26,8
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,30	0,13
Kassan riittävyys pv	14,1	36,8
Asukasmäärä	1804	1848

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden

muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

Tunnusluvut

Toiminnan ja investointien rahavirta ja sen kertymä

Rahoituslaskelman välitulokseksi Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (ylijäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoittona on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitus, % $= 100 \times \text{Vuositulos} / \text{Investointien omahankintameno}$

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo, paljonko investointien omahankintameno on rahoitettu tulorahoituksella. Tunnusluku vähennettynä sadasta osoittaa prosenttiosuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella eli pysyvien vastaavien hyödykkeiden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää vähentämällä. Investointien omahankintamenoilla tarkoitetaan rahoituslaskelman investointimenoja, joista on vähennetty rahoituslaskelmaan merkityt rahoitusosuudet.

Laskennallinen lainanhoitokate $= (\text{Vuositulos} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla taseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Luotettavan kuvan kunnan lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Kunnan lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Kunnan lainakanta tilikauden lopussa 5 450 726 € eli 3 021 € asukasta kohti. Lainanhoitokate tunnusluvun arvo on -0,3 eli kunnan lainanhoitokyky on heikko.

Kassan riittävyys (pv) $= 365 \text{ pv} \times \text{Rahavarat 31.12.} / \text{Kassasta maksut tilikaudella}$

Kunnan maksuvalmiutta kuvataan kassan riittävyytenä päivissä. Tunnusluku ilmaisee, monenkö päivän kassasta maksut voidaan kattaa kunnan rahavaroilla. Rahavarioihin lasketaan rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset. Kunnan maksuvalmius heikkeni edellisvuodesta. Kunnan rahavaroilla voitiin kattaa 14,1 päivän kassasta maksut.

1.4 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta. Taseesta laskettavat tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

1.4.1 Tase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA (1 000 €)	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	267	301
Muut pitkävaikutteiset menot	267	301
Aineelliset hyödykkeet	4 682	4 907
Maa- ja vesialueet	1 161	1 160
Rakennukset	2 732	2 946
Kiinteät rakenteet ja laitteet	724	745
Koneet ja kalusto	51	37
Ennakkomenot ja keskeneräiset hankinnat	14	19
Sijoitukset	5 946	5 908
Kuntayhtymäosuudet	741	741
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	1 028	1 028
Muut lainasaamiset	588	550
Muut saamiset	3 589	3 589
PYSYVÄT VASTAAVAT	10 895	11 116
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0	54
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	10	10
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	10	64
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	95	95
Aineet ja tarvikkeet	95	95
Pitkäaikaiset saamiset		
Muut saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	124	186
Myyntisaamiset	67	33
Muut saamiset	21	23
Siirtosaamiset	36	130
Rahoitusarvopaperit	7	7
Osakkeet ja osuudet	7	7
Rahat ja pankkisaamiset	521	1 294
VAIHTUVAT VASTAAVAT	747	1 582
VASTAAVAA YHTEENSÄ	11 652	12 762
VASTATTAVAA (1 000 €)	2022	2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	4 548	4 548

Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	1 132	1 576
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-624	-444
OMA PÄÄOMA	5 056	5 680
PAKOLLISET VARAUKSET		
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0	54
Lahjoitusrahastojen pääomat	178	178
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	178	232
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen	3 760	4 424
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 760	4 424
Saadut ennakot		
Muut velat		
Lyhytaikainen	2 658	2 426
Laina rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 691	1 621
Saadut ennakot	30	53
Ostovelat	572	416
Muut velat	55	49
Siirtovelat	310	287
VIERAS PÄÄOMA	6 418	6 850
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	11 652	12 762
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	43,5	44,7
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	48,5	54,8
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	508	1 132
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	282	612
Lainat ja vuokravastuut, 1 000 €	5 451	6 045
Lainat ja vuokravastuut/asukas	3 022	3 271
Lainasaamiset, 1 000 €	588	550
Asukasmäärä	1 804	1 848

Omavaraisuusaste, %: = $100 \times (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Kaavassa koko pääoma tarkoittaa taseen vastattavien loppusummaa. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä aikavälillä. Omavaraisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. Omavaraisuuden ollessa 50 % tai sitä alempi merkitsee se kuntataloudessa merkittävän suurta velkaantuneisuutta.

Kunnan omavaraisuusaste on 43,5 % mitä voidaan pitää melko huonona.

Suhteellinen velkaantuneisuus, % = $100 \times (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakot}) / \text{Käyttötulot}$

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnusluvun osoittajaan merkitään tarkasteluvuoden tilinpäätöksen koko vieraspääoma vähennettynä saaduilla ennakkomaksuilla. Käyttötulot muodostuvat tilikauden toimintatuotoista, verotuloista ja käyttötalouden valtionosuuksista. Suhteellinen velkaantuneisuus on omavaraisuusastetta käyttökelpoisempi tunnusluku kuntien vertailussa, koska pysyvien vastaavien hyödykkeiden ikä, niiden arvostus tai poistomenetelmä ei vaikuta tunnusluvun arvoon. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan

takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus on koko kuntasektorilla keskimäärin 59,9 %. Pukkilan kunnan vuoden 2021 tilinpäätöksessä suhteellinen velkaantuneisuus on 48,5 %.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä) = Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko kunnalla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää, joka on katettava tulevina vuosina.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas = [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä

Luku osoittaa asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Lainakanta 31.12. = Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Kunnan lainakannalla tarkoitetaan korollista vierasta pääomaa. Lainakantaan lasketaan tällöin koko vieras pääoma vähennettynä saaduilla ennakoilla sekä osto-, siirto- ja muilla veloilla. Jotta lainakanta voitaisiin laskea suoraan toimintakertomukseen otetusta taseesta, ei mainittuihin vähennettäviin eriin tule kirjanpidossa merkitä korollisia lainoja.

Lainakanta, euroa/asukas

Asukaskohtainen lainamäärä lasketaan jakamalla edellä mainittu lainakanta tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä. Kuntayhtymässä ei asukaskohtaista lainamäärää lasketa.

Lainat ja vuokravastuut 31.12.,

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvouden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Lainasaamiset 31.12.

= Sijoituksiin merkityt joukkovelkakirjalainasaamiset ja muut lainasaamiset

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.5 Kokonaistulot ja -menot

Kokonaistulojen ja -menojen laskelma laaditaan tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

Tulot	€	Menot	€
Toiminta		Toiminta	
Toimintatuotot	1 378 602	Toimintakulut	13 486 072
Verotulot	7 656 323	- Valmistus omaan käyttöön	
Valtionosuudet	4 142 819		
Korkotuotot	32 906	Korkokulut	46 143
Muut rahoitustuotot	84 732	Muut rahoituskulut	976
Satunnaiset tuotot		Satunnaiset kulut	
Tulorahoituksen korjauserät		Tulorahoituksen korjauserät	9 461
- Pysyvien vast. hyöd. luovutusvoitot			
Investoinnit		Investoinnit	
Rahoitusosuudet investointimenoihin		Investointimenot	132 414
Pysyvien vast. hyöd. luovutustulot	14 642		
Rahoitustoiminta		Rahoitustoiminta	
Antolainasaamisten vähennykset		Antolainasaamisten lisäys	37 500
Pitkäaikaisten lainojen lisäys		Pitkäaikaisten lainojen väh.	
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		Lyhytaikaisten lainojen väh.	594 342
Oman pääoman lisäykset		Oman pääoman vähennykset	
Kokonaistulot yhteensä	13 310 024	Kokonaismenot yhteensä	14 306 908

Kokonaistulot – kokonaismenot = 996 884 €

Rahavarojen muutos – muut maksuvalmiuden muutokset = 996 884 €

1.6 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.6.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Yhdistely konsernitilinpäätökseen	
	Yhdistelty (kpl)	Ei yhdistelty (kpl)
Kuntayhtymät	4	
Yhtiö	1	

1.6.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Konserniohjauksesta ja sopimusten hallinnasta määrätään hallintosäännön 20 §:ssä. Sen mukaan kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Hallintosäännön 2 §:n perusteella kunnanhallitus vastaa kunnan konsernijohtosta ja kunnanjohtaja johtaa kuntakonsernia. Kunnassa on konserniohje vuodelta 2009.

1.6.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Tilinpäätösvuonna 2022 ei tapahtunut olennaisia muutoksia kuntakonsernissa.

1.6.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Hyvinvointialueuudistuksen vaikutukset eivät näy vielä vuoden 2022 tilinpäätöksessä. Vuoden 2023 aikana kuntakonsernista poistuvat seuraavat kuntayhtymät:

- Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä (siirtynyt 1.1.2023 Päijät-Hämeen hyvinvointialueelle)
- Eteva-kuntayhtymä (toiminta on päättynyt 31.12.2022. Palvelutoiminta on siirretty Länsi-, Keski- ja Itä-Uudenmaan, Vantaan ja Keravan sekä Kanta- ja Päijät-Hämeen hyvinvointialueiden ja HUS-yhtymän toiminnaksi 1.1.2023 alkaen)
- Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä (päihdehuollon palvelut on siirtyneet 1.1.2023 alkaen Keski-Uudenmaan hyvinvointialueelle).

Uudenmaan liitto jatkaa toimintaansa.

Pukkikuitu Oy jatkaa toimintaa Pukkilan kunnan tytäryhtiönä.

1.6.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Konserniyhtiöiden osalta konsernivalvonta tapahtuu pääasiassa yhtiöiden hallitusten kautta. Kunnan edustajat ovat valvoneet kunnan tavoitteiden toteutumista yhtiöiden hallituksen kokouksissa. Kunnanhallitus ja kunnanjohtaja ohjeistavat kunnan edustajia tytäryhteisöissä silloin, kun siihen on erityistä tarvetta. Kunnanjohtaja on osallistunut tytäryhtiön hallitusten kokouksiin, valvonut tytäryhtiön toimintaa ja tuonut olennaiset asiat kunnanhallitukselle tiedoksi tarvittavia omistajaohjaustoimenpiteitä varten.

Kunnan tytäryhtiöllä on sama tilintarkastusyhteisö kuin kunnalla.

1.6.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

KONSERNITULOSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2022	2021
	1 000 €	
Toimintatuotot	11 857	10 956
Toimintakulut	-23 897	-22 329
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-5	4
Toimintakate	-12 045	-11 369
Verotulot	7 656	7 356
Valtionosuudet	4 143	3 890
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	34	38
Muut rahoitustuotot	126	173
Korkokulut	-52	-49
Muut rahoituskulut	-10	-2
Vuosikate	-148	37
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-527	-503
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset	3	-3
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	-672	-469
Tilinpäätössiirrot	0	1
Laskennalliset verot		
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-672	-468

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatulot/Toimintakulut %	49,6	49,1
Vuosikate/Poistot %	-28,3	7,3
Vuosikate €/asukas	-82	20
Asukasmäärä	1 804	1 848

Vuosikate/Poistot, % = $100 \times \text{Vuosikate/Poistot}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet.

Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen ja säätiöiden vuotuista poistonalaisten investointien tasoa. Tulorahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonalaiset investoinnit.

Tämän tunnusluvun mukaan kunta on erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa, jos tunnusluvun arvo on alle 80 %. Jos vuosikate on negatiivinen, on konsernin tulorahoitus heikko.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA JA SEN TUNNUSLUVUT

	2022	2021
	1 000 €	
Toiminnan rahavirta	95	51
Vuosikate	-149	37
Satunnaiset erät, netto		
Tulorahoituksen korjauserät	244	14
Investointien rahavirta	-654	-674
Investointimenot	-686	-696
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo	32	22
Toiminnan ja investointien rahavirta	-559	-623
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	4	1
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	410	1 754
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5	-3
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-646	-966
Oman pääoman muutokset	1	2
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	3	63
Vaihto-omaisuuden muutos	17	6
Saamisten muutokset	-277	-33
Korottomien velkojen muutos	180	238
Rahoituksen rahavirta	-313	1 062
Rahavarojen muutos	-872	439
Rahavarat 31.12.	1 358	2 230
Rahavarat 1.1.	2 230	1 791
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä viideltä vuodelta, 1 000 €	-2 500	-719
Investointien tulorahoitus, %	-21,6	5,3
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,1	0,1
Kassan riittävyys, pv	20,1	35,3

Laskennallinen lainanhoitokate = $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{Laskennalliset lainanlyhennykset})$

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia velvoitteita. Laskennallinen lainanhoitokate lasketaan

kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennyksen summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla konsernitaseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset.

Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnuslukua useamman vuoden jaksolla. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Kuntalain 118 §:n mukainen tunnusluvun raja-arvo on 0,8.

KONSERNITASE JA SEN TUNNUSLUVUT

VASTAAVAA (1 000 €)	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	295	320
Aineettomat oikeudet	16	13
Muut pitkävaikutteiset menot	272	307
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	7	
Aineelliset hyödykkeet	6 739	6 618
Maa- ja vesialueet	1 188	1 187
Rakennukset	4 339	3 621
Kiinteät rakenteet ja laitteet	727	747
Koneet ja kalusto	396	193
Muut aineelliset hyödykkeet	2	1
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	87	869
Sijoitukset	5 253	5 205
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	12	17
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	1 147	1 090
Muut lainasaamiset	502	506
Muut saamiset	3 592	3 592
PYSYVÄT VASTAAVAT	12 287	12 143
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	10	61
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	10	10
Muut toimeksiantojen varat	2	6
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	22	77
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	189	206
Aineet ja tarvikkeet	189	206
Valmiit tuotteet		
Pitkäaikaiset saamiset	0	93
Myyntisaamiset	0	93
Muut saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	1 167	796
Myyntisaamiset	636	244
Muut saamiset	134	263
Siirtosaamiset	397	289
Rahoitusarvopaperit	53	835
Osakkeet ja osuudet	7	7
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	46	828
Rahat ja pankkisaamiset	1 305	1 395

VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 714	3 325
VASTAAVAA YHTEENSÄ	15 023	15 545

VASTATTAVAA (1 000 €)	2022	2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	4 548	4 548
Arvonkorotusrahasto	4	4
Muut omat rahastot		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 038	1 506
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-672	-468
OMA PÄÄOMA	4 918	5 590
VÄHEMMISTÖOSUUDET	4	3
PAKOLLISET VARAUKSET	334	73
Muut pakolliset varaukset	334	73
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	31	75
Lahjoitusrahastojen pääomat	178	178
Muut toimeksiantojen pääomat	11	18
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	220	271
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen	5 189	5 537
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 188	5 536
Lainat julkisyhteisöiltä		
Saadut ennakot		
Laskennalliset verovelat	1	1
Lyhytaikainen	4 357	4 071
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	1 782	1 676
Saadut ennakot	30	53
Ostovelat	1 303	1 016
Liittymismaksut ja muut velat	244	314
Siirtovelat	998	1 012
VIERAS PÄÄOMA	9 547	9 608
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	15 023	15 545

Taseen tunnusluvut

Omavaraisuusaste, %	32,8	36,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	40,2	43,0
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	369	1 038
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	203	562
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	10 990	10 817
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	6 092	5 853
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 €	502	506
Kunnan asukasmäärä	1 804	1 848

KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2022	2021
	1 000 €	
Toimintatuotot	11 857	10 956
Toimintakulut	-23 897	-22 329
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-5	4
Toimintakate	-12 045	-11 369
Verotulot	7 656	7 356
Valtionosuudet	4 143	3 890
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	34	38
Muut rahoitustuotot	126	173
Korkokulut	-52	-49
Muut rahoituskulut	-10	-2
Vuosikate	-148	37
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-527	-503
Omistuksen eliminointierot		
Arvonalentumiset	3	-3
Satunnaiset erät		
Tilikauden tulos	-672	-469
Tilinpäätössiirrot	0	1
Laskennalliset verot		
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta		
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-672	-468

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toimintatulot/Toimintakulut %	49,6	49,1
Vuosikate/Poistot %	-28,3	7,3
Vuosikate €/asukas	-82	20
Asukasmäärä	1 804	1 848

$\text{Vuosikate/Poistot, \%} = 100 \times \text{Vuosikate/Poistot}$

Kun tunnusluvun arvo on 100 %, oletetaan konsernin tulorahoituksen olevan riittävä. Oletusta voidaan kuitenkin pitää pätevänä vain, jos poistot ja arvonalentumiset vastaavat konserniyhteisöjen keskimääräistä vuotuista investointitasoa. Investoinneilla tarkoitetaan tällöin poistonalaisten investointien omahankintamenoa, joka saadaan vähentämällä hankintamenoa valtionosuudet ja muut rahoitusosuudet. Tulorahoitus on ylijäämäinen, kun vuosikate ylittää poistot ja alijäämäinen, kun vuosikate alittaa poistot. Myös nämä väittämät pitävät paikkansa vain, jos poistot vastaavat keskimääräistä konsernitilinpäätökseen yhdisteltävien yhteisöjen ja säätiöiden vuotuista poistonalaisten investointien tasoa.

Tulo- rahoituksen voidaan katsoa olevan riittävä, jos poistot kattavat pitkällä aikavälillä keskimääräiset poistonalaisten investoinnit. Tämän tunnusluvun mukaan kunta on vaikeassa taloudellisessa asemassa, jos tunnusluvun arvo on alle 80 %. Jos vuosikate on negatiivinen, on konsernin tulorahoitus heikko.

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2022	2021
	1 000 €	
Toiminnan rahavirta	95	51
Vuosikate	-149	37
Satunnaiset erät, netto		
Tulorahoituksen korjauserät	244	14
Investointien rahavirta	-654	-674
Investointimenot	-686	-696
Rahoitusosuudet investointimenoihin		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulo	32	22
Toiminnan ja investointien rahavirta	-559	-623
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		
Antolainasaamisten vähennykset	4	1
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	410	1 754
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5	-3
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-646	-966
Oman pääoman muutokset	1	2
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	3	63
Vaihto-omaisuuden muutos	17	6
Saamisten muutokset	-277	-33
Korottomien velkojen muutos	180	238
Rahoituksen rahavirta	-313	1 062
Rahavarojen muutos	-872	439
Rahavarat 31.12.	1 358	2 230
Rahavarat 1.1.	2 230	1 791
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä		
viideltä vuodelta, 1 000 €	-2 500	-719
Investointien tulorahoitus, %	-21,6	5,3
Laskennallinen lainanhoitokate	-0,1	0,1
Kassan riittävyys, pv	20,1	35,3

Laskennallinen lainanhoitokate = (Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Laskennalliset lainanlyhennykset)

Tunnusluku kuvaa lainanhoitoon käytettävissä olevan tulorahoituksen ja laskennallisten lainanlyhennysten sekä korkojen suhdetta eli kykyä hoitaa lainoista aiheutuvia veloitteita. Laskennallinen lainan- hoitokate lasketaan kaavalla, jossa tuloslaskelman vuosikatteeseen lisätään korkokulut ja jossa saatu summa jaetaan korkokulujen ja laskennallisten lainanlyhennysten summalla. Laskennalliset lainanlyhennykset saadaan jakamalla konsernitaseen lainat kahdeksalla, mikä kuvaa oletettua jäljellä olevaa laina-aikaa. Lainoihin luetaan korolliset pitkäaikaiset ja lyhytaikaiset lainat, kuten kuntatodistukset. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai

suurempi. Kun tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja. Luotettavan kuvan konsernin lainanhoitokyvystä saa tarkastelemalla tunnus-lukua useamman vuoden jaksolla. Konsernin lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1–2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden. Kuntalain 118 §:n mukainen tunnusluvun raja-arvo on 0,8.

KONSERNITASE TUNNUSLUVUT VASTAAVAA

VASTAAVAA (1 000 €)	2022	2021
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	295	320
Aineettomat oikeudet	16	13
Muut pitkävaikutteiset menot	272	307
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet	7	
Aineelliset hyödykkeet	6 739	6 618
Maa- ja vesialueet	1 188	1 187
Rakennukset	4 339	3 621
Kiinteät rakenteet ja laitteet	727	747
Koneet ja kalusto	396	193
Muut aineelliset hyödykkeet	2	1
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	87	869
Sijoitukset	5 253	5 205
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	12	17
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	1 147	1 090
Muut lainasaamiset	502	506
Muut saamiset	3 592	3 592
PYSYVÄT VASTAAVAT	12 287	12 143
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	10	61
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	10	10
Muut toimeksiantojen varat	2	6
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	22	77
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	189	206
Aineet ja tarvikkeet	189	206
Valmiit tuotteet		
Pitkäaikaiset saamiset	0	93
Myyntisaamiset	0	93
Muut saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset	1 167	796
Myyntisaamiset	636	244
Muut saamiset	134	263
Siirtosaamiset	397	289
Rahoitusarvopaperit	53	835
Osakkeet ja osuudet	7	7
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	46	828
Rahat ja pankkisaamiset	1 305	1 395
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 714	3 325
VASTAAVAA YHTEENSÄ	15 023	15 545

KONSERNITASE TUNNUSLUVUT VASTATTAVAA

VASTATTAVAA (1 000 €)	2022	2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	4 548	4 548
Arvonkorotusrahasto	4	4
Muut omat rahastot		
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 038	1 506
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-672	-468
OMA PÄÄOMA	4 918	5 590
VÄHEMMISTÖOSUJEDET	4	3
PAKOLLISET VARAUKSET	334	73
Muut pakolliset varaukset	334	73
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	31	75
Lahjoitusrahastojen pääomat	178	178
Muut toimeksiantojen pääomat	11	18
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	220	271
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen	5 189	5 537
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 188	5 536
Lainat julkisyhteisöiltä		
Saadut ennakot		
Laskennalliset verovelat	1	1
Lyhytaikainen	4 357	4 071
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat vakuutus- ja rahoituslaitoksilta	1 782	1 676
Saadut ennakot	30	53
Ostovelat	1 303	1 016
Liittymismaksut ja muut velat	244	314
Siirtovelat	998	1 012
VIERAS PÄÄOMA	9 547	9 608
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	15 023	15 545
Taseen tunnusluvut		
Omavaraisuusaste, %	31,6	36,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	40,2	43,0
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	1 788	1 038
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	203	562
Lainat ja vuokravastuut 31.12.	10 990	10 817
Lainat ja vuokravastuut, €/asukas	5 853	5 853
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 €	502	506
Kunnan asukasmäärä	1 804	1 848

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

= Vieras pääoma - (Saadut ennakot + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokra-vastuut

Lainat ja vuokravastuut saadaan lisäämällä konsernin lainakantaan vuokravastuiden määrä. Vuokravastuiden määrä huomioidaan konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa ilmoitetun mukaisena.

Konsernin lainat ja vuokravastuut, euroa/asukas

Asukaskohtainen tunnusluku lasketaan jakamalla edellä mainittu lainojen ja vastuiden määrä tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaisella kunnan asukasmäärällä.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä)

= Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)

Luku osoittaa, paljonko konsernilla on kertynyttä ylijäämää tulevien vuosien liikkumavarana, taikka paljonko on kertynyttä alijäämää.

Kertynyt ylijäämä (alijäämä), €/asukas

= [Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä) + Tilikauden ylijäämä (alijäämä)] / Asukasmäärä

Luku osoittaa konsernin asukaskohtaisen kertyneen ylijäämän tai katettavan kertyneen alijäämän määrän. Asukasmääränä käytetään tilinpäätösvuoden päättymispäivän mukaista kunnan asukasmäärää.

Konsernin omavaraisuusprosentti

= $(\text{Oma pääoma} + \text{Konsernireservi} + \text{Kertynyt poistoero} + \text{Vapaaehtoiset varaukset} + \text{Käyttöomaisuuden arvonorotukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakot})$

Omavaraisuusprosentti mittaa konsernin vakavaraisuutta ja konsernin kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä tähtäyksellä. Pukkilan kuntakonsernin omavaraisuusprosentti on 31,6.

Kaikkien kuntien kuntakonsernien lainakanta oli vuoden 2021 lopussa noin 7 680 euroa/asukas - Pukkilassa vastaava luku oli 2022 vuonna 5 853 euroa/asukas.

1.7 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

1.7.1 Tilikauden tuloksen käsittely

Tilikauden tulos on **623 883,98 € alijäämäinen**.

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että tilikauden alijäämä 623 883,98 € kirjataan omaan pääomaan tilikauden yli-/alijäämä tilille.

Taseen edellisten vuosien ylijäämä 1 131 803,77 € vähenee tilikauden tuloksella 623 883,98 €. Taseen ylijäämäksi muodostuu 507 919,79 €.

Tilikausien 2015–2022 tulokset

2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
-56 670	2 177 949	611 462	-1 256 477	-1 095 354	303 132	-443 997	-623 884

Vuosien 2023–2025 taloussuunnitelman vuosittaiset tulosarviot

2023	2024	2025
110 846	-59 108	-46 374

1.7.2 Talouden tasapainottoimenpiteet

Kunnan talous ei ole tasapainossa. Vuoden 2023 alusta aloittaneiden hyvinvointialueiden tulokamppailemaan kuntien kanssa julkisesta rahoituksesta heikentäneen jatkossa Pukkilan kunnan julkisen rahoituksen tulopohjaa. Kunnassa on nimetty talouden tasapainottamisen tueksi kunnanjohtajan ja johtoryhmän työtä tukemaan päättäjistä koostuva ryhmä, joka aloittaa määrätietoisensa toimintansa keväällä 2023. Kaikista tärkein toimenpide on ollut vuoden 2022 aikana käydä läpi kunnan perustoiminnot, toimintakulttuuri, osaamisen taso ja sen vahvistaminen sekä ymmärryksen kasvattaminen jo liikkeelle laitettuja muutoksia ja uusia toimintamalleja kohtaan. Tehty työ vuoden 2022 aikana on paras mahdollisuus viedä määrätietoisesti prosessien järkevöittämistä kohti kestävämpää taloutta. Taloudellisten toimintamahdollisuuksien parantaminen on ensisijaisesti mahdollista henkilöstön sitoutuessa muutoksiin ja tavoitteisiin ja kunnan ollessa houkutteleva mahdollisuus uusille asukkaille ja yritysille. Vuonna 2022 meidän tärkein tavoitteemme oli vahvistaa edellä mainittuja ja luoda toimintaedellytyksiä tulojen hankintaan sekä toimintojen järkevöittämiseen ja kehittämiseen, samalla niitä jo tehden. Kunta oli tuotava vuodessa etenkin hallinnon mekanismeissa tähän päivään. Kyseessä on ollut hyvin perinteisen ja hiljalleen taantuneen kunnan koko toimintakulttuurin vahvistaminen ja muutosjohtaminen joka tasolla.

2 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

2.1 Määrärahojen ja tuloarvioiden toteutuminen

2.1.1 Käyttötalouden toteutuminen

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Myyntituotot	314 405	266 513	320 761	54 248
Maksutuotot	90 698	116 674	116 140	-534
Tuet ja avustukset	371 323	371 800	490 014	118 214
Muut toimintatuotot	385 069	379 307	451 687	72 380
TOIMINTATUOTOT	1 161 495	1 134 294	1 378 603	244 308
Henkilöstökulut	-2 705 978	-2 666 131	-2 924 676	-258 545
Palvelujen ostot	-9 296 358	-9 624 176	-9 984 308	-360 132
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-189 347	-176 859	-183 607	-6 748
Avustukset	-351 187	-338 400	-327 317	11 083
Muut toimintakulut	-55 487	-41 245	-66 166	-24 921
TOIMINTAKULUT	-12 598 357	-12 846 811	-13 486 072	-639 261
ULK. TOIMINTAKATE	-11 436 862	-11 712 517	-12 107 470	-394 953
Sisäiset tuotot	940 274	1 002 211	1 064 505	62 294
Sisäiset kulut	-940 274	-1 002 211	-1 064 505	-62 294
Sisäiset tilit	0	0	0	0
TOIMINTAKATE	-11 436 862	-11 712 517	-12 107 470	-394 953
Poistot ja arvonalentumiset	-385 177	-388 152	-386 075	2 077
Tilinpäätössirrot				
Yhteensä	-11 822 039	-12 100 669	-12 493 545	-392 876

HYVINVOINTIPALVELUT

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Myyntituotot	3 092	500	3 010	2 510
Maksutuotot	10 824	32 174	23 800	-8 374
Tuet ja avustukset	187 355	210 000	215 796	5 796
Muut toimintatuotot	2 260	3 100	13 454	10 354
TOIMINTATUOTOT	203 531	245 774	256 060	10 286
Henkilöstökulut	-260 645	-313 293	-311 758	1 536
Palvelujen ostot	-171 330	-218 018	-160 845	57 173
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-15 484	-19 979	-16 588	3 391
Avustukset	-22 605	-24 000	-19 170	4 830
Muut toimintakulut	-8 776	-7 965	-16 589	-8 624
TOIMINTAKULUT	-478 840	-583 255	-524 950	58 306
ULK. TOIMINTAKATE	-275 309	-337 481	-268 890	68 592
Sisäiset tuotot	41 737	43 643	50 562	6 919
Sisäiset kulut	-103 763	-117 043	-147 811	-30 768
Sisäiset tilit	-62 026	-73 400	-97 248	-23 848
TOIMINTAKATE	-337 336	-410 881	-366 138	44 743
Poistot ja arvonalentumiset	-5 847			
Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-343 183	-410 881	-366 138	44 743

Palvelualueen sisältö

Palvelualue sisältää vastualueet: hallinto, maahanmuuttopalvelut, nuorisopalvelut, liikuntapalvelut, Senioripalvelut ja kulttuuripalvelut. Palvelualueen vastuuhenkilö: hyvinvointijohtaja

Hallinto

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	14 001	14 000	15 001	1 001
TOIMINTAKULUT	-47 041	-66 038	-56 126	9 912
ULK. TOIMINTAKATE	-33 040	-52 038	-41 125	10 913
Sisäiset tuotot	35 913	39 143	45 282	6 139
Sisäiset kulut	-2 873	-3 400	-4 158	-758
Sisäiset tilit	33 040	35 743	41 125	5 382
TOIMINTAKATE	-0	-16 295	0	16 295
Poistot ja arvonalentumiset				
Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-0	-16 295	0	16 295

Vastualueen sisältö ja vastuuhenkilö

Sisältää kustannuspaikan hallinto. Vastuuhenkilö on hyvinvointijohtaja.

Sitovat tavoitteet:

- Koota tekeillä olevaan strategiaan linkittyvä laaja hyvinvointikertomus vuoden 2022 aikana.
- Toteuttaa yhdistysavustusuudistus vuoden 2022 aikana.

Toteutuminen: Hyvinvointikertomukseen ja -suunnitelmaan linkittyvä kunnan strategian työstäminen aloitettiin vuoden 2022 alusta uuden johdon toimesta. Hyvinvointikertomustyötä ei katsottu järkeväksi tehdä strategiatyöskentelyn alussa, vaan vasta sen edistyttyä. Niin ollen hyvinvointikertomustyötä vietiin eteenpäin vuoden 2022 aikana jatkamalla 2021 aloitettua kertomustyötä mm. uusien päättäjien seminaarityöskentelyllä hyvinvoinnin, turvallisuuden ja terveyden teemojen ympärillä käydyn huoli- ja

ilokärkien näkemyksistä (loppuvuosi 2021), paikallisessa lapsi- ja perhetyöryhmässä (loppuvuosi 2021), kunnan vanhus- ja vammaisneuvosto (2/2022) ja nuorisoneuvosto (2/2022), kuntalaistapaamisissa (Kuutamotoreilla kerätty kuntalaisten näkemyksiä vuosittain 2019-2022). Työ saatetaan loppuun arviolta kevätkauden 2023 aikana. Yhdistysavustus uudistukseen on kerätty yhdistystoimijoiden palautetta mm. vuoden 2022 aikana. Tehdyn työn pohjalta avustus uudistus valmistui vuoden 2023 alussa.

Tilinpäätösvouden toiminta

Hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut-tehtävälleen keskeinen tavoite oli kuntalaisten fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen. Palvelukokonaisuus muodosti näkyvän, kuntalaisten arkeen ja vapaa-aikaan vaikuttavan monialaisen, kunnan omien hyvinvointipalvelujen kokonaisuuden. Nuoriso-, liikunta-, kirjasto-, kulttuuri- ja senioripalvelut tuottivat yhdessä yhteistyöverkostojen toimijoiden kanssa palvelukattauksen, josta jokainen kuntalainen voi löytää omannäköistään toimintaa ja olla halutessaan vaikuttamassa tulevien toimintojen suunnitteluun ja toteutukseen.

Palvelujen tarkoituksena oli aktivoida kuntalaisia omaehtoiseen hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtimiseen ja vahvistaa yksilöllistä ja yhteisöllistä kasvua. Asiakasnäkökulman ja -palautteiden huomioiminen toiminnan suunnittelussa ja kehittämisessä vaatii jatkuvaa työtä, mutta lisää toiminnan vaikuttavuutta, tarkoituksenmukaisuutta ja laatua. Jatkuvan kehittämisen malli pohjautuu aina tietoon ja pitää toiminnan kiinni nykyajassa. Toiminnassa on kerätty aktiivisesti asiakaspalautetta, joka huomioitiin toiminnan suunnittelussa. Toimintoja kohdennettiin joiltakin osin eri-ikäisille kuntalaisille. Myös osallistavaa budjetointia käytettiin senioripalveluissa ja haettiin erillisrahoitusta senioripalveluiden toimintaan Onni Nurmen säätiöltä. Hyvinvointijohtaja oli mukana hyvinvointialueen valmistelun työryhmissä edustamassa kuntaa yhdessä kunnanjohtajan kanssa.

HYTE-kerroin kuvaa kokonaisuutena kunnan hyvinvointityötä. Tarkastelua ajankaksolla vuodesta 2018 vuoteen 2022 Pukkilan euromääräinen kerroin on noussut 9,2 eurosta 16,7 euroon. Tunnusluvun nousu kuvastaa sitä, että on tehty oikeita toimenpiteitä ja kehitystä tulee jatkaa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen sekä ennaltaehkäisevän työotteen näkökulmat tulee tiedostaa ja ottaa huomioon päätöksenteossa sekä tehtävälleen toimintojen kehittämisessä. Aktiivinen hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelujen toiminta markkinoi kuntaa ja tukee alueen elinvoimaisuutta. Korona-epidemia aiheutti suunnitelmiin muutoksia. Tehtävänkuvien lyhytaikaiset muutokset, etätyöhön siirtyminen ja asiakastoimintojen peruutukset, tilojen sulut sekä toimintojen uudelleenmuokkaukset olivat isossa roolissa vielä alkuvuoden aikana. Lisäksi varauduttiin koronan aiheuttamiin sairauspoissaoloihin sekä henkilöstön sekä asiakkaiden terveysturvallisuuteen.

Onni Nurmen Säätiö myönsi kunnalle vuosiavustusta 290 000 €, josta 30 000 euroa oli kunnan vuonna 2021 hakemaa lisäavustusta. Säätiön avustustoiminnassa noudatettiin säätiön hallituksen 9.3.2007, § 13 hyväksymiä linjauksia. Linjausten mukaisesti säätiön Pukkilan kunnalle myöntämät vuosiavustukset kohdennettiin Hyvinvointikeskus Onnin ylläpito- ja toimintamenoihin sekä ikääntyneiden kotona asumisen tukemiseen. **Kunta antaa säätiölle vuosittain erillisen tilityksen avustusvarojen käytöstä. Säätiön avustuksella Pukkilan kunta toteutti sellaista toimintaa ja palveluja ikääntyneille kuntalaisille, mitä ei julkisissa palveluissa ole yleisesti ottaen mahdollista toteuttaa.** Ikääntyneiden lakisääteisistä palveluista on vastannut vuoden 2017 alusta lukien Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä.

Hyvinvointikeskus Onnin piha-alueella ollut, pinnoiltaan huonoksi mennyt suihkulähddeallas päätettiin muuttaa istuimeksi. Kuntalaisia haluttiin kuulla ja heille järjestettiin kolmen toteutusvaihtoehdon kesken äänestys, joista eniten ääniä saanut toteutusvaihtoehdo valittiin. Muutostyöhön saatiin säätiöltä avustusta. Keväällä 2022 senioripalvelut anoivat säätiöltä avustussumman korotusta (290 000 e), jotta

pystyisimme vastaamaan työntekijämäärällä asiakkaiden heikentyneeseen kuntoon. Ryhmäkokoja oli jouduttu pienentämään sekä yksilöllistä palvelua lisäämään toimintakyvyn laskun myötä. Anomus hyväksyttiin ja avustussummaa korotettiin myös vuodelle 2023. Hyvinvointikeskus Onnin toiminnasta vuonna 2022 annettiin säätiölle erillinen katsaus.

Hyvinvointikeskus Onni

Vuonna 2022 Hyvinvointikeskus Onni oli Pukkilan ja naapurikuntien asukkailla vapaa-ajan aktiviteettien kannalta tärkeä paikka. Useat ohjatut ja omaehtoiset vapaa-aika- ja harrastusmahdollisuudet tukivat kuntalaisten fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä. Lisäksi tiloissa järjestettiin näyttelyjä tänäkin vuonna, mm. Diakoniatyö 150 v. juhlanäyttely. Koronapandemia vaikutti edelleen vuonna 2022 toiminnan järjestämiseen ja asiakasmääriin mm. kokoontumisrajoitusten ja tilojen sulkemisen kautta.

Onnin toiminnassa tarjottiin vuoden 2022 aikana noin 1735 (1408) vapaa-ajan kokoontumis- ja harrastuskertaa, joissa kirjattiin 10597 (6663) asiakaskäyntiä. Allasosastolla järjestettiin Pukkilan kunnan seniori- ja liikuntapalveluiden, järjestöjen, Mäntsälän kansalaisopiston sekä Mäntsälän ja Myrskylän kunnan voimin ryhmämuotoista vesiliikuntaa kaikkiaan 647 (497) kertaa, joissa tilastoitiin 5096 (3309) käyntiä. Kuntosalivuoroja tarjottiin 716 (614), joissa käytiin 1647 (1102) kertaa. Tilastoitujen kokoontumisten ja käyntien lisäksi Onnin tiloja käytettiin yksilökuntoutukseen, erilaisiin tapaamisiin, kokouksiin ja koulutuksiin.

HYVINVOINTIKESKUN ONNIN TOIMINNAN TILASTOT 2022

ONNIN TOIMINTA 2022 (2021)	Kokoontumiskerrat	Käyntimäärät
Allasosasto		
Pukkilan liikuntapalvelut	270 (194)	2591 (1925)
Mäntsälän kansalaisopisto	24 (36)	644 (288)
Myrskylän kunta	24 (28)	497 (293)
Senioreiden vesiliikunta	329 (239)	1364 (803)
Yhteensä	647 (497)	5096 (3309)
Kuntosali		
Pukkilan liikuntapalvelut ja järjestöt	270 (319)	359 (513)
Senioreiden saliliikunta	446 (295)	1288 (589)
Yhteensä	716 (614)	1647 (1102)
Muut ryhmät		
Mäntsälän kansalaisopisto (sis.2 tapahtumat)	6	50 (48)
Senioripalvelut, ryhmät	308 (236)	2560 (1665)
Senioripalvelut, tapahtumat*	62 (28)	1244 (539)
Yhteensä	372 (297)	3854 (2252)
KOKO TOIMINTA YHTEENSÄ	1735 (1408)	10597 (6663)

(* Sisältää myös muualla järjestettyjä tapahtumia kuten Onninpäivän konsertin ja K65-kyläjuhlan)

ONNIN TOIMINNAN KOKOOMATAULUKKO 2008-2022

Kuntalaisten omaehtoista terveyttä ja hyvinvointia edistävä toiminta (toiminnan järjestäjinä mm. kunta, järjestöt, MKO)

SENIORIPALVELUT / yli 65 v.

KOKO TOIMINTA		SENIORIPALVELUT / yli 65 v.	
kokoontumiskerrat	asiakaskäynnit	kokoontumiskerrat	asiakaskäynnit
2008	1066	396	4884
2009	1061	432	6054
2010	1097	512	6925
2011	1182	572	7738

2012	1458	14 339	615	7290
2013	1411	15 701	586	8337
2014	1359	16 415	437	7399
2015	1468	16 039	520	7660
2016	1553	14 504	481	6763
2017	1678	15 961	622	7429
2018	667	8421	436	6598
2019	1577	14367	563	7502
2020	1142	8136	397	4002
2021	1408	6663	825	3596
2022	1735	10597	1142	6456

Henkilöstö

Hyvinvointijohtajan tehtävänkuvaaan kuului 80 % hyvinvointi- ja vapaa-ajanpalvelualueen hallintoa ja esihenkilötyötä. Tehtävään sisältyi kulttuuripalvelujen yhteistoiminta ja koordinointi, Hyvinvointikeskus Onnin yhteistoiminnan sekä turvallisuus- ja pelastusasioiden koordinointi, perusturvantilaajohtajan tehtävät, kunnan sisäisen HYTE- ja Lape-työn (maakunnallinen yhteistyöryhmä, perhekeskustason tiimi sekä paikallinen LAPE-ryhmä) koordinoinnin sekä niihin liittyvän verkostotyön. Hyvinvointijohtaja toimi sovittelun, työterveyden ja maahanmuuttoasioiden yhteyshenkilönä ja koordinoi kunnan ehkäisevää työtä, sekä osallistui perhe- ja lähisuhdeväkivallan seutukoordinaatioryhmään. Hyvinvointijohtajan tehtäviin kuului yleishallinnon tehtäviä 20 % työajasta sekä oman työn ohella työsuojelupäällikön ja hyvinvointialueen valmistelutehtävät. Syyskauden 2022 hyvinvointijohtaja oli vuorotteluvapaalla, jolloin hänen tehtäviään sijaistivat johtavat virkahenkilöt sekä hyvinvointikoordinaattori.

Tehtävänimike	1.1.2022	31.12.2022
hyvinvointijohtaja	0,8	0,8

työpanos jakautuu 80 % hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, hallinto ja 20 %, hallintopalvelut, kunnanhallitus.

Maahanmuuttopalvelut

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT			6 012	6 012
TOIMINTAKULUT	-1 596	-1 235	-2 934	-1 699
ULK. TOIMINTAKATE	-1 596	-1 235	3 078	4 313
Sisäiset tuotot				
Sisäiset kulut				
Sisäiset tilit				
TOIMINTAKATE	-1 596	-1 235	3 078	4 313
Poistot ja arvonalentumiset				
Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-1 596	-1 235	3 078	4 313

Vastualueen sisältö ja vastuuhenkilö

Sisältää kustannuspaikan maahanmuuttopalvelut. Vastuuhenkilö on hyvinvointijohtaja.

Tilinpäätösvouden toiminta

Kunnan maahanmuuttopalveluiden tehtävät aktivoitiin maaliskuussa 2022 kun Ukrainan hyökkäyssodan aiheuttamaan mahdolliseen pakolaisaaltoon varauduttiin Maahanmuuttoviraston esittämän näkemyksen mukaisesti. Kuntaan varauduttiin majoittamaan 40 pakolaista. Maahanmuuttopalvelut valmistelivat pitkäänkin väliaikaiseen majoitukseen soveltuvat tilat käytöstä

poistettuun Torpin kyläkouluun. Maahanmuuttopalvelut organisoivat paikallisten vapaaehtoisten ja yhdistysten voimin tilojen käyttökuntoon saattamisen pääsääntöisesti lahjoitusvaroin (mm. turvallisuusasiakirjat ja -toimet, siivous, lahjoitustavaroiden vastaanotto, lajittelu ja puhdistus, viestintä, sisustus). Syyskauden 2022 aikana tiloihin saapui kaksi perhettä. Ostopalveluna kuntaan hankittiin Alipi-neuvonta.

Kotoutumistoimenpiteet

Kotouttamisen tarkoituksena on edistää maahanmuuttajien kotoutumista Suomeen/Pukkilaan ja tukea heitä tarvittavien tietojen ja taitojen saavuttamisessa.

Kulttuuripalvelut

Sitovina tavoitteina:

- Toteuttaa Kuutamo-viikko, Itsenäisyyspäivän juhla, Veteraanipäivä sekä kaatuneiden muistopäivä yhdessä muiden toimijoiden kanssa.
- Toteuttaa 1–3 muuta kulttuuritapahtumaa tai -toimintaa.

Toteutuminen: Tavoitteet saavutettiin, sillä kulttuuripalvelut toteuttivat vuoden aikana Veteraanipäivän, Itsenäisyyspäivänjuhlan, Kuutamo-viikon, kaatuneiden muistopäivän juhlan, sekä AUF-hankkeen kautta FiBo:n YouTube-kanavan kautta konsertin, jakoi paikallisille taiteilijoille tietoa alan webinaareista ja mahdollisuuksista osallistua alueelliseen yhteismarkkinointiin. Muita tapahtumia olivat kevään 2022 aikana Hanami-juhla Onnissa, Klubi-ilta Kanteleen seurantalolla sekä Kuutamo-picnic konsertteineen.

Vastuualueen sisältö ja vastuuhenkilö hyvinvointijohtaja.

Sisältää kustannuspaikat: yleiset kulttuuripalvelut, Koivulinna, museo, kansalaisopisto, musiikkiopisto sekä taiteen perusopetus

Tilinpäätösvouden toiminta

Kulttuuri kuuluu Pukkilassa jokaiselle. Kulttuuripalveluiden toimintaa säätelee mm. Laki kuntien kulttuuritoiminnasta. Lain hengen mukaisesti kunnan tehtävänä on järjestää kulttuuritoimintaa, jonka toteuttamiseksi kunta edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä, luo edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle, edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista, tarjoaa mahdollisuuksia tavoitteelliselle taide- ja kulttuurikasvatukselle ja edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä. Lisäksi kunta edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa, kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa. Kunta voi toteuttaa tehtävänsä yhteistyössä esim. järjestöjen, seurakunnan, yritysten ja kuntalaisten kanssa. Kunnan on huolehdittava myös toiminnan arvioinnista ja tiedon tuottamisesta. Myös kunnan strategiassa on asetettu tavoitteeksi kunnan kulttuuritoiminnan ylläpitäminen (kts. tarkemmin kunnan strategia).

Yleiset kulttuuripalvelut

	Toteuma 01-12/2022	Budjetti 2022	Tot vs. Bud % 2022	Tot-Bud, erotus 01-12/2022	Toteuma 2021
Myyntituotot					
Maksutuotot	130	300	43,3	-170	

Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot	400	100	400,0	300	
TOIMINTATUOTOT	530	400	132,5	130	
Henkilöstökulut	-9 085	-9 901	91,8	816	-10 981
Palvelujen ostot	-2 726	-11 650	23,4	8 924	-1 469
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-682	-650	104,9	-32	-387
Avustukset	-2 750	-3 000	91,7	250	-3 000
Muut toimintakulut	-750	-500	150,0	-250	
TOIMINTAKULUT	-15 993	-25 701	62,2	9 708	-15 838
ULK. TOIMINTAKATE	-15 463	-25 301	61,1	9 838	-15 838
Sisäiset tuotot					
Sisäiset kulut	-1 724	-4 100	42,1	2 376	-1 033
Sisäiset tilit	-1 724	-4 100	42,1	2 376	-1 033
TOIMINTAKATE	-17 187	-29 401	58,5	12 214	-16 870
Verotulot ja valtionosuudet					
Rahoitustuotot ja -kulut					
VUOSIKATE	-17 187	-29 401	58,5	12 214	-16 870
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilinpäätössiirrot					
Pukkila yhteensä	-17 187	-29 401	58,5	12 214	-16 870

Kulttuuripalveluja toteutettiin yhteistyössä, ostopalveluna tai avustusten turvin paikallisten järjestöjen, seurakunnan, yksittäisten toimijoiden, Mäntsälän kansalaisopiston, Porvoon Musiikkiopiston ja Lohjan kaupunginorkesterin kanssa. Yhdistyksille myönnettiin kulttuuritoimintaan kohdeavustusta. Avustukset mahdollistavat kuntalaisyhteiskunnan toiminnan myös kulttuurin kentällä. Kunnan yhdistysavustuskriteerit mahdollistavat yhdistystoimijoille persoonalliset tavat toimia matalalla kynnyksellä. Pop up-rahamuotoa kunnassa jaetaan myös vuosittain yhdistysten ja toimijoiden tapahtumien järjestämiseen. Avustuskriteereitä muutettiin koronan vuoksi, jotta yhdistysten toimintaa voitaisiin tukea vaikeana aikana.

Vuoden aikana kulttuuripalvelut toteutti yhdessä yhteistyökumppanien kanssa veteraanipäivän juhlan, narsissikampanjan, itsenäisyyspäivänjuhlan, Kuutamoviikon (17 eri tapahtumaa ja tavoitti n. 1700 henkilöä), Kuutamotorin (ohjelmassa oli mm. Trubaduuri Jyrä, sirkustelua, toribingo, kulttuuripalkinnon jako, kunnan piste: tuotemyyntiä, ”lähetä kortti”-kampanja sekä kuntalaisten hyvinvointikysely), kaatuneiden muistopäivän juhlan, sekä AUF-hankkeen kautta 30.1. FiBon YouTube-kanavan kautta konsertin, jakoi paikallisille taiteilijoille tietoa alan webinaareista ja mahdollisuuksista osallistua alueelliseen yhteismarkkinointiin. Muita tapahtumia olivat kevään 2022 aikana Hanami-juhla Onnissa sekä Klubi-ilta Kanteleen seurantalolla. Uudistuksia tehtiin mm. järjestämällä Kuutamoviikolla Kuutamo-picnic-tapahtuma. Kulttuuripalvelujen järjestämien tapahtumien lisäksi kulttuuria eri muodoissaan toteutettiin eri vastuualueilla arkeen jalkautuvana toimintana eri-ikäisille kuntalaisille.

Kulttuurityössä on otettu avuksi yhteistyön mahdollistamat isommat hartiat. Kunnassa on vuosia oltu Opetus- ja kulttuuriministeriön AUF-hankkeessa mukana, jotta pieneenkin kuntaan on saatu huipputasoisia konsertteja kohtuuhinnalla. Aili-hankkeessa mukanaolo tarjosi puolestaan senioreiden kulttuurityönkirjaamiseen työkaluja Onninkodeissa ja ikääntyneiden kotihoidossa. Aili-hanke päättyi 2020 ja Pukkila on siitä asti ollut mukana hankkeen kuntien kanssa tehtävässä yhteistyössä, vahvistaakseen seniorien kulttuurihyvinvointia. Kunta on mukana Uudenmaanliiton kulttuuriasiantuntijaryhmässä, jonka on tarkoitus laajentaa kunnan kulttuuritarjontaa yhteistyössä Uudenmaan toimijoiden kanssa. Vuoden aikana Pukkila osallistui Opetus- ja kulttuuriministeriön Kulttuuri kylässä -hankkeeseen yhdessä yhteistyökuntien kanssa. Hankkeen tavoitteena on luoda

erityisesti kyliin ja lähiöihin Uudellemaalle alueellinen ammattilaisverkosto, kehittämismalli ja rakenne taiteilijoiden ja taiteen ammattilaisten työllistämiseksi. Alueellisen kehittämistehtävän hoitamiseen myönnetty määräraha on tarkoitettu ensisijaisesti alueille, joilla ei vielä toteuteta alueellista kehittämistehtävää. Kulttuuri kylässä-hankerahaa käytettiin Klubi-illan sekä Kuutamotorin ja -Picnicin esiintyjämaksuihin.

Yhdistysiltoja järjestettiin vuoden aikana kolme kertaa sekä virkistysilta lilijärvellä. Lisäksi yhdistyksiin pidettiin yhteyttä sähköpostitse.

Pukkilan kulttuuripalvelujen tapahtumat, hankkeet ja yhteistyöryhmissä toimiminen ovat tuoneet myönteistä näkyvyyttä Pukkilan kunnalle. Toiminta on ylläpitänyt Pukkilan profiilia kulttuuririkkaana kuntana, jossa kulttuuri käsitetään laajana ja se kuuluu jokaiselle.

Koivulinna

	Toteuma 01-12/2022	Budjetti 2022	Tot vs. Bud % 2022	Tot-Bud, erotus 01-12/2022	Toteuma 2021
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
TOIMINTATUOTOT					
Henkilöstökulut					
Palvelujen ostot					
Aineet, tarvikkeet ja tavarat					
Avustukset	-5 000	-5 000	100,0	0	-4 005
Muut toimintakulut					
TOIMINTAKULUT	-5 000	-5 000	100,0	0	-4 005
ULK. TOIMINTAKATE	-5 000	-5 000	100,0	0	-4 005
Sisäiset tuotot					
Sisäiset kulut	-1 009	-800	126,1	-209	-1 632
Sisäiset tilit	-1 009	-800	126,1	-209	-1 632
TOIMINTAKATE	-6 009	-5 800	103,6	-209	-5 637
Verotulot ja valtionosuudet					
Rahoitustuotot ja -kulut					
VUOSIKATE	-6 009	-5 800	103,6	-209	-5 637
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilinpäätössiirrot					
Pukkila yhteensä	-6 009	-5 800	103,6	-209	-5 637

Koivulinnassa toimi galleristina Juha-Pekka Ikäheimo. Kunnan toiminta-avustus Koivulinnan toimintaan oli 5 000 €. Koivulinnan kesä sujui taas suunnilleen samoin kuin ennen koronapandemiaa. Huomattavissa oli selkeä pudotus kävijämäärissä verrattuna kahteen edelliseen vuoteen. Kesän 2022 tarjonta muodostui kolmesta näyttelystä, joissa oli yhteensä kuusi taiteilijaa. Kesäkuun (8.6.–3.7.) taiteilijat olivat Ritva Larsson (akvarellimaalauksia), Mari Aulinen (maalauksia), sekä Sanna Karlsson-Sutisna (veistoksia). Heinäkuussa (6.7.–31.7.) näimme Sauli Suomelan valuepoksihartsiteoksia, sekä Susanna Aution tekstiilitaidetta ja keramiikkaa. Elokuun (3.8.–28.8.) näyttelyssä Koivulinnassa vierailevat saivat tutustua galleristitaiteilija Juha-Pekka Ikäheimon taiteeseen. Kesän näyttelyitä markkinoitiin edellisten kesien tapaan kesän näyttelyt esittelevällä

esitteellä, sekä sosiaalisessa mediassa. Kävijöitä kesäkuun näyttelyssä oli yhteensä 383, heinäkuussa 454 ja elokuun näyttelyssä 381.

Kotiseutumuseo

	Toteuma 01-12/2022	Budjetti 2022	Tot vs. Bud % 2022	Tot-Bud, erotus 01-12/2022	Toteuma 2021
Myyntituotot					
Maksutuotot					
Tuet ja avustukset					
Muut toimintatuotot					
TOIMINTATUOTOT					
Henkilöstökulut					
Palvelujen ostot	-1 099	-2 250	48,8	1 151	-2 061
Aineet, tarvikkeet ja tavarat		-200		200	
Avustukset					
Muut toimintakulut					
TOIMINTAKULUT	-1 099	-2 450	44,9	1 351	-2 061
ULK. TOIMINTAKATE	-1 099	-2 450	44,9	1 351	-2 061
Sisäiset tuotot					
Sisäiset kulut	-630	-800	78,8	170	-500
Sisäiset tilit	-630	-800	78,8	170	-500
TOIMINTAKATE	-1 730	-3 250	53,2	1 520	-2 561
Verotulot ja valtionosuudet					
Rahoitustuotot ja -kulut					
VUOSIKATE	-1 730	-3 250	53,2	1 520	-2 561
Poistot ja arvonalentumiset					
Tilin päätössiirrot					
Yhteensä	-1 730	-3 250	53,2	1 520	-2 561

Museon perusnäyttelyn kokosi jälleen keväällä artesaani Heli Kuosa. Pukkilan kotiseutumuseon näyttelytilat ovat samassa pihapiirissä Galleria Koivulinnan kanssa sen kahdessa ulkorakennuksessa ja niillä on yhteiset aukioloajat. Vuonna 2022 näyttelyt olivat auki 8.6.–28.8. keskiviikosta sunnuntaihin klo 11–17. Kävijöitä oli noin 1200. Näyttely purettiin syyskuun alussa. Kesän aikana museon hoitaja siivosi museolla viikoittain. Koivulinnan galleristi Juha-Pekka Ikäheimo avasi ja sulki näyttelytilojen ovet päivittäin. Paperinen näyttelyopas antoi kävijälle lisätietoja näyttelystä. Näyttelyyn ei tullut muutoksia vuoden 2022 aikana. Museon omistaa Pukkilan kunta.

Ehkäisevä päihdetyö

TA Tulot 0 €, Menot 3514 €, Netto 3514 €

TP Tulot 0 €, Menot 3258 €, Netto 3258 €

Ehkäisevään päihdetyöhön nimettiin vuonna 2022 uusi toimielin. Hyvinvointijohtaja toimi toimielimen koordinoija ja osallistui seudulliseen verkostoon. Hänen sijaisensa toimi nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja. Toiminnassa toteutettiin Päijät-Hämeen ehkäisevä mielenterveys- ja päihdetyön toimintasuunnitelmaa. Pukkila oli mukana Yhdessä mielessä – mielenterveysosaaminen paikalliseksi pääomaksi –hankkeessa (2020–2022). Syksyllä toteutettiin Päihdetilannekysely.

Ehkäisevän päihdetyön teemalla järjestettiin eri toimijoiden toimesta sekä yhteistyössä mm. erilaisia teemaviikkoja kaiken ikäisille. Toukokuun liikuntakuu toteutettiin kannustaen omatoimiseen liikkumiseen liikuntakampanjoin. Seniorifestareilla keväällä tarjottiin erilaisia moktaileja ja

nuorisotilalla vietettiin hyvinvointiviikko. Ehkäisevän päihdetyön viikolla yhdessä Askolan ept-ryhmän kanssa toteutettiin Hyvinvointimessut Askola Areenalla 9.11. Pukkilan ehkäisevän päihdetyön puolesta messuilla oli mukana Hutkon Eläin- ja Laamatila ja Kirkonkylän koulun 6. luokkalaisille tarjottiin linja-autokuljetus messuille. Nuoriso- ja liikuntapalvelut olivat messuosastolla esittelemässä toimintaa sekä osastolla oli mahdollisuus Onnenpyörän pyörittämiseen. Nuokulla pidettiin päihdeteemaista ohjelmaa sekä jalkauduttiin terveellisen aamupalan merkeissä teemalla ”Ei energiajuomille” ept-viikolla. Pelikasvatusviikolla järjestettiin peliteemalla iltoja Nuokulla ja mielenterveysviikkoa toteutettiin hyvänmielen toiminnoin eri yksiköissä.

Ehkäisevän päihdetyön tiimoilta osallistuttiin ”Tipaton tammikuu” ja ”Anna lapselle raitis joulu”-kampanjoihin. Toimielin jakoi koulutus- ja kurssitietoa. Kunnan henkilöstöä osallistui mm. Ehkäisevän päihdetyön osaja – kuntien ept:n ABC-koulutukseen, päihdepuheeksi- koulutukseen, seksuaaliväkivallan ehkäisy nuorisotyössä-koulutukseen. Kuntalaisilla oli mahdollisuus osallistua Ehyt ry:n etäkoulutuksiin, joita markkinointiin mm. koulujen kautta.

Pukkilan kunta on ”Savuton kunta”. Nuoriso- ja liikuntapalvelujen kaikki toiminta on päihdeetöntä. Nuorisotilalla, liikuntatiloissa, leireillä eikä retkillä ei sallita energiajuomia. Pukkilan kunnan alakoulu sekä Askolan yläkoulu ovat Liikkuvia kouluja sekä KiVa-kouluja. Koulunuorisotyöhön panostettiin niin ala- kuin yläkouluilla. Kunnan sekä yhdistysten lasten ja nuorten liikuntaryhmät olivat ilmaisia. Nuorilla oli mahdollisuuksia ilmaiseen omatoimiseen liikunnan harrastamiseen. Kunnan yli 65-vuotiaille senioripalvelujen liikuntaryhmät, omatoiminen liikunta sekä tapahtumia ovat ilmaisia.

Henkilöstö

Tehtävänimike	1.1.2022	31.12.2022
nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnantoinnin ohjaaja	0,05	0,05

työpanos jakautuu 5 % sosiaali- ja terveyspalvelut, ehkäisevä päihdetyö, 20 % hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, kulttuuripalvelut ja 0,75 % hyvinvointi- ja vapa-aikapalvelut, nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	13 358	20 500	23 469	2 969
TOIMINTAKULUT	-110 636	-116 892	-108 702	8 190
ULK. TOIMINTAKATE	-97 278	-96 392	-85 233	11 159
Sisäiset tuotot	5 824	4 500	5 280	780
Sisäiset kulut	-11 701	-12 100	-13 537	-1 437
Sisäiset tilit	-5 877	-7 600	-8 257	-657
TOIMINTAKATE	-103 155	-103 992	-93 490	10 502
Poistot ja arvonalentumiset				
Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-103 155	-103 992	-93 490	10 502

Vastuualueen sisältö ja vastuuhenkilö

Sisältää kustannuspaikan nuorisopalvelut. Vastuuhenkilö on nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja.

Sitovat tavoitteet:

- Edistää nuorten mielen hyvinvointia järjestämällä yhdessä liikuntapalvelujen kanssa nuorten hyvinvointiryhmä/-iltoja 6 kertaa sekä etsivän työn kautta järjestää arjen hallintaan liittyvää toimintaa täysi-ikäisille nuorille yhteistyössä kumppanien kanssa.
- Lisätä jalkautuvaa työtä niin, että jalkaudumme vähintään 4 krt/vuodessa. Jalkautuminen tapahtuu Pukkilan keskusta-alueella sekä vähintään 2 kertaa viikolla toimintaa vähintään kahteen Pukkilan kylään.
- Kehittää koulunuorisotyötä alakoulussa lisäämällä nuorisotyötä koulupäivän aikana ryhmäytymis- ja teematuntien muodossa vähintään 6 krt/vuodessa.
- Lisätä verkkonuorisotyötä niin, että toimintaviikkojen aikana nuoria kohdataan joka viikko verkkotapahtumien/julkaisujen muodossa.

Toteutuminen: Järjestettiin liikuntapalvelujen kanssa nuorille hyvinvointiviikon viikolla 15, jolloin eri ikäryhmille (6 kertaa) oli oma ilta keskittyen hyvinvointiin. Etsivä nuorisotyö järjesti täysi-ikäisille arjen hallintaan liittyviä kokoontumisia. Nuorisopalvelut jalkautuivat seitsemän kertaa, joista viisi oli Onnin torille, lähiliikuntapaikalle sekä keskusta-alueelle, yksi Savijoelle ja yksi Naarkoskelle. Torpissa aloitimme syksystä kerhotoiminnan yhteistyössä Ampun 4H kanssa, joten sinne ei jalkauduttu erikseen, vaan vietiin viikoittainen toiminta kylälle. Alakoulun koulunuorisotyötä lisättiin. Nuorisopalvelut olivat mukana ryhmäytymis- ja teematunneilla mm. kehittämässä kuraattorin kanssa ”luokkavarttitapaamisajat”. Teema- ja ryhmäytymistunteja oli yhteensä 12 kertaa. Lisäksi yhdessä liikuntapalvelujen kanssa järjestettiin välituntiohjaajakoulutus 5.–6.-luokkalaisille. Verkkonuorisotyössä nuorten seuraajien määrä nuorisopalvelujen Instagram sivulla sekä Snapchatissa lisääntyi vuoden aikana. Nuoria kohdattiin viikoittain julkaisujen muodossa ja kuulumisten vaihdossa, mutta verkkotapahtumia ei vuoden aikana järjestetty (esim. instalive).

Tilinpäätösvouden toiminta

Toiminta perustuu nuorisolakiin. Nuorisotyön tehtävänä on edistää nuorten osallisuutta, tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä sekä harrastamista, edistää nuorten yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Nuorisopalvelujen talousarviovuoden 2022 tavoitteina oli edistää nuorten mielen hyvinvointia, lisätä jalkautuvaa työtä, kehittää koulunuorisotyötä alakoulussa sekä lisätä verkkonuorisotyötä. Järjestimme liikuntapalvelujen kanssa nuorille hyvinvointiviikon viikolla 15, jolloin eri ikäryhmille (kuusi kertaa) oli oma ilta keskittyen hyvinvointiin. Etsivä nuorisotyö järjesti täysi-ikäisille arjen hallintaan liittyviä kokoontumisia. Nuorisopalvelut jalkautuivat seitsemän kertaa, joista viisi oli Onnin torille, lähiliikuntapaikalle sekä keskusta-alueelle, yksi Savijoelle ja yksi Naarkoskelle. Torpissa aloitimme syksystä kerhotoiminnan yhteistyössä Ampun 4H kanssa, joten sinne ei jalkauduttu erikseen, vaan veimme viikoittaisen toiminnan kylälle. Alakoulun koulunuorisotyötä lisättiin. Nuorisopalvelut olivat mukana ryhmäytymis- ja teematunneilla mm. kehittämässä kuraattorin kanssa ”luokkavarttitapaamiset”. Teema- ja ryhmäytymistunteja oli yhteensä 12 kertaa. Lisäksi yhdessä liikuntapalvelujen kanssa järjestimme välituntiohjaajakoulutuksen 5.–6.-luokkalaisille. Verkkonuorisotyössä nuorten seuraajien määrä nuorisopalvelujen Instagram sivulla sekä Snapchatissa lisääntyi vuoden aikana. Nuoria kohdattiin viikoittain julkaisujen muodossa ja kuulumisten vaihdossa, mutta verkkotapahtumia ei vuoden aikana järjestetty (esim. Insta-liveä).

Vuotta 2022 kosketti edelleen koronaepidemia, joka näkyi nuorisopalvelujen toiminnassa. Nuokkia pidettiin tammikuussa ulkoillen ja jalkautuen. Nuorisotilalla panostettiin edelleen terveysturvalliseen kokoontumiseen käsihygienian sekä desinfiointin keinoin. Kevätkaudella käytimme kasvomaskeja toiminnassa. Nuorisopalvelut tarjosivat maskit kävijöille. Korona-aikana ideoituja toimintoja vakiintui toimintaamme kuten ”Ulkona kuin lumiukko”-haaste sekä seurakunnan kanssa toteutettiin kaikille vuosina 2010–2005 syntyneille nuorille ”Hyvän mielen”-kirjekampanja.

Nuorisopalvelut järjestivät toimintaa pääsääntöisesti 5. luokkalaisille ja sitä vanhemmille nuorille sekä koulujen loma-aikoina myös nuoremmille. Toimintaa järjestettiin yhteistyössä liikuntapalvelujen, kulttuuripalvelujen, senioripalvelujen, koulujen, järjestöjen, seurakunnan ja Askolan vapaa-aikatoimen kanssa.

Säännöllinen toiminta

Nuorisotila Nuokku, eli avoin nuorisotila, oli avoinna maanantaisin, tiistaisin ja keskiviikkoisin. Nuokku oli avoinna kerran viikossa 5.-luokkalaisille ja kerran viikossa 6.-luokkalaisille ”Suomen harrastamisen mallin” mukaan heti koulupäivän jälkeen, samoin 7.–8. luokkalaisten toiminta tiistaisin. Maanantaisin tila oli avoinna myös yläkoulukäisille sekä vanhemmille nuorille ja keskiviikkoisin yläkoululaisille. Loma-aikoina järjestettiin junnunuokkuja myös nuoremmille. Toimintaa toteutettiin yhteistyössä Pukkilan nuorisoseuran kanssa. Nuokulla toteutettiin teemaviikkoja mm. hyvinvointiviikko, liikenneturvallisuusviikko, ehkäisevän päihdetyön viikko, peliviikko, mielenterveysviikko sekä nuorisotyön viikko. Toiminnassa oli mm. askartelua, kokkailua sekä bingo- ja kisailuiltoja. Perjantaisin Nuokun illoista vastasivat järjestöt ja seurakunta yhteistyössä kunnan kanssa. Nuoriso-ohjaajan työpanosta käytettiin mahdollisuuksien mukaan perjantai-iltojen toimintaan. Kävijät Nuokulla olivat keskimäärin 5.–6.-luokkalaisia, n. 11 osallistujaa/kerta. Yläkoulukäisiä sekä vanhempia n. 9 osallistujaa/ilta. Järjestöjen perjantai-illoissa kävi keskimäärin 12 osallistujaa/ilta. Kesänuokuissa kävi keskimäärin 10 nuorta/ilta. Nuokkutoiminnan ohjauksesta vastasivat nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja sekä nuoriso-ohjaaja.

Muu toiminta

Nuorisopalvelut järjestivät mm. yönuokun, seksuaalikasvatusillan sekä muita tapahtumia. Nuorisopalvelut toteuttivat koronatauton jälkeen retkiä sekä 29 muuta tapahtumaa mm. frisbeegolfturnaus Unelmien liikuntapäivänä, koristurnaus Kuutamoviikolla, nuorten kesäillanviettoja ja joulupajapäivän. Tapahtumia toteutettiin paljon yhteistyössä liikuntapalvelujen sekä muiden toimijoiden kanssa. Yhdessä hyvinvointi- ja elinvoimapalvelujen kanssa toteutettiin ”Heijastinpuukampanja” syksyllä. Kesällä toteutettiin neljä Ilijärven telttaleiriä. Koulujen lomaviikoilla järjestettiin päiväleirejä Ampun 4H:n ja nuorisoseuran kanssa. Nuorisopalvelut oli mukana Askolan Hyvinvointimessuilla ehkäisevän päihdetyönviikolla.

Koulunuorisotyö oli tiivistä ja sitä kehitettiin tavoitevuoden mukaan edelleen sisällöllisesti, toiminnallisesti ja määrällisesti niin ala- kuin yläkoulujen kanssa. Alakoulun kuraattorin kanssa toteutettiin ryhmäytymispäiviä 5.–6.-luokkalaisille ja 4.-luokkalaisille ”luokkavarttia”. Nuorisopalvelut olivat mukana 6. luokan kevätretkellä sekä keilailupäivässä. Nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja matkasi uusien 7. luokkalaisten kanssa syksyn ensimmäisenä päivänä yläkouluun ollen tukena koko päivän. Nuorisopalvelut osallistuivat 7. luokkalaisten ryhmäytymispäiviin, lukion ryhmäytymispäivään sekä organisoivat syksyn ensimmäisen alakoulupäivän suojatiepäivystyksen. Nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja kävi alakoululla kohtaamassa ja ohjaamassa pitkän välitunnin esim. ulkopelejä sekä järjesti yhdessä liikunnanohjaajan kanssa ”välkkäriohjaajakoulutuksen” 5.-6.- luokkalaisille. Nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja vieraili yläkoululla kohtaamassa nuoria välitunneilla noin joka toinen viikko järjestäen yhdessä Askolan nuoriso-ohjaajan kanssa teemallista toimintaa mm. pelivälitunteja.

Nuorten osallisuus- ja vaikuttamismahdollisuudet

Vuonna 2022 toimi kahdeksanjäseninen nuorisoneuvosto, jonka toimintaa nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja ohjasi. Nuorisoneuvostolla oli neljä virallista kokousta. Nuorisoneuvostosta nimettiin edustajat kunnanvaltuustoon, hyvinvointilautakuntaan, Itä-Uudenmaan nuorisovaltuuston suunnittelutoimikuntaan, Silmu ry:n nuorisosaostoon, lapsi- ja perhetyöryhmään sekä nuorten ohjaus-

ja palveluverkostoon. Nuokun talopalaverit olivat myös foorumi nuorten kuulemiselle. Nuorisoneuvosto oli mukana toteuttamassa mm. narsissikampanjaa ja seksuaalisuuskasvatusta nuorille. Nuorisoneuvosto ideoi Kuutamoviikolle koristurnauksen. Turnaus toteutettiin liikuntapalvelujen ja nuorisopalvelujen yhteistyönä. Nuorisoneuvosto osallistui Kuutamoviikon toritapahtuman toteuttamiseen ollen kahvikojulla Yhteisvastuun hyväksi. Halloween-säpäturnaus toteutettiin ensimmäistä kertaa koronataulun jälkeen 28.10.

Nuorisoneuvoston nuoret olivat mukana niin pelipäivässä kuin itsenäisyyspäivässä. Nuorisoneuvosto haki Silmu ry:n Fyrkkarahaa uuteen pingispöytään ja välineistöön. Nuorisoneuvosto haki myös Pukkilan Osuuspankilta avustusta koripalloalueen aitaukseen, mutta sitä ei myönnetty. Nuorisoneuvosto esitti kesätyöillässä haasteen pukkilalaisille yrittäjille, yhdistyksille, seurakunnalle ja kunnalle nuorten työharjoittelupaikkojen sekä kesätyöpaikkojen löytymiseen omasta kunnasta. Nuorisoneuvosto oli mukana Etelä-Suomen Nuorisoseurojen Vintiö-hankkeessa.

Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö on erityisnuorisotyötä, jonka tavoitteena on olla läsnä nuorten keskuudessa tarjoten luottamuksellisen aikuiskontaktin. Nuoriin otetaan kontaktia siellä, missä nuoret aikaansa viettivät ja opiskelivat, esim. koulujen ja ammattiopistojen erilaisissa tapahtumissa. Korona-aika toi haasteen kohtaamiselle, koska kouluilla ei voinut vieraila. Etsivä nuorisotyöntekijä oli auttamassa yhteyshaussa yläkoululla, osallistui ryhmäytymispäiviin sekä kutsuntatilaisuuteen. Kohtaamisten ohella yhteyttä nuoriin pidettiin Instagramin, Facebookin, WhatsAppin ja Snapchatin kautta. Kesällä etsivä nuorisotyöntekijä oli mukana jalkautuvassa työssä ja nuorten kesänuokulla. Nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja sijaisti etsivää nuorisotyöntekijää akuuteissa asioissa tammikuun.

Etsivän työn asiakkaille ja muillekin nuorille oli ”Nuorten Tärskyt”- ryhmätoiminta nuokulla. Kevätkaudella toiminta oli yhteistyössä seurakunnan kanssa ja syksystä omana toimintana. Kokoontumisia oli 14. Toiminnassa oli mahdollista kohdata työntekijät matalalla kynnyksellä sekä keskustella mieltä painavista asioista, vaikka kokkailun lomassa Toiminta oli ensisijaisesti 17–29-vuotiaille nuorille.

Etsivä nuorisotyöntekijä osallistui vuoden aikana lukuisiin etäkoulutuksiin mm. Ryhmäilmiö etsivässä työssä, seksuaaliväkivallan ehkäisy nuorisotyössä, päihdepuheeksi, aikaisa toiminta NYT. Etsivä nuorisotyöntekijä osallistui etsivien verkostoihin ja tapaamisiin.

Nuorten kesätyöt

Nuorisopalvelut organisoivat nuorten kesätyöllistämishaun. Nuorille järjestettiin 9.3. kesätyöilta, jossa mukana olivat myös Ampun 4H:n ja Pukkilan Yrittäjät. Nuoria työllistyi tänä kesänä 19.

Avustukset

Nuorisopalvelut jakoi avustuksia järjestöille 5 500 €. Stipendeinä luovutettiin 700 € nuorille harrastajille ja aktiiveille. Stipenditilaisuus järjestettiin Onnissa 5.4.

Koulutukset ja verkostot

Nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja sekä nuoriso-ohjaaja osallistuivat mm. Ehyt ry:n luennoille. Nuoriso- ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja toimi ehkäisevän päihdetyön koordinaattorin sijaisena syyskauden osallistuen seudulliseen verkostoon sekä toimi koollekutsujana nuorten ohjaus- ja palveluverkostossa. Hän toimi myös Pukkilan Lape-työryhmässä.

Nuorisopalvelujen toiminta 2022 (2021)	kokoontumiskerrat	käyntimäärät
---	--------------------------	---------------------

Nuokut, ma ja ke (kaksi ryhmää/ilta, kesänuokut)	95 (93)	901 (854)
Nuokku, 7-luokkalaisille (syksystä 7.-8.-lk)	17 (16)	103 (63)
Retket	2 (1)	61 (21)
Leirit	11 (10)	172 (160)
Tapahtumat	14 (20)	278 (388)
Jalkautuva nuorisotyö ja Torpin kerho	17 (6)	195 (85)
Etsivän työn ryhmä ”Nuorten Tärskyt”	14 (4)	28 (9)
”Somenuokut” ja haasteet (kevätkirje)	1 (15)	70 (260)
Tapahtumat/haasteet liikuntapalvelujen kanssa	15 (4)	333 (104)
Yhteensä	176 (169)	2041 (1944)

Henkilöstö

Tehtävänimike	1.1.2022	31.12.2022
nuorisotoiminnanohjaaja ja vapaa-ajan toiminnanohjaaja ¹⁾	0,75	0,75
etsivä nuorisotyöntekijä, palveluohjaaja ²⁾	0	0,65
nuorisoohjaaja	0,52	0,52

• työpanos jakautuu 0,75 % hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, nuorisopalvelut, 20 % hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, kulttuuripalvelut ja 5 % sosiaali- ja terveyspalvelut, ehkäisevä päihdetyö

• 11.1.2021 alkaen. Työpanos (35 h/vko) jakautuu 67 % hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, nuorisopalvelut, 33 % elinvoimapalvelut, elinvoima- ja kehittämispalvelut. Etsivä nuorisotyöntekijä oli poissa 1.1.-24.1.2022. 1.3.22.-31.12.22 välisenä aikana etsivä nuorisotyöntekijä toimi elinvoimapalveluissa 0,06 hv ja 0,65 hv etsivänä nuorisotyöntekijänä.

Liikuntapalvelut

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	24 921	28 000	27 611	-389
TOIMINTAKULUT	-43 145	-61 138	-62 992	-1 854
ULK. TOIMINTAKATE	-18 224	-33 138	-35 382	-2 243
Sisäiset tuotot				
Sisäiset kulut	-39 417	-54 400	-67 001	-12 601
Sisäiset tilit	-39 417	-54 400	-67 001	-12 601
TOIMINTAKATE	-57 640	-87 538	-102 383	-14 844
Poistot ja arvonalentumiset				
Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-57 640	-87 538	-102 383	-14 844

Vastualueen sisältö ja vastuuhenkilö

Sisältää kustannuspaikan liikuntapalvelut. Vastuuhenkilö on liikunnanohjaaja.

Sitovat tavoitteet:

- Liikuntaneuvontaryhmän järjestäminen riittävästi liikkuville kuntalaisille. Ryhmä kokoontuu 6 kertaa.
- Kehittää liikunnanvertaisohjaajatoimintaa, ennen kaikkea tämä kohdistetaan yli 60-vuotiaisiin kuntalaisiin.
- Edistää nuorten mielen hyvinvointia järjestämällä yhdessä nuorisopalvelujen kanssa nuorten hyvinvointiryhmä/-iltoja 6 kertaa.

Toteutuminen: Liikuntaneuvontaryhmää tarjottiin, mutta ryhmään ei tullut osallistujia. Liikunnanvertaisohjaajatoimintaan järjestettiin avoin infotilaisuus, johon ei saapunut osallistujia.

Nuorten hyvinvointiryhmä järjestettiin yhdessä nuorisopalveluiden kanssa hyvinvointiviikolla (viikko 15). Ryhmälle järjestettiin eri ikäryhmille hyvinvointiteemallisia iltoja, jotka sisälsivät mm. kampauksia, liikuntaa ja terveellistä välipalaa. Iltoja järjestettiin kuudelle eri ryhmälle.

Tilinpäätösvuoden toiminta

Toiminta pohjautuu liikuntalakiin. Liikuntapalvelujen tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen liikunnan avulla. Liikuntapalveluissa toimi vastuuhenkilönä liikunnanohjaaja, jonka työpanoksesta ohjautuu 50 % liikuntapalveluille ja 50 % senioripalveluille. Kerhotoimintaan sekä muutamiin uintivalvontoihin on palkattu tuntiohjaajia.

Liikuntapalvelut tarjosivat lapsille ja aikuisille monenlaista liikuntatoimintaa ja tapahtumia yhteistyössä järjestöjen kanssa. Avustuksia järjestöille oli liikuntapalveluilla jaettavana 2 000 €. Järjestöillä oli mahdollisuus siirtää edellisvuoden avustuksia vuodelle 2022. Koronapandemia rajoitti tapahtumien järjestelyjä vielä vuonna 2021, jolloin avustusvaroja jäi käyttämättä.

Liikuntapalvelut jakoivat stipendein ja kunniamaininnoin 800 € ansioituneille aikuisille, yli 12-vuotiaille urheilijoille, sekä nuorille liikunnanharrastajille.

Lasten ja nuorten säännöllinen toiminta

Vuosi 2022 alkoi tilojen sululla, joka oli alkanut jo loppuvuodesta 2021. Kaikki kunnan sisäliikuntapaikat suljettiin ja liikuntaryhmien aloitusta siirrettiin. Koronasulun aikana oli perheiden mahdollista varata Hyvinvointikeskus Onnin allastilaa sekä liikuntasalia yksityisiin perhevuoroihin. Normaalit kerhotoiminnat päästiin aloittamaan helmikuussa 2022.

Alakouluikäisille lapsille oli tarjolla liikunta-, palloilu-, sekä yleisurheilukerhoa. Palloilu- sekä yleisurheilukerho järjestettiin yhteistyössä Pukkilan Vesan kanssa. Näiden lisäksi oli tarjolla 3-5 –vuotiaille lapsille ”Tarzanit ja Janet” kerho. Nuorille oli tarjolla kaksi kuntosali vuoroa viikossa sekä sählyvuoro, joka jouduttiin perumaan kävijöiden puutteen vuoksi. Kävijämäärät olivat edellisvuoden tapaan vähäiset verrattuna kävijälukuihin ennen koronapandemiaa.

Toimintaa ohjasivat liikunnanohjaaja ja tuntipalkkaiset nuoret kerhonohjaajat. Pukkilan Vesan kanssa yhteistyössä olevissa liikuntaryhmissä ohjausvastuussa oleva ohjaaja on järjestönpuolesta ja liikuntapalvelut tarjoavat nuoren apuohjaajan. Lasten ja nuorten liikuntaryhmät olivat maksuttomia.

Liikunnanohjaaja toimi uimaopettajana koululaisuinneissa. Keväällä 2022 koululaisuinnit järjestettiin poikkeusjärjestelyin alkuvuoden sulun takia, kuitenkin takasimme kaikille luokille mahdollisuuden kolmeen uintikertaan. Syksyllä 2022 pystyimme järjestämään koululaisuinnit suunnitellusti. Päiväkoti Vekaran 5-vuotiaat lapset pääsivät uimaan keväällä suunnitellusti.

Liikunnanohjaaja jakaa vuosittain uimastipendejä kannustamaan uimataidon kehittämisessä. Uimastipendit koostuvat kuudesta uimalipusta Hyvinvointikeskus Onnin uima-altaalle.

Työikäisten säännöllinen toiminta

Vuosi 2022 alkoi valitettavasti tilojen sululla, joka oli alkanut jo loppuvuodesta 2021. Kaikki kunnan sisäliikuntapaikat suljettiin ja liikuntaryhmien aloitusta siirrettiin. Koronasulun aikana oli mahdollista varata Hyvinvointikeskus Onnin allastilasta, kuntosalista sekä liikuntasalista 1,5 h vuoro yksityiseen käyttöön. Normaalit ryhmätoiminnat sekä avoimet uinnit päästiin aloittamaan helmikuussa 2022.

Onnissa oli tarjolla kuntalaisille maksullisia vesijumppia, kunto-, perhe- sekä avointa uintia. Onnin allastilassa oli koko vuoden 2022 mahdollista vesijumpata virtuaaliohjauksen avulla käyttäen HydroHex-vesijumppaohjelmanäyttöä. Syksyllä 2022 oli myös tarjolla kaksi erillistä jumppavuoroa, joiden jumpat oli liikunnanohjaaja valinnut.

Onnin vesijumppien sekä matalan kynnyksen ryhmän ohjauksesta vastasi liikunnanohjaaja. Perhe- ja kuntouintien valvonnat toteutettiin järjestövoimin. Avoimissa uintivuoroissa oli tuntivalvojat.

Kunnassa on mahdollisuus omatoimiseen kuntoiluun kolmella eri kuntosalilla, Kirkonkylän koululla, paloasemalla sekä Hyvinvointikeskus Onnissa.

Yksittäiset liikuntatapahtumat

Kuntalaisille järjestettiin vuoden 2022 aikana erilaisia liikuntahaasteita sekä tapahtumia. Haasteina oli muun muassa keväällä kuntoiluhaaste. Tapahtumia järjestettiin keväällä muun muassa kuntokuu, joka sisälsi esim. villisika pyöräilyä, unelmien liikuntapäivää, vesijumppia sekä frisbeegolfturnauksen. Syksyllä 2022 järjestettiin mm. kuutamoviikko.

Talvi- sekä syyslomalla järjestettiin lapsille ja nuorille monenlaista toimintaa, kuten temppupäivä, uimahalliretki ja perheuinteja Onnissa. Talvilomalla tarjolla oli myös ohjattua perheuintia, mutta ne peruuntuivat koska osallistujia ei ollut. Talvilomalla järjestettiin myös uusi kokeilu, waterzumba, joka oli suunnattu nuorille ja työssäkäyville.

Liikuntapaikat

Sisäliikuntapaikkoja ovat Kirkonkylän koulun liikuntasali ja kuntosali, Hyvinvointikeskus Onnin allas ja kuntosali sekä paloaseman punttisali. Liikunnanohjaaja organisoi Kirkonkylän koulun liikuntasalin iltaja viikonloppukäyttöä ja vastaa Onnin kuntosalin sekä allasosaston toiminnasta sekä uimavalvonnan toimivuudesta. Kirkonkylän koulun liikuntasalivuorot olivat maksuttomia pukkilalaisille yhdistyksille ja yksityisiltä perittiin kausimaksu. Paloaseman ja koulun kuntosaleja käytettiin ahkerasti.

Vuoden 2022 alussa liikuntatilojen ollessa suljettuina annoimme 17.1.2022 alkaen mahdollisuuden varata liikuntatiloja perhekuntien yksityiseen käyttöön. Varausmahdollisuus koski 1,5 h vuoroja kuntosalille, Hyvinvointikeskus Onnin allastilassa sekä liikuntasalissa. Varaukset tehtiin liikunnanohjaajan kautta, joka organisoi vuorojen jaot. Kuntosalien yksityisvuoro maksoi 5 €, Hyvinvointikeskus Onnin uintivuoro 10 € + normaali uintimaksu, joka on 4 € aikuiselta ja 2,5 € lapsi/eläkeläinen/opiskelija sekä liikuntasali 10 €.

Yksityisiä varauksia tehtiin todella hyvin paloaseman kuntosalille sekä Onnin allastilaan.

Ulkoliikuntapaikkoja ovat Teikarinmäen urheilukenttä, pururata sekä frisbeegolfrata, lähiliikuntapaikka, Torpin koulun koripallokenttä, Pikkumetsän urheilualue, Savijoen tenniskenttä sekä kunnan ainoa virallinen uimaranta lilijärvi. Kunnan liikuntapaikkojen kunnossapidosta vastasi Myrskylän tekninen toimi. Liikunnanohjaaja valvoi liikuntapaikkojen kuntoa. Talvikauden lokakuusta maaliskuuhun talviliikuntapaikkojen (luistelu sekä hiihto) kunnossapidosta huolehtii liikuntapaikkojen hoitaja.

Liikuntapalvelujen toiminta 2022 (2021)	kokoontumiskerrat	käyntimäärät
Lasten ryhmät, 2 ryhmää/vko kevät 2021	(8)	(195)
Lasten ryhmät, 5 ryhmää/vko syksy 2021	(26)	(1 380)
Lasten ryhmät, 5 ryhmää/vko vuosi 2022	120	1560
Lasten ryhmät, 3 ryhmää/vko kesä	0(16)	0 (309)
Liikuntapäiväleiri	0 (3)	0 (17)
Nuorten ryhmät, 1 ryhmä/vko	0 (0)	0 (0)

Uimakoulu, 2 vkoa	10 (10)	480 (370)
Perheliikunnat	9 (8)	65 (66)
Hyvinvointikeskus Onnin ryhmät, 14 ryhmää/vko	354 (187)	2607(970)
Liikuntatapahtumat	20 (25)	686(217)
Liikuntaneuvonta +kuntosalihjelmat	13 (7)	13 (10)
TYHY-toiminta allas/kuntosali	199 (194)	248 (266)
Yhteensä	725 (483)	5659 (3 497)

Lukuihin vaikuttaa koronapandemiasta aiheutuneet sulut.

Liikuntapalvelujen tavoitteet vuonna 2022

Liikuntaneuvontaryhmän järjestäminen riittämättömästi liikkuville kuntalaisille. Ryhmä kokoontuu kuusi kertaa. Kehittää liikunnanvertaisohjaajatoimintaa, ennen kaikkea tämä kohdistetaan yli 60-vuotiaisiin kuntalaisiin. Edistää nuorten mielen hyvinvointia järjestämällä yhdessä nuorisopalvelujen kanssa nuorten hyvinvointiryhmä/-iltoja 6 kertaa.

Toteutuminen: Liikuntaneuvontaryhmää tarjottiin, mutta ryhmään ei tullut osallistujia. Liikunnanvertaisohjaajatoimintaan järjestettiin avoin infotilaisuus, johon ei saapunut osallistujia. Nuorten hyvinvointiryhmä järjestettiin yhdessä nuorisopalveluiden kanssa hyvinvointiviikolla (viikko 15). Ryhmälle järjestettiin eri ikäryhmille hyvinvointiteemallisia iltoja, jotka sisälsivät mm. kampauksia, liikuntaa ja terveellistä välipalaa. Iltoja järjestettiin kuudelle eri ryhmälle.

Henkilöstö

Tehtävänimike	1.1.2022	31.12.2022
liikunnanohjaaja	0,5	0,5
talviliikuntapaikkojen hoitaja*	1	1

liikunnanohjaajan työpanos jakautuu hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, liikuntapalvelut 50 % ja senioripalvelut 0,50 % *talviliikuntapaikkojen hoitajan työpanos jakautuu tammi-maaliskuu sekä loka-joulukuu.

Senioripalvelut

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	151 212	182 874	183 438	564
TOIMINTAKULUT	-131 830	-182 874	-180 972	1 902
ULK. TOIMINTAKATE	19 382	0	2 465	2 465
Sisäiset tuotot				
Sisäiset kulut	-32 118	-27 843	-45 211	-17 368
Sisäiset tilit	-32 118	-27 843	-45 211	-17 368
TOIMINTAKATE	-12 736	-27 843	-42 746	-14 903
Poistot ja arvonalentumiset				
Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-12 736	-27 843	-42 746	-14 903

Sitovat tavoitteet:

- Ikäihmisten koteihin vietävän virkistystoiminnan kehittäminen ja toteuttaminen.
- ”Nuorempien seniorien” (n. 65–75 v.) laajempi osallistaminen mukaan senioripalveluiden toimintaan.

- Vertaisohjaajatoiminnan kehittäminen ja käynnistäminen.

Toteutuminen: Toimintavuoden aikana pyrittiin huomioimaan seniorien ikäjakauma ja tavoittamaan uusia kävijöitä myös eri puolilla Pukkilaa järjestettävän toiminnan avulla. Nuorempia ikäluokkia tavoiteltiin mm. klubi-illassa Kanteleen seuratalolla ja seniorifestareilla Teikarinmäellä. Myös nuorisoseurantalossa Toimelassa järjestettiin loppuvuonna senioritansseja. 65–70 –vuotiaille suunniteltiin edellisvuoden tapaan hyvinvointiryhmää, mutta ryhmä ei toteutunut vähäisen ilmoittautujamäärän vuoksi.

Liikunnan vertaisohjaajatoiminta peruuntui vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Alkuvuonna koronaepidemian vaikuttaessa mahdollisuuksiin toteuttaa normaalia toimintaa, ryhmäläisiin oltiin yhteydessä puhelimitse. Senioripalveluiden työntekijöiden toteuttamia virkistyskäyntejä, musiikkihetkiä sekä siivous- ja kotiapupalvelun arviointikäyntejä kodeissa tehtiin yhteensä 65 kertaa. Virkistyskäynneillä pyrittiin tavoittamaan ikäihmisiä, jotka eivät enää syystä tai toisesta aktiivisesti osallistu kodin ulkopuoliseen toimintaan. Uutena toimintamuotona koteihin tarjottiin vuorovaikutteisia musiikkihetkiä, joiden tavoitteena oli tarjota mahdollisuuksia yksilöllisiin kohtaamisiin ja kulttuurin kokemiseen myös kodeissa.

Senioripalvelujen toiminta ja tavoitteet

- Senioripalvelujen tavoitteena on ikääntyneiden pukkilalaisten hyvinvoinnin edistäminen ja kotona asumisen tukeminen monipuolisen toiminnan ja palvelujen avulla, lakisääteisiä palveluja täydentäen. Senioripalvelujen toiminnan ja palvelujen kustannukset katetaan täysimääräisesti Onni Nurmen Säätiön tuella.
- Vuoden 2022 tavoitteena oli huomioida korona-ajan vaikutukset senioriväestössä ja pyrkiä vastaamaan niihin haasteisiin Onni Nurmen Säätiön lisäavustuksen mahdollistamin resurssein. Vuoden 2022 määrärahoista noin 5000 € käytettiin osallistuvan budjetoinnin ideoiden ja äänestystuloksen perusteella.
- Tavoitteina oli myös nuorempien seniorien laajempi osallistaminen senioripalvelujen toimintaan ja kotiin vietävän virkistystoiminnan kehittäminen sekä vertaisohjaajatoiminnan kehittäminen ja käynnistäminen.

Senioripalvelut tarjosivat mahdollisuuksia hyvinvoinnin edistämiseen toteuttamalla ryhmätoimintaa, vesi- ja saliliikuntaryhmiä sekä teema- ja kulttuuritapahtumia pääsääntöisesti Hyvinvointikeskus Onnissa, mutta myös esim. seuraintaloilla ja ikääntyneiden kodeissa. Ostopalveluna tarjottiin asiointi- ja kuljetuspalvelua sekä kotisiivouspalvelua.

Keväällä 2022 toteutettiin kaikille yli 65-vuotiaille suunnattu hyvinvointi- ja palvelutarvekysely. Edellinen kysely toteutettiin vuonna 2019. Kysely postitettiin 428 yli 65-vuotiaalle ja siihen tuli 112 vastausta. Kyselyn tuloksia käytetään senioripalvelujen toiminnan suunnitteluun.

65+ Ryhmätoiminta ja tapahtumat

Hyvinvointikeskus Onnissa tarjottiin mahdollisuuksia erilaiseen järjestettyyn ja omaehtoiseen toimintaan yli 65-vuotiaille kuntalaisille kaikkiaan 1145 (825/2021) kertaa ja asiakaskäyntejä näissä oli noin 6456 (3596/2021). Toimintaa toteutettiin yhteistyössä useiden eri toimijoiden ja vapaaehtoisten kanssa. Yhteistyökumppaneina olivat Päijät-Hämeen Hyvinvointikuntayhtymä, Mäntsälän kansalaisopisto, Pukkilan seurakunta, kunnan muut palvelualat ja paikalliset yhdistykset ja muut toimijat.

Koronavirusepidemia aiheutti poikkeusjärjestelyjä toimintaan alkuvuoden 2022 ajan. Alkuvuodesta toimintaa järjestettiin kuntouttavien vesiliikuntaryhmien lisäksi ainoastaan ulkotiloissa. Normaali

toiminta sisätiloissa päästiin käynnistämään helmikuun 10. päivä. Toimintakykyä ylläpitävät Onnin kerhot jatkoivat kokoontumista kaksi kertaa viikossa. Säännöllinen toiminta sisälsi Onnin kerhojen lisäksi myös pelikerhon, käsityökerhon, matalan kynnyksen kohtaamispaikan Onninkahvit, muistelu- ja historiaryhmän, seurakunnan hartaushetken sekä viikoittain kokoontuvia salliliikuntaryhmiä sekä vesiliikuntaryhmiä. Lisäksi lyhytaikaisempina ryhminä toteutui Kokkaillaan kotiruokaa – kurssi sekä musiikkiryhmä. Kesätoimintana järjestettiin normaalin toiminnan ohella ohjelmallisia Onnin kesäkahveja. Uutena toimintana käynnistettiin keväällä myös vapaaehtoisten vertaisopastajien digineuvonta yhteistyössä ikäihmisten tietotekniikkayhdistys Enter ry:n kanssa. Myös Lavislavatanssijumppa sekä uusi virtuaalivesijumpparyhmä aloitettiin uutena toimintana syyskaudella. Pajatien Käspaikka toimi avoimena kädentaitojen harrastuspaikkana ikääntyneille (n. 40 kävijää). Yli 65-vuotiaiden vesi- ja saliliikuntaryhmissä kokoontuttiin vuoden aikana 775 kertaa, ja niissä oli 2652 kävijää. Muussa ryhmätoiminnassa kokoontumisia oli vuoden aikana 193 ja kävijöitä 1761. Säännöllisen toiminnan lisäksi järjestettiin yhteisöllisiä kulttuuri- ja teematapahtumia kuten konsertteja, elokuvia, juhlia, tietoiskuja ja luentoja yhteensä 54 kertaa. Tapahtumat tavoittivat vuoden aikana 1164 kävijää.

Toimintavuoden aikana pyrittiin huomioimaan seniorien ikäjakauma ja tavoittamaan uusia kävijöitä myös eri puolilla Pukkilaa järjestettävän toiminnan avulla. Nuorempia ikäluokkia tavoiteltiin mm. klubi-illassa Kanteleen seuratalolla ja seniorifestareilla Teikarinmäellä. Myös nuorisoseuratalo Toimelassa järjestettiin loppuvuonna senioritansseja. 65–70 –vuotiaille suunniteltiin edellisvuoden tapaan hyvinvointiryhmää, mutta ryhmä ei toteutunut vähäisen ilmoittautujamäärän vuoksi. Liikunnan vertaisohjaajakoulutus peruuntui samasta syystä.

Onninpäivän konsertti toteutui alkuvuoden koronatilanteen vuoksi poikkeuksellisesti kesäkonserttina 7.6. Konsertissa esiintyi Aki Samuli, säestäjänään Tuisku Marttinen. Osallistujia oli n. 165 hlö. Kirkonkylän koulun kaikille avoimen konsertin lisäksi Onninkotien asukkaille järjestettiin erillinen tilaisuus samana päivänä.

Toiminta Onninkodeissa

Senioripalvelujen toimintamuodot kohdentuivat vuoden 2022 aikana kotona asuvien ikääntyneiden lisäksi myös Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän Onninkotien asukkaille. Koronaepidemia rajoitti myös toimintaa Onninkodeissa. Senioripalvelujen työntekijät järjestivät viikoittaista ulkoilua yhdessä vapaaehtoisten ulkoilukavereiden kanssa (37 kertaa / 222 osallistujaa) ja aktivoivaa pienryhmätoimintaa (56 kertaa / 336 osallistujaa). Musiikkihetkiä Onninkodeissa toteutui sekä senioripalvelujen työntekijöiden järjestämänä, että Mäntsälän kansalaisopiston toimintana yhteensä 22 kertaa / 241 osallistujaa. Lisäksi Onninkotien asukkaille järjestettiin mm. konsertteja, elokuvanäytöksiä ja eläinvierailuja (8 kertaa / n. 80 osallistujaa).

Osallistuva budjetointi

Toimintavuoden määrärahoista n. 5000 € käytettiin senioritoimintaan osallistuvan budjetoinnin ideoiden ja äänestystuloksen perusteella. Onninpäivän konsertin siirryttyä kesään, ideointitapahtuma päätettiin järjestää Onninpäivänä 28.2. torilla. Ideoita saatiin 32 kappaletta ja niistä muotoiltiin kolme toimintaehdotusta, joista oli mahdollisuus äänestää toteutettavaa vaihtoehtoa kaikille yli 65-vuotiaille kotiin postitetussa hyvinvointi- ja palveluntarveyskyselyssä. Eniten ääniä saanut vaihtoehto oli yhteinen ruokailu, joka sisältäisi myös musiikkia ja muuta kulttuuriohjelmaa. K65 Kyläjuhlaan Toimelaan kutsuttiin henkilökohtaisesti kaikki yli 65-vuotiaat pukkilalaiset ja osallistujia oli 114 henkilöä. Ohjelma sisälsi yhteisen ruokailun, kahvit, musiikki- ja teatteriesityksen sekä puheita.

Ikäihmisten koteihin suunnattu virkistystoiminta ja yksilölliset kohtaamiset

Senioripalvelujen toiminnassa pyrittiin tarjoamaan mahdollisuuksia osallistumiselle ja henkilökohtaisille kohtaamisille eri tavoin, tarjoamalla sekä yhteisöllistä toimintaa että vierailuja kodeissa. Kohtaamiset, keskustelut, iäkkäiden kuntalaisten ja heidän omaistensa neuvonta ja ohjaus olivat keskeinen osa senioripalvelujen arkea.

Alkuvuonna koronaepidemian vaikuttaessa mahdollisuuksiin toteuttaa normaalia toimintaa, ryhmäläisiin oltiin yhteydessä puhelimitse. Senioripalveluiden työntekijöiden toteuttamia virkistyskäyntejä, musiikkihetkiä sekä siivous- ja kotiapupalvelun arviointikäyntejä kodeissa tehtiin yhteensä 65 kertaa. Virkistyskäynneillä pyrittiin tavoittamaan ikäihmisiä, jotka eivät enää syystä tai toisesta aktiivisesti osallistu kodin ulkopuoliseen toimintaan. Uutena toimintamuotona koteihin tarjottiin vuorovaikutteisia musiikkihetkiä, joiden tavoitteena oli tarjota mahdollisuuksia yksilöllisiin kohtaamisiin ja kulttuurin kokemiseen myös kodeissa.

Tiedottaminen

Koronavirusepidemia vaikutti senioripalvelujen toimintaan vaikeuttamalla ennakointia ja aiheuttamalla muutoksia jo suunniteltuun toimintaan. Toiminnasta ja sen muutoksista sekä ikääntyneiden arkeen liittyvistä aiheista tiedotettiin henkilökohtaisesti kotiin postitettavilla kirjeillä. Lisäksi tietoa jaettiin kunnan nettisivuilla, sosiaalisessa mediassa ja paikallislehdissä.

Tammikuussa yli 65-vuotiaiden koteihin postitettiin tervehdyskirje sekä toistaiseksi voimassa olevan ulkotoiminnan esite. Kirjekuoressa lähetettiin tietoa myös asiointi- ja palvelukuljetuksesta, siivous- ja kotiapupalvelusta, Kela-taksista sekä ikääntyneiden asiakasohjauksesta. Kotiin lähetettiin luettavaksi myös Vanhustyön keskusliiton julkaisema Vanhustyö-lehti, jossa oli artikkeli Hyvinvointikeskus Onnin ikääntyneiden hyvinvointia edistävästä toiminnasta. Kevään aikana koteihin postitettiin myös kevään toimintaesite, hyvinvointi- ja palveluntarvekysely sekä Onnipäivän kesäkonserttikutsut sekä kesätoiminnan esite. Ikääntyneiden toiminnan esite uudistettiin kunnan uuden visuaalisen ilmeen mukaiseksi ja laajennettiin monisivuiseksi vihkoseksi. Viikkotoiminta ja tapahtumat tulivat selkeämmin esille ja myös muista palveluista tiedottamiseen tuli lisää tilaa. Syyskaudella syksyn toimintaesitteen yhteydessä lähetettiin myös kutsu K65 Kyläjuhlaan. Hyvinvointiryhmään lähetettiin henkilökohtaiset kutsut kohdennetusti 65–70-vuotiaille.

Ostopalvelut

Ikääntyneiden asiointi- ja palvelukuljetusta ajettiin kahtena päivänä viikossa Pukkilan alueella (ti ja to klo 8.30–14.30) ja Mäntsälään suuntautuvaa asiointikyttä keskiviikkoisin parillisilla viikoilla. Asiointi- ja palvelukuljetuksen asiakaskyselyn tulosten perusteella kokeiltiin tammikuusta alkaen myös Orimattilaan suuntautuvaa asiointikyttä kerran kuukaudessa perjantaisin. Orimattilan kyydissä oli mahdollisuus asioida kauppojen lisäksi myös terveysasemalla. Kyydin osoittauduttua suosituksi palvelua jatkettiin kerran kuukaudessa koko vuoden ajan.

Koko vuoden aikana asiointitaksissa ajettiin 2333 (1490/2021) kyytiä eli yhdensuuntaista matkaa. Kyydin hinta yli 65-vuotiaille kuntalaisille oli 1 €/suunta. Mäntsälään ja Orimattilaan suuntautuvan asiointikyydin hinta oli 2,5 €/suunta. Mäntsälän kyydissä oli vuoden aikana 290 (213/2021) matkustajaa ja Orimattilan kyydissä 147 matkustajaa. Asiointi- ja palvelukuljetuksen palveluntuottajana toimi Kuljetus Högström.

Kotisiivous- ja kotiapupalvelua järjestettiin 270 (228/2021) kertaa, yhteensä noin 496 (411/2021) tuntia. Asiakashinta oli 7,50 €/tunti. Tulorajaa palvelun saamiseksi nostettiin 1400 €/kk yhden hengen taloudessa (aiemmin 1200 €/kk) ja 2800 €/kk kahden hengen taloudessa (aiemmin 2 400 €/kk). Kaksi ensimmäistä siivoustuntia tarjottiin uusille asiakkaille maksutta. Kotisiivouspalveluun oikeutettuja

olivat pääsääntöisesti yli 75-vuotiaat pukkilalaiset, joiden sosiaalinen tai hoidollinen tilanne edellytti kotona selviytymisen tueksi siivousapua. Kotisiivouspalvelun asiakkaiden määrä oli vuonna 2022 keskimäärin 15 kotitaloutta. Palveluntuottajana jatkoi Kotisiivous Kilpeläinen.

Yhteistyöverkostot ja hankkeet

Vanhus- ja vammaisneuvosto osallistui toiminnan ja palvelujen kehittämiseen sekä toimi ikääntyneiden pukkilalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien varmistamiseksi. Seniori- ja kulttuuripalvelut kuuluivat myös kolmentoista kunnan muodostamaan kulttuurisen seniori- ja vanhustyön valtakunnalliseen Aili-verkostoon.

Senioripalvelut ovat mukana yhdessä lähikuntien Myrskylän, Pornaisten ja Askolan kanssa Tupatuki – hankkeessa (22–23), jonka tavoitteena on tukea ikääntyneiden kotona asumista vapaaehtoistoimintaa hyödyntäen mm. kartoittamalla kodin turvallisuutta ja asentamalla turvallisuutta parantavia apuvälineitä tarpeen mukaan.

Lokakuussa 2022 senioripalveluissa käynnistettiin Onni Nurmen säätiön aloitteesta energiansäästöhanke. Hanke käynnistettiin Onni Nurmen säätiön erillisavustuksella ja tarkoituksena oli vastata energian hinnan nousuun tarjoamalla ikäihmisille neuvontaa ja opastusta energian säästöön sekä varautumiseen, sekä konkreettista apua esim. pieniin kodin tiivistystöihin ja lamppujen vaihtoon energiaa säästäviksi led-lampuiksi.

Henkilöstö

Vastaava senioritoiminnan ohjaaja koordinoi senioripalvelujen kokonaisuutta suunnitellen ja toteuttaen toimintaa yhteistyössä määräaikaisen senioritoiminnan ohjaajan ja jalkautuvan seniorityöntekijän kanssa. Liikunnanohjaajan työstä 50 % oli senioriliikunnan ohjausta ja suunnittelua. Lisäksi senioripalveluissa työskenteli satunnaisia tuntityöntekijöitä.

Tehtävänimike	1.1.2022	31.12.2022
senioritoiminnan ohjaaja	0,8	0,8
määräaikainen senioritoiminnan ohjaaja	1	1
jalkautuva seniorityöntekijä	0,8	0,8
liikunnanohjaaja ¹⁾	0,5	0,5

1. työpanos jakautuu 50 % hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, senioripalvelut ja 50 % hyvinvointi- ja vapaa-aikapalvelut, liikuntapalvelut

KASVATUSPALVELUT

Talousarvion toteutuminen kasvatustaloudet yhteensä:

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Myyntituotot	302 476	265 013	296 004	30 991
Maksutuotot	79 050	82 500	77 046	-5 454
Tuet ja avustukset	44 015	4 500	55 502	51 002

Muut toimintatuotot	2 448	4 000	1 782	-2 218
TOIMINTATUOTOT	427 989	356 013	430 334	74 321
Henkilöstökulut	-1 900 127	-1 796 347	-2 011 126	-214 778
Palvelujen ostot	-1 285 911	-1 223 350	-1 248 935	-25 585
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-160 485	-148 830	-112 296	36 534
Avustukset	-64 904	-68 000	-80 905	-12 905
Muut toimintakulut	-24 108	-17 580	-24 446	-6 866
TOIMINTAKULUT	-3 435 536	-3 254 107	-3 477 708	-223 600
ULK. TOIMINTAKATE	-3 007 547	-2 898 094	-3 047 373	-149 279
Sisäiset tuotot	426 296	483 565	484 021	456
Sisäiset kulut	-761 923	-809 318	-814 604	-5 286
Sisäiset tilit	-335 627	-325 753	-330 583	-4 830
TOIMINTAKATE	-3 343 174	-3 223 847	-3 377 957	-154 109
Poistot ja arvonalentumiset	-53 215	-52 750	-52 750	-0
Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-3 396 389	-3 276 597	-3 430 707	-154 109

Ruoka- ja siivouspalvelut

Ruoka- ja siivouspalvelujen toimipaikat ovat keskuskeittiö, päiväkotiki Vekara, Hyvinvointikeskus Onni, Kirkonkylän koulu, kunnantalo, kirjasto ja paloasema. Ruokapalveluissa työskentelee 3 henkilöä ja siivouspalveluissa 5 henkilöä, molempien yksiköiden esimies oli palvelupäällikkö. Suoritteita tuotettiin vuodessa n. 80 000, aterioita tarjottiin päivittäin n. 270 henkilölle. Ruokapalvelut tuotetaan asiakaslähtöisesti huomioiden eri ikäryhmät, erityisruokavaliot sekä kansalliset ruokasuositukset.

Siivouspalvelut tuotetaan ekologisesti ja eri asiakaskuntien toiveet huomioiden. Siivouustyö tehdään siivousmitoituksen mukaan. Siivousmitoituksen mukainen pinta-ala on n. 8 000 m². Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymän Hyvinvointikeskus Onnista vuokraamien tilojen siivous tehtiin myyntisopimuksella siivoussopimuksen sekä yhtymän oman mitoituksen mukaisesti.

Vuoden 2022 aikana toimintoja tehostettiin ja ajanmukaistettiin. Otettiin käyttöön mm. sähköinen ruokatuotanto-ohjelma sekä sähköinen työajansuunnittelu ja -seurantaohjelma.

Sitovat tavoitteet vuodelle 2022 ja toteutuminen

- Ruokapalvelun tavoitteena on olla osa koulun ja päiväkodin ruokakasvatusta. Toteutuminen: Tavoite toteutui. Ruoka- ja siivouspalvelut osallistuivat varhaiskasvatuksen ja opetuksen teemaviikkoihin.
- Järjestetään teemapäiviä tai toiveruokapäiviä yhteistyössä koulun/päiväkodin kanssa. Tavoite toteutui: teemapäivinä toteutettiin mm. Ystävänpäivä ja korvapuustipäivä.
- Siivouspalvelujen tavoitteena on palvelujen tuottaminen siivoussopimusten ja -mitoitusten mukaisesti. Tavoite toteutui.
- Tehdään asiakastytyväisyyskysely. Siirrettiin vuoteen 2023.

Talouden toteutuminen, ruoka- ja siivouspalvelut:

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	301 915	215 000	219 204	4 204
TOIMINTAKULUT	-566 952	-507 469	-478 865	28 604
ULK. TOIMINTAKATE	-265 037	-292 469	-259 661	32 808
Sisäiset tuotot	236 727	241 368	271 559	30 191
Sisäiset kulut	-25 143	-27 250	-29 897	-2 647

Sisäiset tilit	211 584	214 118	241 662	27 544
TOIMINTAKATE	-53 453	-78 351	-18 000	60 352
Poistot ja arvonalentumiset	-17 604	-17 604	-17 604	-0
Tilinpäättösiirrot				
Yhteensä	-71 057	-95 955	-35 603	60 340

Vuoden 2022 aikana toimintoja tehostettiin ja ajanmukaistettiin. Otettiin käyttöön mm. sähköinen ruokatuotanto-ohjelma sekä sähköinen työajansuunnittelu ja -seurantaohjelma.

Talouden toteutumassa tehdyt toimet näkyvät pienentyneinä henkilöstökuluina, sekä aineiden tarvikkeiden ja tavaroiden hankinnassa syntyneinä säästöinä. Kokonaisuutena toiminnan taloudellisuus kehittyi ruoka- ja siivouspalveluissa hyvin.

Varhaiskasvatus

Pukkilan kunnassa varhaiskasvatus toteutetaan päiväkotia Vekarassa ja esikoululaisten täydentävä varhaiskasvatus esikoulun tiloissa Kirkonkylän koululla. Esiopetuksesta vastaa opetuspalvelut. Vuorohoitoa järjestetään päiväkotia Vekarassa perheiden tarpeiden mukaan työaikaperusteisesti. Vuorohoidon periaatteiden luonti on lisännyt selkeyttä vuorohoidon tarjoamiseen.

Varhaiskasvatuksen laatuun on panostettu toteuttamalla varhaiskasvatussuunnitelmien ja varhaiskasvatustalouden mukaista toimintaa sekä huomioimalla yksikkö ja ryhmäkohtaiset kehittämisen kohteet. Vuonna 2022 päivitetyssä varhaiskasvatussuunnitelmassa on huomioitu uudistetun valtakunnallisen varhaiskasvatussuunnitelman mukaiset kehittämisen painopisteet, ja Pukkilan kunnan uudistuneet strategiset arvot.

Lasten yksilöllisiin tarpeisiin on pystytty vastaamaan entistä paremmin kelpoisella henkilöstöllä ja varhaiskasvatussuunnitelmassa tarkennetun kolmiportaisen tuen suunnitelman avulla. Suljetuilla sosiaalisen median ryhmillä varhaiskasvatuksen arki on tuotu näkyväksi perheille. Seurakunnan kanssa tehtävän yhteistyön kautta varhaiskasvatuksessa on panostettu kaveri- ja tunnetaitojen kehittämiseen ja Porvoon seudun musiikkiopiston kanssa yhteistyössä tuotettu ilmainen muskari pilotointi 3-vuotiaista eteenpäin, on lisännyt varhaiskasvatuksessa toteutettavaa musiikkipedagogiikan laadukkuutta.

Sitovat tavoitteet vuodelle 2022 ja toteutuminen:

- Toiminnan näkyväksi tekeminen huoltajille lisäämällä yhteistyötä ja kanssakäymistä. Tavoite toteutui. Suljetuilla sosiaalisen median ryhmillä varhaiskasvatuksen arki on tuotu näkyväksi perheille. Vanhempainillat käynnistyivät uudelleen
- Henkilökunnan täydennyskoulutus – rohkeus uudistua ja oppia uutta. Tavoite toteutui. Varhaiskasvatuksen henkilöstö jatkoi perehtymistä positiiviseen pedagogiikkaan ja lasten vahvuuksien huomioimiseen. Henkilöstö osallistui vuoden 22 aikana järjestettyihin kunnan henkilöstön yhteisiin koulutuksiin, joiden aiheena oli mm. uusi kuntastrategia ja brändi.
- Pätevien varhaiskasvatuksen opettajien palkkaaminen. Päiväkotia Vekarassa kelpoisten opettajien osuus on verrattain hyvä (3 kelpoista opettajaa). Kunnan työnantajakuvaa kirkastetaan edelleen vuonna 2023 palkkaratkaisuilla ja markkinoinnilla.

Taloudelliset tavoitteet ja toteutuminen:

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	76 920	70 000	59 782	-10 219
TOIMINTAKULUT	-685 368	-687 496	-708 341	-20 845

ULK. TOIMINTAKATE	-608 449	-617 496	-648 560	-31 064
Sisäiset tuotot	83 560	96 997	98 572	1 575
Sisäiset kulut	-291 995	-324 064	-310 031	14 033
Sisäiset tilit	-208 435	-227 067	-211 459	15 608
TOIMINTAKATE	-816 883	-844 563	-860 018	-15 456
Poistot ja arvonalentumiset				
Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-816 883	-844 563	-860 018	-15 456

Talous toteutui varhaiskasvatuksessa kohtuullisen hyvin. Varhaiskasvatusmaksujen tulorajojen korotukset näkyvät pienentyneinä tuottoina verrattuna edelliseen vuoteen ja talousarvioon. Kehitys jatkuu samansuuntaisena. Myös perheiden taloudellisella tilanteella on vaikutusta maksutuottoihin.

Henkilöstökulut ylittyvät budjetoituun verrattuna. Ylitysten syynä on arvioitua suuremmat sijaiskulut epidemiatilanteen takia. Myös pitkäaikaisista poissaoloista (vanhempainvapaa, pitkät sairauslommat), on aiheutunut ennakoitua suurempia sijaiskuluja. Sijaisvarausta on budjetissa pienennetty vuodesta 2021 vuoteen 2022. Vuodelle 2023 sijaiskuluihin varattiin edellisvuotta enemmän euroja.

OPETUSPALVELUT

Oppilaita tuetaan heidän kasvunsa itsestään, muista ihmisistä, ympäröivästä yhteiskunnasta ja luonnosta välittäviksi vastuuntuntoisiksi kansalaisiksi. Koulun pyrkimyksenä on oppilaan itsetunnon ja monipuolisen ilmaisutaidon kehittäminen. Kirkonkylän koulussa järjestetään perusopetusta vuosiluokilla 1–6. Opetusta annetaan myös pienryhmissä. Kirkonkylän koulussa annetaan myös esiopetusta ja tarvittaessa perusopetukseen valmistavaa opetusta. Esiopetuksen tiloissa järjestetään perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä varhaiskasvatuksen aamu- ja iltapäivähoitoa. Kunnalla on Askolan kunnan kanssa sopimus yläkouluyhteistyöstä. Oppilaat voivat hakeutua yläkouluun myös muualle, mutta siihen on saatava koulun sijaintikunnan lupa.

Sitovat tavoitteet vuodelle 2022 ja toteutuminen

- Henkilökunnan työtehtävien, tehtäväalueittaisten palkkarakenteiden ja henkilökohtaisen palkan rakenteen läpinäkyvyys, vastualueiden, sopimuspalveluiden sekä koulupäivien sujuvuuteen liittyvät kehittämisprosessit / hyvinvoinnin edistäminen, sujuvuus. Toimenpiteet käynnistyneet uuden rehtorin aloitettua 11/22: Jatkuvat vuonna 2023. Otetaan käyttöön lukuvuoden 23–24 suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Talouden ja toiminnan peruskulujen vakiinnuttaminen, ennakoitavuuden ja läpinäkyvyyden lisääminen. Toimenpiteet käynnistyneet uuden rehtorin aloitettua 11/22: Jatkuvat vuonna 2023. Otetaan käyttöön lukuvuoden 23–24 suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan maksujen alennus- ja maksuttomuuskäytänteitä selkeytetään ja laaditaan uudet ohjeistukset. Toteutunut. Hyväksytty lautakunnassa 8/22
- Harrastamisen Suomen mallin mukaisen toiminnan käynnistäminen. Neuvoteltu musiikkiopiston kanssa koulumusiikantit-toiminnan käynnistymisestä. Käynnistyy lukuvuoden 23–24 alussa.

Talouden toteutuminen

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
--	-----------------	------------	-----------------	-----------

Myyntituotot	20 893	52 013	91 298	39 285
Maksutuotot	7 923	11 500	13 145	1 645
Tuet ja avustukset	17 890	3 500	45 124	41 624
Muut toimintatuotot	2 448	4 000	1 782	-2 218
TOIMINTATUOTOT	49 154	71 013	151 349	80 336
Henkilöstökulut	-911 364	-851 932	-1 060 285	-208 352
Palvelujen ostot	-1 223 752	-1 156 300	-1 182 607	-26 307
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-36 188	-38 230	-33 615	4 615
Avustukset				
Muut toimintakulut	-11 673	-8 180	-13 184	-5 004
TOIMINTAKULUT	-2 182 978	-2 054 642	-2 289 691	-235 049
ULK. TOIMINTAKATE	-2 133 823	-1 983 629	-2 138 342	-154 712
Sisäiset tuotot	106 009	145 200	113 890	-31 310
Sisäiset kulut	-444 785	-458 004	-474 677	-16 673
Sisäiset tilit	-338 776	-312 804	-360 787	-47 983
TOIMINTAKATE	-2 472 599	-2 296 433	-2 499 128	-202 695
Poistot ja arvonalentumiset	-35 611	-35 146	-35 146	
Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-2 508 210	-2 331 579	-2 534 274	-202 695

Ennakoimattomia poikkeamia

Koulun toimintaa leimasivat vuonna 2022 monet haasteet: Rehtorin oli pitkään poissa ja siirtyi uusiin tehtäviin syyskuussa 2022 ja vaativan erityisen tuen tarpeet kasvoivat vuoden aikana merkittävästi. Lisäksi maailman laajuinen pandemia löysi tiensä Pukkilaan toden teolla kevään 2022 aikana, syksyllä jylläsivät muut influenssat. Pahimmillaan koulun henkilöstöstä oli lähes puolet poissa. Osaltaan henkilöstökulujen ylittymistä selittää hankerahoituksella palkattu lisähenkilöstö. Hankerahoitus lisähenkilöstölle on täysimääräistä, joten tähän kuluun kohdentuvat tuotot näkyvät positiivisina lukuina tilinpäätöksessä.

Vuoden 2022 talousarviota laadittaessa koulun henkilöstöbudjettia leikattiin vuoteen 2021 verrattuna merkittävästi. Muutos on nähtävissä, kun verrataan 2021 toteutunutta (- 2 508 210) talousarvioon 2022 (-2 331 579) ja toteumaan 2022 (-2 534 274)

Käytännössä kuitenkin talousarvio 2022 toteutui jopa yli vuoden 2021 tason edellä mainituista syistä. Vuoden 2023 budjettia laadittaessa on huomioitu vuoden 2022 ennuste talousarvion laadintahetkellä käytössä olleilla tiedoilla.

Uusi rehtori haettiin ja valittiin syksyn 22 aikana. Marja Laurila aloitti marraskuussa 2022.

Vuodelle 22 asetettujen tavoitteiden ja vuoden aikana esille nousseiden ennakoimattomien haasteiden kimppuun päästiin kunnolla ensin toukokuussa sivistystoimenjohtajan aloitettua tehtävässään ja perusteellisemmin rehtorin aloitettua marraskuussa. Asiat ovat sen jälkeen edenneet rivakasti ja vuodelle 2023 asetettujen tavoitteiden toteuttaminen on hyvässä vauhdissa. Osa vuoden 2022 tavoitteista siirtyi vuoden 2023 tavoitteiksi talousarviota 2023 laadittaessa.

Vaativan erityisen tuen rakenteita on lähdetty voimaperäisesti kehittämään koulun erityisopetuksen tiimin työnä. Erityisopettajan toiminnan ansiosta koulu pääsi mukaan vaativan erityisen tuen VAATU-hankeeseen. Hankeen kautta kuntaan on saatu apua erityisen tuen rakenteiden kehittämiseen. Kehittämistyötä tehdään yhteistyössä Pukkilassa sijaitsevan lastensuojelun yksikön kanssa. Lisäksi hankerahoituksella on hankittu koulutusta haasteellisten tilanteiden hoitoon ja käsittelyyn.

Koulun resurssin käytön, budjetoinnin, ennakoinnin ja seurannan tarkkuutta on välttämätöntä kehittää. Vuoden 2023 talousarvioon on korjattu vuoden 2022 budjetissa havaittuja puutteita, erityisesti henkilöstöbudjetissa. Uusi rehtori laatii opinnäytetyönään kouluun budjetoinnin resurssoinnin

rakenteet. Uudet tavat resursoida ja seurata opettajien ja muun henkilöstön työtä, otetaan käyttöön lukuvuoden 2023–2024 lukuvuosisuunnittelussa ja toteutuksessa.

TARKASTUSLAUTAKUNTA

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Myyntituotot				
Maksutuotot				
Tuet ja avustukset				
Muut toimintatuotot				
TOIMINTATUOTOT				
Henkilöstökulut	-1 075	-1 197	-1 934	-737
Palvelujen ostot	-7 564	-7 200	-11 710	-4 510
Aineet, tarvikkeet ja tavarat			-12	-12
Avustukset				
Muut toimintakulut				
TOIMINTAKULUT	-8 639	-8 397	-13 655	-5 258
ULK. TOIMINTAKATE	-8 639	-8 397	-13 655	-5 258
Sisäiset tuotot				
Sisäiset kulut				
Sisäiset tilit				
TOIMINTAKATE	-8 639	-8 397	-13 655	-5 258
Poistot ja arvonalentumiset				
Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-8 639	-8 397	-13 655	-5 258

Tarkastustoimeen kirjataan tilintarkastukseen ja tarkastuslautakunnan toimintaan liittyvät kustannukset. Tilintarkastus vuodelle 2021 suoritettiin suunnitelman mukaan. Vuoden 2022 aikana suoritettiin myös tarkastuksia valmistautuen talousarvion suunnitteluun sekä tilinpäätöksen 2022 laadintaan ja sen tarkastukseen. Tarkastuslautakunta kokoontui kolme kertaa vuoden aikana.

Tarkastuslautakunnan pyrkimyksenä on tehdä sujuvaa yhteistyötä luottamuksellisessa ilmapiirissä yhdessä kunnanjohtajan, johtavien viranhaltijoiden ja luottamushenkilöiden kanssa. Lautakunnan tavoitteena on antaa arviointikertomuksessaan palautetta kunnanhallitukselle toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteuttamisesta sekä kunnan strategian toteuttamisesta perustuen haastatteluihin, arviointityössä saatuun aineistoon sekä tilinpäätöksessä annettuihin tietoihin.

KUNNANHALLITUS

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Myyntituotot	8 837	1 000	21 747	20 747
Maksutuotot	824	2 000	15 293	13 293
Tuet ja avustukset	139 953	157 300	218 716	61 416
Muut toimintatuotot	380 361	372 207	436 451	64 244
TOIMINTATUOTOT	529 976	532 507	692 208	159 701
Henkilöstökulut	-544 131	-555 293	-599 858	-44 565
Palvelujen ostot	-7 831 553	-8 175 608	-8 562 818	-387 210
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 378	-8 050	-54 711	-46 661
Avustukset	-263 677	-246 400	-227 242	19 158
Muut toimintakulut	-22 603	-15 700	-25 085	-9 385
TOIMINTAKULUT	-8 675 342	-9 001 051	-9 469 714	-468 663
ULK. TOIMINTAKATE	-8 145 366	-8 468 544	-8 777 506	-308 962
Sisäiset tuotot	472 241	475 003	529 922	54 919
Sisäiset kulut	-74 589	-75 850	-102 090	-26 240
Sisäiset tilit	397 653	399 153	427 832	28 679
TOIMINTAKATE	-7 747 713	-8 069 391	-8 349 674	-280 283
Poistot ja arvonalentumiset	-326 115	-335 402	-333 326	2 077
Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-8 073 828	-8 404 794	-8 683 000	-278 206

Yhteiset palvelut

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Myyntituotot	8 837	1 000	21 747	20 747
Maksutuotot	824	2 000	15 293	13 293
Tuet ja avustukset	139 953	157 300	218 716	61 416
Muut toimintatuotot	380 361	372 207	436 451	64 244
TOIMINTATUOTOT	529 976	532 507	692 208	159 701
Henkilöstökulut	-544 131	-555 293	-599 858	-44 565
Palvelujen ostot	-7 831 553	-8 175 608	-8 562 814	-387 206
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 378	-8 050	-54 711	-46 661
Avustukset	-263 677	-246 400	-227 242	19 158
Muut toimintakulut	-22 603	-15 700	-25 085	-9 385
TOIMINTAKULUT	-8 675 342	-9 001 051	-9 469 711	-468 659
ULK. TOIMINTAKATE	-8 145 366	-8 468 544	-8 777 503	-308 958
Sisäiset tuotot	472 241	475 003	529 922	54 919
Sisäiset kulut	-74 589	-75 850	-102 090	-26 240
Sisäiset tilit	397 653	399 153	427 832	28 679
TOIMINTAKATE	-7 747 713	-8 069 391	-8 349 671	-280 279
Poistot ja arvonalentumiset	-326 115	-335 402	-333 326	2 077
Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-8 073 828	-8 404 794	-8 682 996	-278 203

Keskusvaalilautakunta

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	2 080	2 100	4 047	1 947
TOIMINTAKULUT	-8 129	-5 104	-3 150	1 954
ULK. TOIMINTAKATE	-6 048	-3 004	897	3 901
Sisäiset tuotot				
Sisäiset kulut	-136	-100	-307	-207
Sisäiset tilit	-136	-100	-307	-207
TOIMINTAKATE	-6 184	-3 104	590	3 694
Poistot ja arvonalentumiset				
Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-6 184	-3 104	590	3 694

101 Valtiolliset vaalit

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-40	0	40
Netto	-40	0	40

125 Kuntavaalit

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	2 100	4 047	1 947
Toimintakulut	-5 104	-3 110	1 994
Netto	-3 004	937	3 941

Kunnanhallitus

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	8 205	9 120	46 442	37 322
TOIMINTAKULUT	-359 146	-370 941	-441 587	-70 646
ULK. TOIMINTAKATE	-350 942	-361 821	-395 145	-33 323
Sisäiset tuotot	5 071	4 850	5 632	782
Sisäiset kulut	-13 924	-15 000	-15 868	-868
Sisäiset tilit	-8 853	-10 150	-10 236	-86
TOIMINTAKATE	-359 794	-371 971	-405 381	-33 410
Poistot ja arvonalentumiset				
Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-359 794	-371 971	-405 381	-33 410

104 Hallinto, kunnanhallitus

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	8 200	35 398	27 198
Toimintakulut	-209 829	-287 073	-77 244
Netto	-201 629	-251 675	-50 046

105 Kaavoitus ja maankäyttö

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-5 200	-2 256	2 944
Netto	-5 200	-2 256	2 944

106 Yhteistoiminta

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-76 000	-73 309	2 691
Netto	-76 000	-73 309	2 691

107 Riskien hallinta

	TA	Toteuma	Poikkeama
--	----	---------	-----------

	2022	2022	
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-9 000	-10 181	-1 181
Netto	-9 000	-10 181	-1 181

109 Eläinsuojelu

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-3 000	-2 744	256
Netto	-3 000	-2 744	256

120 Verotus

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-39 712	-39 298	414
Netto	-39 712	-39 298	414

130 Maaseutuhallinto

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	920	920	0
Toimintakulut	-26 200	-24 164	2 036
Netto	-25 280	-23 244	2 036

134 Maa- ja metsätilat

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	10 124	10 124
Toimintakulut	-2 000	-2 562	-562
Netto	-2 000	7 561	9 561

VALTUUSTO

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT				
TOIMINTAKULUT	-13 876	-11 550	-19 087	-7 537
ULK. TOIMINTAKATE	-13 876	-11 550	-19 087	-7 537
Sisäiset tuotot				
Sisäiset kulut	-3 464	-3 400	-4 689	-1 289
Sisäiset tilit	-3 464	-3 400	-4 689	-1 289
TOIMINTAKATE	-17 340	-14 950	-23 776	-8 826
Poistot ja arvonalentumiset				
Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-17 340	-14 950	-23 776	-8 826

102 Valtuusto

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-11 550	-19 087	-7 537
Netto	-11 550	-19 087	-7 537

TALOUS-, TOIMISTO- JA ASIAKASPALVELUT

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	13 293	14 300	32 349	18 049
TOIMINTAKULUT	-327 077	-335 958	-398 230	-62 271
ULK. TOIMINTAKATE	-313 785	-321 658	-365 881	-44 223
Sisäiset tuotot	119 960	132 550	144 189	11 639
Sisäiset kulut	-17 429	-18 100	-30 426	-12 326
Sisäiset tilit	102 532	114 450	113 763	-687
TOIMINTAKATE	-211 253	-207 208	-252 118	-44 909
Poistot ja arvonalentumiset Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-211 253	-207 208	-252 118	-44 909

110 Talous-, toimisto- ja asiakaspalvelut

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	2 300	3 069	769
Toimintakulut	-247 384	-281 044	-33 660
Netto	-245 084	-277 975	-32 891

114 Atk-palvelut

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0		0
Toimintakulut	-43 500	-45 830	-2 330
Netto	-43 500	-45 830	-2 330

116 Henkilöstöpalvelut

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	12 000	4 499	-7 501
Toimintakulut	-45 074	-61 533	-16 459
Netto	-33 074	-57 034	-23 959

117 Kahvio ja postipalvelut

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	24 781	24 781

Toimintakulut	0	-9 822	-9 822
Netto	0	14 958	14 958

ELINVOIMA- JA KEHITTÄMISPALVELUT

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Myyntituotot	1 371		4 510	4 510
Maksutuotot	15		1 624	1 624
Tuet ja avustukset	19 983	41 000	15 831	-25 169
Muut toimintatuotot	15 992	12 700	30 765	18 065
TOIMINTATUOTOT	37 361	53 700	52 730	-970
Henkilöstökulut	-70 114	-103 241	-109 457	-6 217
Palvelujen ostot	-46 875	-42 842	-72 038	-29 196
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-4 296	-1 700	-17 440	-15 740
Avustukset	-4 800	-9 400	-3 905	5 495
Muut toimintakulut	-6 866	-800	-3 115	-2 315
TOIMINTAKULUT	-132 952	-157 983	-205 955	-47 973
ULK. TOIMINTAKATE	-95 591	-104 283	-153 225	-48 942
Sisäiset tuotot				
Sisäiset kulut	-4 294	-12 400	-9 749	2 651
Sisäiset tilit	-4 294	-12 400	-9 749	2 651
TOIMINTAKATE	-99 885	-116 683	-162 974	-46 291
Poistot ja arvonalentumiset				
Tilinpäätössirrot				
Yhteensä	-99 885	-116 683	-162 974	-46 291

146 Joukkoliikenne

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	12 000	8 181	-3 819
Toimintakulut	-27 700	-29 926	-2 226
Netto	-15 700	-21 745	-6 045

147 Elinvoima- ja kehittämispalvelut

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	1 032	1 032
Toimintakulut	-24 194	-56 993	-32 799
Netto	-24 194	-55 961	-31 767

148 Markkinointi

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	6 122	6 122
Toimintakulut	-25 336	-56 889	-31 553
Netto	-25 336	-50 767	-25 431

149 Työllisyyspalvelut

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	29 000	7 650	-21 350
Toimintakulut	-80 653	-61 579	19 073
Netto	-51 653	-53 929	-2 277

590 Asunto- ja teollisuustontit

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	12 700	29 745	17 045
Toimintakulut	-100	-568	-468
Netto	12 600	29 177	16 577

Elinvoima 22–23 strategian mukaiset tavoitteet

2022 painopisteeksi oli määritelty elinvoimaisuuden mahdollistaminen ja strategisiksi tavoitteiksi toimivat yhteydet, asumisen ja arjen sujuvuuden edistäminen ja yrittäjyyden vahvistaminen. Merkittävänä tavoitteena oli myös saada tunnettuutta paikkakuntaa kohtaan ja saada Pukkila ”kartalle”.

Kehittää kunnan elinvoimaa elinvoimasuunnitelman mukaisesti

Elinvoimasuunnitelmaa on ryhdytty päivittämään ja perustettu elinvoiman kehittämistyöryhmä. Lisäksi olemme osallistaneet kuntalaisia mukaan kehitystyöhön ja saadut palautteet huomioidaan toiminnassa ja niihin vastataan. Focus on ollut selvästi enemmän toiminnassa kun toiminnan kirjaamisessa vuonna 2022, johtuen hyvin vajavaisista resursseista.

Lisätä kunnan näkyvyyttä ja tunnettuutta

Brändiuudistus lanseerattiin toukokuussa 22. Uudessa brändikuvassa korostuvat Pukkilan arvot: **rakkaus, yksinkertaisuus ja rohkeus, yhteisöllisellä arvopohjalla**. Kunnan arvomaailmaa on pyritty viestimään vahvoilla ja merkityksellisillä, mieleenpainuvilla visuaalisilla toteutuksilla, uuden brändimaailman mukaisesti.

Lanseerauksen yhteydessä uudistimme kotisivujen ilmeen, värit ja kuvat niiltä osin kuin kotisivujen tekninen rakenne antoi myöten. Samalla lisäsimme Google Analyticsin sivuille keräämään dataa kävijöistä ja siten auttamaan sivuston kävijöiden analysointia. Keräämämme datan avulla pystymme jatkossa kohdentamaan markkinointia ja viestintää entistäkin tehokkaammin. Kuntamarkkinoinnin tavoitteeksi asetettiin näkyvyyden ja tunnettuuden edistäminen. Mainonnassa panostettiin sijainnin tutuksi tulemiseen sijaintikartan ja etäisyyksien esiin tuomisella. Uutta vetovoimaista Pukkila-ilmettä markkinoitiin pääosin kesä- ja teemalehdissä, asuntomessujulkaisuissa ja matkailuun liittyvissä lehdissä aluelehtien lisäksi.

Uusien Pukkila-mainostuotteiden mm. hupparit, t-paidat saatiin jakeluun henkilökunnalle sekä myyntiin Hyvinvointikeskus Onnin kahvioon. Mainostuotteilla on ollut kova kysyntä ja niitä käyttämällä ihmiset toimivat samalla Pukkila-brändilähettiläinä ja tuovat näkyvyyttä ja lisäarvoa kunnalle.

Edistää asuntotonttien myyntiä

Omakotitonttien myyntiä on pyritty aktivoimaan järjestämällä tonttikierroksia kunnassa järjestettyjen tapahtumien ohella kesäkuussa ja elokuussa. Tilaisuudet eivät johtaneet kauppoihin. Sen jälkeen on kysyntää ja tiedusteluja ollut jonkun verran (6 perhettä). Tonttihinnasto on päivitetty ja suunnitteilla on yksi kattava esite, josta löytyy tontinostajalle kaikki tärkeimmät tiedot mm. miten toimitaan, mitä pitää huomioida ja esim. paikallisten rakennusaikaisten palvelujen yhteenveto sekä pankin palvelut.

Omakotitontteja on markkinoitu aktiivisesti toukokuusta lähtien pääosin mediamainonnalla. Syksyllä aloitettiin OKT-tonttialueiden raivaukset ja siivoukset: rakennettiin kaapeleille telineet ja uusittiin

tonttikylttien rungot korkeammiksi ja paikoitettiin tonttien rajoille. Lisäksi vesakoituneet alueet raivattiin. Alueiden vanhat kyltitykset pääosin poistettiin ja uudet kylttien rungot on saatu valmiiksi. Raivausta ja näyttötonttien alueiden myyntikuntoon laittamista jatketaan keväällä 23 sekä valmistellaan oheismateriaalit kuntoon. Kaavamuutosta Mäntymäki II alueelle harkitaan pienempien OKT-talojen rakentamista silmällä pitäen ja näin vastaten kysyntään. Hankkeeseen on myös kartoitettu rakennuttajia, mutta johtuen yleisestä taloustilanteesta ja kustannusten noususta, tekijöitä ei ole saatu houkuteltua. Viimeaikaiset epävakaa taloudelliset tilanteet ja yleinen epävarmuus, korkojen nousu, rakennusmateriaalien kallistuminen, polttoaineiden kallistuminen ja elinkustannusten nousu osaltaan vaikuttavat rakentamiseen ja myös uskallukseen tehdä ostopäätös/rakentamispäätös.

Alueen yritysten elinvoiman kehittäminen

Vuonna 2022 on aktiivisesti edistetty yhteydenpitoa yrityksiin ja yrittäjiin. Säännölliset yrittäjäkahvit on juotu yhdessä kahden viikon välein ja kerrottu kunnan ajankohtaisista asioista Asiantuntijoita on myös aktivoitu mukaan eri teemoilla, mm. oppisopimuskoulutus. Lisäksi on kerätty palautetta ja siten edistetty vuoropuhelua.

Pukkilan palveluhakemisto on valmistunut digitaalisena kunnan kotisivuille. Hakemisto osaltaan helpottaa yritysten ja palvelujen löytymistä sekä palveluntarjoajat voivat helposti jakaa tietoa omissa kanavissaan. Digihakemiston avulla palvelujen saavutettavuus ja löydettävyys paranee.

Yrittäjille ja kaikille kuntalaisille ja kunnassa vieraileville on ollut toukokuusta lähtien tarjolla ilmaiset modernit etätyötilat kunnantalon alakerrassa. Käyttäjäkunta on vakiintunutta, mutta tilaa riittää myös uusille etätyöläisille. Etätyöpisteitä on markkinoitu digimainontataululla Ravintola Olkkarissa, sosiaalisessa mediassa, tiedotteissa, lehdistössä sekä yrittäjien ryhmissä.

Alueen yrityksistä viiden liikevaihto on yli miljoonan, 48:n yli 100.000 ja alle 100.000 yhteensä 184 yritystä. Kaikkiaan Pukkilassa on 237 yritystä. Valtaosa siis pieniä mikroyrityksiä. Vuoden aikana on ollut tavoitteena edistää työvoiman palkkaamista mm. palkkatuen käytön hyödyntämisellä ja kuntalaisillä sekä auttaa kaikin tavoin yrityksiä löytämään tarvitsemaansa työvoimaa. Yhteistyö tällä saralla TE-toimiston yritysryhmän ja kunnan sekä työnantajan välillä on saatu alulle ja jo useampaa yritystä on pystytty auttamaan.

Haasteita uusien yrittäjien saamiseksi Pukkilaan on liittyen pitkälti toimitilojen vähäiseen tarjontaan ja hallitilojen puuttumisen takia. Olemmekin pyrkineet panostamaan olemassa olevien yritysten pärjäämiseen ja auttamaan heitä kaikin tavoin. Torpin vapaana ollutta yritystonttia tarjottiin Postin logistiikkakeskuksen sijoituspaikaksi, mutta valinta ei osunut Pukkilaan.

Yrittäjille tarjottiin kunnan kesätyösetelin hyödyntämistä kesälle 22 nuorten palkkaamiseen 4 viikoksi. Hakemuksia tuli 8 kpl.

Vahvistaa kunnan veto- ja pitovoimaa

Pukkilan merkittävä etu on sijainti -kohtuullinen etäisyys kasvukeskuksiin. Sijainnin markkinointia jatketaan aktiivisesti ja sille pyritään löytämään lisäarvoa tuomalla maaseudun parhaita puolia esiin kuten tilaa asua, arkkionnellisuus, puhdas ilma ja yhteisöllisyys. Jo nyt on ollut näkyvissä positiivista vaikutusta, Pukkila on tullut tunnetuksi ja meidät huomataan. Brändin mukainen ja näkyvä, erottuva mainonta jää mieliin.

Olemme vahvasti tuoneet esille uutta strategiaa vahvistaaksemme sitä, kuinka hyvä paikka Pukkila on asua ja yrittää:

Olemme saaneet uudesta näkyvästä kuntaimagosta sangen hyvää ja kannustavaa palautetta. Yksi uusi yritys sijoittui Pukkilaan sen takia, että kartoituksen jälkeen hän havaitsi, että olemme hyvin yritysmyönteinen kunta. Tähän meidän pitää panostaa lisää. Arkionnellisuus välittyy. Lisäksi olemme panostaneet koko ajan enemmän myös sosiaalisen median käyttöön ja lisänneet tiedottamista yleisölle. Trendi pienissä maaseutukunnissa on ollut asukaslukujen suhteen pa a osin laskeva. Koronan ja lkeinen huuma maalla-asumisesta on hieman va hentynyt. Osittain lukuihin vaikuttavat ta ma n hetken maailmanpoliittinen tilanne sekä inflaatio. Myo s lainansaaminen on vaikeutunut ja korot merkittä va ssa nousussa. Lisa ksi julkisen liikenteen puute ja palvelujen va ha isyys vaikuttavat sijoittumispa a to ksiin entista enemma n kustannusten noustessa. Erilaisia ratkaisuja on kokeiltava rohkeasti houkuttelevuuden kasvattamiseksi.

Tervetuloapaketti uusille asukkaille on valmisteilla. Yksi koeponnistus tehtiin loppuvuodesta ja saimme siitä hyvää palautetta kehitystyötä varten.

Kunnan vetovoimaan saatiin Naarkoski I -hankerahoituksen myötä lisäpotkua. Investointirahoitus varmistui loppuvuodesta ja 2023 keväällä ryhdytään toteuttamaan kunnan omistaman alueen rakentamista. Paikalle on kaavailtu kioskirakennus esim. infopisteeksi ja pienimuotoista kahvilatoimintaa, houkuttimena matkailijoille kurvata keskustan alueelle asti. Lisäksi rakennukseen rakennetaan esteetön vesi-wc-tilat kesäkäyttöön sekä sähköautoille latausasema, muutamia istuskeluryhmiä sekä terassi kioskirakennuksen viereen. Naarkoski on kunnan kaunein paikka ja liikennöidylle tielle näkyvin osa Pukkilaa - tällä tavoin kehittämällä saamme myös ohikulkijat pysähtymään ja viihtymään paikkakunnalla pidempään.

RouteMapp-hanke starttasi loppusyksystä yhteistyöhankkeena Askolan, Pornaisten ja Myrskylän kanssa. Hankkeen tavoitteena on edistää matkailua, matkailun parissa työskentelevien yritysten pärjäämistä alueella ja keskinäistä verkostoitumista vahvistaaksemme Koillis-Uusimaan pitovoimaa suhteessa muihin uusimaan alueen kohteisiin. Hankkeen myötä yritykset saavat ilmaista koulutusta, osaaminen vahvistuu sekä rakentuu yhteinen ”katto-organisaatio”. Tuleva visitkoillisuusimaa.fi lisää palvelujen löydettävyyttä merkittävästi.

TYÖLLISYSPALVELUT

2022 vuosi oli aktiivisen työllistymisen kehittä misen vuosi. Kesa kuusta alkaen otettiin ja rjestelma llisesti yhteyttä tyo tto miin sekä ja rjestettiin tapaamisia 2 kk va lein. Tapaamisiin oli ja rjestetty asiantuntijoita paikalle mm. TE-toimiston va kea , ammatillisen koulutuksen osalta Careeriasta sekä STEP:sta.

Lisa ksi olemme ja rjesta neet ansioluettelotyö pajaa ja pita neet yhteyttä aktiivisesti puhelimitse, kirjeitse sekä kahden va lisissa tapaamisissa. Yhteiset tapaamiset ja rjestettiin Hyvinvointikeskus Onnin tiloissa. Tarjosimme myo s kuljetuspalvelut, jotta kaikki halukkaat pa asisivat paikalle.

Mukana ja rjestelyissa on ollut etsiva nuorisotyö nuorten tyo tto mien osalta. Aktiivisen tiedottamisen ja tapaamisten kautta olemme onnistuneet tyo llista ma a n useita pukkilalaisia ja ohjaamaan heitä tyo ela ma n pariin. Tyo tto mien ma a ra on va hentynyt merkittä va sti vuoden takaisesta ja olemmekin tyo llisyyden kehittä misessä Uudenmaan alueella toiseksi parhaiten pa rja nnyt kunta.

2022 vuoden kesa kuun ja lkeen on panostettu erityisesti TYP-asiakkaiden asioiden hoitoon (TYP = moniammatillinen apu, moniammatillista tukea tarvitseville). 11:sta TYP-asiakkaasta, on ja lljella kolme ja heitä tavataan sa a nno llisesti yhdessä TE-toimiston asiantuntijan sekä HVA:n (2022: PHHYKY) asiantuntijan kanssa.

Myo s kuntouttavaa tyo toimintaa jatketaan, mihin on resursoitu HVA:n kanssa 10 hengelle/vuosi mahdollisuus kuntouttavaan tyo toimintaan ja tyo kokeiluun. Tyo tto mien tyo kykytarkistukset ovat

ruuhkautuneet ja osaltaan sen vuoksi on ollut haasteellista löytää terveydelliseen tilaan sopivaa työtä.

Työmarkkinatuen kuntaosuutta Pukkila maksoi 166 686 euroa eli n. 32 000 euroa vähemmän kuin vuonna 2021 (198 663 euroa) ja työmarkkinatuen kuntaosuutta oli budjetoitu 170 000 euroa vuodelle 2022. Työttömyyslaskin keskimäärin laskettuna kuukautta kohden vuoden takaisesta 10,9%:sta 8,9%:iin. Keskimäärin kuukautta kohden työttömien työnhakijoita oli vuonna 2021 100 työttömää ja vuonna 2022 79 työttömää. Työvoima laski kunnassa vuoden aikana 14 työllisellä (työvoima 2021 oli 911 ja työvoima 2022 oli 897). Työttömyysprosentti lasketaan kunnassa olevan työvoiman mukaan.

Vuonna 2022 on tehty iso työttömyyden aktivoimiseksi ja avun kartoittamiseksi työllistymistä silmällä pitäen. Joulukuussa 31.12.2022 Pukkilassa oli työttömien TE-toimiston listoilla yhteensä 80 henkilöä, joista naisia oli 43 ja miehiä 37, alle 25-vuotiaita 7 ja yli 50-vuotiaita 37. Pitkäaikaistyöttömiä laskettiin 29 henkilöä, joista 15 oli ollut yli 1000 päivää työttömänä ja 9 henkilöä oli ollut työttömänä yli 300 päivää. 2021 pitkäaikaistyöttömiä oli 46 ja työttömien työnhakijoita 98.

Yli vuoden (mutta alle 2 v) työttömien määrän on yleisesti laskussa mutta yli 2 v työttömien määrän kasvussa (5%). Tuleva palkkatukiudistus keuhkolla 2023 tulee hieman helpottamaan yli 55 v työllistymistä ja kohentaa sitä kautta pitkäaikaistyöttömyyttä. Tarkastelujaksolla 2021–2022 koko Uudenmaan alueella työttömyyden työnhakijoiden määrä väheni suhteellisesti eniten Lapinjärvellä, Pukkilassa ja Keravalla.

PALKKATUKI

Kunnassa oli vuonna 2022 kolme henkilöä palkkatuella palkattuina työntekijöinä. Palkkatuen prosentti perustuu aina TE-toimiston tekemään päätökseen ja se voi olla 30 % jopa joissakin tapauksissa 100 %. 2023 on tulossa palkkatukiudistus keuhkolla, joka mahdollistaa +55 v paremman työllistymisen yrityselämässä.

YRITYSTEN KUNTALISÄ JA YRITYSYHTEISTYÖ

Yrityksille myönnettiin kuntalisa 200 €/kk yli 25 v työttömien palkkaamisesta, palkkatukipäätöksen myöntämisen ja lkeen. Kuntalisa kaikkien yrityksiä oli neljä. Alle 25 v työttömien työnhakijan palkkaamisesta kuntalisa on 250 €/kk, edellyttäen palkkatukipäätösten. Yritysyhteistyö ja palkkatuesta tiedottamista on pyritty lisäämään yrittäjien aamukahvitapaamisissa sekä kahden välisissä tapaamisissa ja yritysoitoissa. Kunta on ollut aktiivinen yrittäjien suuntaan sekä yrittäjät kuntiin ja yhteistyö myös taustalla on saatu oikein hyvälle alulle.

NUORTEN KESÄTYÖLLISTÄMINEN

Yrityksille ja yksityisille myönnettiin 5 kesätyöseteliä 16 v- 19 v nuorten työllistämiseksi neljäksi viikoksi kerrallaan.

HENKILÖSTÖ

Elinvoima- ja työllisyyskoordinaattori aloitti tehtävässä 11.4.2022 kokoaikaisena (määräaikainen työ sopimus 31.12.2023 saakka) työntekijänä. Työaika on jakaantunut markkinoinnin, elinvoiman ja työllisyyden hoidon kesken. Tuleva TE25-uudistus (starttaa 1.1.2025) valmistelut ovat vieneet paljon aikaa muilta tehtäviltä, mutta vaikuttamistyö uudistukseen on erittäin tärkeä osa kunnan tehtävää ja taloutta ajatellen tulevina vuosina. Lisäksi etsivä nuorisotyö on auttanut työllisyysasioissa 2 h/viikko työpanoksessa ja ollut mukana työttömyyden tilaisuuksien ja järjestämisessä ja tapaamisissa.

SOSIAALI- JA TERVEYSPALVELUT

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	3 933		96 490	96 490
TOIMINTAKULUT	-6 685 479	-7 017 848	-7 239 855	-222 007
ULK. TOIMINTAKATE	-6 681 546	-7 017 848	-7 143 365	-125 517
Sisäiset tuotot				
Sisäiset kulut	-16 850	-14 000	-21 245	-7 245
Sisäiset tilit	-16 850	-14 000	-21 245	-7 245
TOIMINTAKATE	-6 698 396	-7 031 848	-7 164 609	-132 762
Poistot ja arvonalentumiset				
Tilinpäätössiirrot				
Yhteensä	-6 698 396	-7 031 848	-7 164 609	-132 762
347 Muut palvelut				

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	256	256
Toimintakulut	-93 000	-119 293	-26 293
Netto	-93 000	-119 037	-26 037

349
Työmarkkinatuki

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-170 000	-166 686	3 314
Netto	-170 000	-166 686	3 314

350 Ehkäisevä päihdetyö

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-3 514	-3 258	256
Netto	-3 514	-3 258	256

387 Ympäristöterveydenhuolto

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-59 000	-59 673	-673
Netto	-59 000	-59 673	-673

388 Sosiaali- ja perusterveydenhuolto

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatuotot	0	96 234	96 234
Toimintakulut	-4 192 334	-4 281 355	-89 021
Netto	-4 192 334	-4 185 121	7 213

389 Erikoissairaanhoito

	TA	Toteuma	Poikkeama
--	----	---------	-----------

	2022	2022	
Toimintatuotot	0	0	0
Toimintakulut	-2 500 000	-2 609 589	-109 589
Netto	-2 500 000	589	-109 589

YHDYSKUNTATEKNISET PALVELUT

	Toteuma 2021	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT	465 104	453 287	460 149	6 862
TOIMINTAKULUT	-1 148 682	-1 101 667	-1 161 845	-60 178
ULK. TOIMINTAKATE	-683 578	-648 380	-701 696	-53 316
Sisa iset tuotot	347 210	337 603	380 100	42 497
Sisa iset kulut	-18 492	-12 850	-19 807	-6 957
Sisa iset tilit	328 718	324 753	360 293	35 540
TOIMINTAKATE	-354 860	-323 627	-341 403	-17 776
Poistot ja arvonalentumiset	-326 115	-335 402	-333 326	2 077
Tilinpaato siirrot				
Yhteensä	-680 975	-659 029	-674 729	-15 699

Tehtävälueen sisältö

Tehtävälue sisältää vastuualueet: Pukkilan kunnan hallintopalvelut ja yhteistoimintasopimuksen mukaisesti Myrskylän kunnan, teknisten palveluiden tuottamat yhdyskunta- ja kiinteistöpalvelut.

Tehtävälueen vastuhenkilö

Kunnanjohtaja

Sitovat tavoitteet

Terveyttä ja hyvinvointia edistävä asuin- ja elinympäristö

Kiinteistöjen ja yleisten alueiden hoito ja kunnossapito tehdään laadukkaasti ja kustannustehokkaasti. Kunnan omistamien kiinteistöiden esteettömyyttä parannetaan, jotta kunnan järjestämät tilaisuudet olisivat esteettömiä ja tasa-arvoisia.

Mittari: Kuntalaispalautteiden määrä kpl/kk

Mittari: Esteettömyyssuunnitelman kohteista on toteutettu vähintään 2 kpl

Palautteet: 1–2 kpl/kk

Esteettömyys: Toteutunut 1 kpl (museo)

Motivoitunut ja hyvinvoiva henkilökunta kunnan voimavarana

Henkilöstön osaamista kehitetään ja työhyvinvointia edistetään.

Mittari: Teknisten palveluiden henkilöstö on suorittanut tarvitsemansa koulutukset ja pätevyudet.

Toteuma: Henkilöstö on päivittänyt tarvittavat ammattipätevyudet.

Hallinto

TA Tulot 0 €, Menot -86 338 €, Netto -86 338 €

TP Tulot 0 €, Menot -91 720 €, Netto -91 720 €

Tulosalueen tehtävänä on tuottaa hallintopalveluita tekniselle lautakunnalle, teknisten palveluiden tulosalueille sekä Myrskylän että Pukkilan kuntalaisille. Hallinnon tehtävänä on huolehtia koko teknisen palveluiden kehittämisestä, taloudesta ja tiedottamisesta. Kuluihin sisältyy myös Pukkilan kunnan hallinnon osuus eläkemenoperusteisista eläkemaksuista.

Hallinnon kustannukset on jaettu prosenttiperusteisesti kuntien kesken seuraavasti:

- tekninen johtaja:	55 % Myrskylän ja 45 % Pukkilan osuus
- työnjohtaja:	60 % Myrskylän ja 40 % Pukkilan osuus
- hallinto- ja tukipalvelut:	60 % Myrskylän ja 40 % Pukkilan osuus

Kokonaisuudessaan hallinnon kulut ylittyivät 5 382 €.

Hallintopalveluiden toimintakulujen poikkeama johtui henkilöstö- ja lautakuntakulujen ylityksestä. Teknisten palveluiden hallintokustannukset kohdistuvat yhteistoimintasopimuksen mukaisen kustannusjakoperiaatteiden mukaisesti. Lautakunta kokoontui vuoden aikana 11 kertaa. Henkilöstö suoritti tehtävien hoitamiseen vaadittavat ammattipätevyyskurssit.

Yhdyskuntapalvelut

TA Tulot 0 €, Menot -377 321 €, Netto -377 321 €

TP Tulot 0 €, Menot -357 924 €, Netto -357 924 €

Teknisten palveluiden tehtävänä on huolehtia kunnan omistamien yleisten alueiden, liikuntapaikkojen, kaavateiden ja valaistuksen kunnossapidosta ja rakennuttamisesta yhdessä kunnan alueella toimivien yhteistyökumppanien kanssa sekä muiden palvelutarjoajien kanssa

Yhdyskuntateknisiin palveluihin kuuluvat:

- liikenneväylät
- puistot, yleiset alueet ja liikuntapaikat
- palo- ja pelastustoimi
- rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Puistot, yleiset alueet ja liikuntapaikat

Kokonaisuudessaan osa-alueen kulut ylittyivät 20 666 €.

Puistojen, yleisten alueiden ja liikuntapaikkojen osalta kustannukset ylittyivät 18 883 €, joka johtuu yleisten alueiden kunnossapitokustannusten sekä talviliikuntapaikkojen ylläpitokustannusten ylitymisestä (mm. puun kaadot, polttoaine, vesi ym.). Lisäksi toteutettiin Teikarinmäen urheilukentän ja frisbeegolf radan liikenne- ja pysäköintijärjestelyjen muutokset alueella kunnan ja yksityisen maanomistajan tekemän maanvaihdon vuoksi. Kuluihin sisältyy myös Pukkilan kunnan alueisiin ja liikuntapaikkoihin kohdistamia henkilöstökuluja.

Kaavatiet

Kokonaisuudessaan osa-alueen kulut ylittyivät 9 076 €.

Liikenneväylien osalta kaavateiden kunnossapidon kustannukset ylittyivät johtuen poikkeuksellisista talviolosuhteista erityisesti tammi-helmikuun aikana. Lisäksi alueille kertyneitä lumia jouduttiin ajamaan pois aiempia vuosia enemmän.

Kunnan kaavateiden auraus- ja liukkaudentorjuntatöiden osalta toinen sopimuskausi päättyi 30.4.2022. Sopimusta jatkettiin teknisen lautakunnan päätöksellä ensimmäisellä optiovuodella 30.4.2023 asti ja sitä voidaan jatkaa edelleen 30.4.2024 saakka molempien sopijapuolten suostumuksella. Kaavateiden alueurakoitsijoina toimii Yli-Hyrylä Oy ja Ari Saloranta.

Kunnan päällystetyistä kaavateistä suoritettua vaurio- ja palvelutasomittauksen perusteella toteutetaan vuosittain erillisten päätösten perusteella kaavateiden peruseräparannuksia (suunnitelmat ja toteuttaminen). Vuonna 2022 laadittiin Koivulinnantien peruseräparannussuunnitelma. Aiemmin kaavateihin tehdyt korjausinvestoinnit ovat alentaneet väylien vuosittaisia korjaus- ja kunnossapitotarpeita.

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Budjetoitu kuntaosuus ylittyi 2 051 €.

Askolan, Myrskylän, Pornaisten ja Pukkilan kuntien muodostaman yhteisen rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun hallintovastuu ja tehtävät on keskitetty Askolan kunnalle. Tekniset palvelut seuraavat vuoden aikana organisaation toimintaa, osallistuu kuntien valtuustoyhteistyökokoukseen ja puuttuu tarvittaessa epäkohtiin.

Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun kanssa käytiin vuoden aikana palvelutasoalaa aina tarvittaessa. Rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun maksuosuuksia tarkistettiin vielä joulukuussa 2021 henkilösto muutosten ja ostopalvelujen osalta, jolloin kunnan maksuosuudeksi vahvistettiin 46 000 euroon. Lopullisia rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun kuntaosuuksia ei ole vahvistettu, mutta ennakkotiedon mukaan kunnalle on tulossa maksuosuuspalautusta.

Palo- ja pelastustoimi

Budjetoitu kuntaosuus alittui 51 189 €.

Tehtävänä on huolehtia palo- ja pelastustoimen tehtävistä, jotka hoitaa Itä-Uudenmaan pelastuslaitos.

Kiinteistöhoitajat osallistuivat kiinteistöiden palotarkastuksiin. Itä-Uudenmaan pelastuslaitoksen keskeisten henkilöiden kanssa on käyty neuvotteluja ajankohtaisista aiheista aina tarvittaessa. Määräraha on maksuosuus, jonka lopullisia kuntaosuuksia ei ole vahvistettu, mutta ennakkotiedon mukaan budjetoitujen investointien maksosuudet palautetaan kunnille.

Kiinteistöt

TA Tulot 453 287 €, Menot -638 008 €, Netto -184 721 €

TP Tulot 460 149 €, Menot -712 201 €, Netto -252 052 €

Kokonaisuudessaan osa-alueen kulut ylittyivät 67 331 €.

Tehtävänä on huolehtia kunnan omistamien kiinteistöiden huolto- ja kunnossapidosta sekä rakennuttamisesta yhdessä kunnan alueella toimivien yhteistyökumppanien sekä muiden palvelutarjoajien kanssa. Kunnan pihojen aeraus- ja liukkaudentorjuntatoimen osalta toinen sopimuskausi päättyi 30.4.2022. Sopimusta jatkettiin teknisen lautakunnan päätöksellä ensimmäisellä optiovuodella 30.4.2023 asti ja sitä voidaan jatkaa edelleen 30.4.2024 saakka molempien sopijapuolten suostumuksella. Piha-alueiden kunnossapitourakoitsijoina toimii Pukkilan Kiinteistöhuolto Oy, Myrskylän ja Pukkilan kuntien korjaus- ja kunnossapitopalveluiden sekä korjaus- ja kunnossapitopalveluiden puitesopimuksissa jatkettiin optiona vuoden 2022 ajan.

Kiinteistöjen vastuualueen toimintakulujen ylittymisestä:

- 16 400 € johtuu rakennusten puhtaanapitokustannusten ylittymisestä. Normaalin ylläpitovaroituksen lisäksi mm. koulun liikuntasalin verhojen vaihtaminen ja yläpuoliset rakenteet puhdistettiin
- rakennusten korjaus-, kunnossapito- ja ylläpitokustannusten ylitys oli n. 35 000 €, joka johtuu mm. valaistuksen ja lämmityksen Onnin teknisen laitetalon lämpövesilaitteen vedeneristyskorjauksesta sekä Onnin ulkoaltaan purkumateriaalien kaatotyöstä. Lisäksi kunnan hallintopalveluiden toiminta keskistettiin kunnantalolle, jossa tehtiin huonemuutoksia ja -korjauksia. Paloaseman nosto-ovea korjattiin toimintavarmuuden vuoksi. Vakuutuksen mukaiset vahingonkorvaukset on maksettu suoraan Pukkilan kunnalle
- Ukrainan kriisin takia Torpin vanhaa koulurakennusta varustettiin huone- ja tilapäismajoitusta varten keuhkokuume- ja keuhkotaukitarve ei toteutunut. Syksyllä Torpin vanhaan koulurakennukseen majoitettiin ukrainalaisia kunnan ja Migrin valtion majoituspalveluiden järjestämisen myötä. Migrin kuntakohtaiset majoituskorvaukset on maksettu suoraan Pukkilan kunnalle
- talousarviossa sisällyttiin kuluiksi budjetoidut varallaolo- ja päivystyskustannukset 13 079 € on kohdistettu toimintakuluiksi.

Tärkeimmät tunnusluvut

Pukkila	TP 2020	TP 2021	TA 2022	TOT 2022
Rakennusten tilavuus m ³	40 269	40 269	40 269	40 269
Rakennusten kerros-m ²	9 481	9 481	9 481	9 481
Sähkön kulutus kWh/v	642 606	674 574	660 000	657 676
Sähkön kulutus kWh/kerros-m ²	67,8	71,2	69,6	69,4
Lämmitys MWh/v (ei paloasema)	1 146	1 431	1 350	1 262
Lämmityksen kulutus MWh/rakennus-m ³ , (34 330 m ³)	0,033	0,042	0,040	0,037
Hoidettavat kaavatiet m	16 660	16 660	16 660	16 660
Kaavateiden kunnossapito € *	54 217	67 168	65 970	65 046
Kaavateiden kunnossapito €/m	3,25	4,03	3,96	3,90

Tunnusluvuissa on mukana seuraavat rakennukset: Hyvinvointikeskus Onni, päiväkotikatu Vekara, Kirkonkylän koulu, kunnanvirasto ja paloasema.

*Katuojen kunnossapitokustannuksiin sisältyy katuväläistus.

Yhdyskuntateknisten palvelujen nettomenot ovat 374 €/asukas (sis. poistot ja sisäiset kulut)

2.1.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toimintatulot	1 134 294	1 378 602	244 308
Myyntitulot	266 513	320 761	54 248
Maksutulot	116 674	116 140	-534
Tuet ja avustukset	371 800	490 014	118 214
Muut toimintatulot	379 307	451 687	72 380
Toimintamenot	-12 846 811	-13 486 072	-639 261
Henkilöstömenot	-2 666 131	-2 924 676	-258 545
Palvelujen ostot	-9 624 176	-9 984 307	-360 131
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-176 859	-183 607	-6 748
Avustukset	-338 400	-327 317	11 083
Muut toimintamenot	-41 245	-66 165	-24 920
Toimintakate	-11 712 517	-12 107 470	-394 953
Verotulot	7 294 000	7 656 323	362 323
Valtionosuudet	4 033 324	4 142 819	109 495
Rahoitustulot ja -menot	137 700	70 519	-67 181
Korkotulot	32 000	32 906	906
Muut rahoitustulot	146 400	84 732	-61 668
Korkomenot	-40 000	-46 143	-6 143
Muut rahoitusmenot	-700	-976	-276
Vuosikate	-247 493	-237 809	9 684
Poistot ja arvonalennukset	-388 152	-386 075	2 077
Suunnitelman mukaiset poistot	-388 152	-386 075	2 077
Arvonalennukset			0
Satunnaiset erät			0
Satunnaiset tulot			0
Satunnaiset menot			0
Tilikauden tulos	-635 645	-623 884	11 761

Talousarvioon verrattuna toimintakate muodostui 394 953 euroa alijäämäiseksi. Tilikauden toimintamenot ylittyivät 639.261 eurolla arvioidusta. Toimintatuotot puolestaan olivat 244 308 euroa arvioitua suuremmat. Verotuloja kertyi 362.323 arvioitua enemmän ja valtionosuuksia 109.495 euroa arvioitua enemmän. Talousarviossa tilikauden alijäämäksi arvioitiin 635.645 euroa, tilinpäätöksen alijäämäksi muodostui 623.884 euroa.

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Kunnan tulovero	6 568 000	6 764 701	196 701
Kiinteistövero	426 000	469 252	43 252
Osuus yhteisöveron tuot.	300 000	422 370	122 370
Yhteensä	7 294 000	7 656 323	362 323

**Merkittävimmät
poikkeamat:**

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Peruspalvelujen vo	2 264 069	2 273 750	9 681
Valtionosuuksien tasaus	1 084 085	1 071 302	-12 783
Opetus- ja kulttuuritoimen vo	-498 800	-488 699	10 101
Verotulomenetysten kompensointi	1 183 970	1 286 466	102 496
Yhteensä	4 033 324	4 142 819	109 495

2.1.3 Investointien toteutuminen

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
KUNNANHALLITUS			
MAA- JA VESIALUEET JA RAKENNUKSET			
Omakotitalotontit			
Menot		-6 475	-6 475
Tulot		14 642	14 642
Nettotulo		8 167	8 167
NETTOTULO YHTEENSÄ		8 167	8 167
TALONRAKENNUS			
Hyvinvointikeskus Onni, vaihe 3			
Menot	-80 000	0	80 000
Tulot			
Nettomeno	-80 000	0	80 000
Valvontakamerat ja oviohj. (Koulu, Vekara, Onni)			
Menot	-100 000	-29 730	70 270
Tulot			0
Nettomeno	-100 000	-29 730	70 270
NETTOMENO YHTEENSÄ	-180 000	-29 730	150 270
KADUT, TIET, PUISTOT JA ULKOLIIKUNTAPAIKAT			
Kaavateiden perusparannus			
Menot	-97 500	-22 210	75 290
Tulot			
Nettomeno	-97 500	-22 210	75 290
Kaavateiden valaistus			
Menot	-55 000	-62 993	-7 993
Tulot			
Nettomeno	-55 000	-62 993	-7 993
Muut alueet (Onnin vesiallas)			
Menot	-50 000	-11 007	38 993
Tulot			
Nettomeno	-50 000	-11 007	38 993
Yleiset alueet (lähiliikuntapaikka)			
Menot	-10 000	0	10 000
Tulot	10 000		-10 000
Nettomeno	0	0	0
NETTOMENO YHTEENSÄ	-202 500	-96 210	106 290
KAIKKI NETTOMENOT/-TULOT YHTEENSÄ	-382 500	-117 773	264 727
Investoinnit			
Menot yhteensä		132 414	
Tulot		14 642	
Netto yhteensä		117 772	

2.1.4 Rahoitusosan toteutuminen

	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	-247 493	-237 810	9 683
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjauserät	0	-9 461	-9 461
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-392 500	-132 414	260 086
Rahoitusosuudet investointimenoihin	10 000	0	-10 000
Hyödykkeiden myyntitulot		14 642	14 642
Toiminnan ja investointien rahavirta	-629 993	-365 043	264 950
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset	0	-37 500	-37 500
Antolainasaamisten vähennykset			
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-788 158	0	788 158
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 400 000	-594 342	-1 994 342
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	223 920	223 920
Rahoituksen rahavirta	611 842	-407 922	-1 019 764
Rahavarojen muutos	-18 151	-772 965	-754 814

Merkittävimmät poikkeamat talousarvioon

Rahavarojen vähennys talousarviossa oli 18.151 euroa, tilinpaatoksen mukaan rahavarat vahenevat 772.965 euroa, joten poikkeamaksi muodostui 754 814 euroa

2.1.5 Yhteenveto määrärahojen ja tuloarvioiden toteutumisesta

	1 000 €	Menoarvio			Tuloarvio			
		B/ N	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama	TA 2022	Toteuma 2022	Poikkeama
KÄYTTÖTALOUSOSA								
HYVINVOINTILAUTAKUNTA								
HYVINVOINTIPALVELUT								
Hallinto	N		-66	-56	10	14	15	1
Maahanmuuttopalvelut	N		-1	-3	-2	0	6	6
Kirjastopalvelut	N		-90	-61	29			

Kulttuuripalvelut	N	-65	-52	13	1	1	0
Liikuntapalvelut	N	-61	-63	-2	28	28	
Nuorisopalvelut	N	-117	-109	8	21	24	3
Senioripalvelut	N	-183	-181	2	183	183	
KASVATUSPALVELUT							
Opetuspalvelut	N	-2 055	-2 290	-235	71	147	76
Muut opetuspalvelut	N	-5	-1	4			
Varhaiskasvatus	N	-687	-708	-21	70	60	-10
Ruoka- ja siivouspalvelut	N	-507	-479	28	215	220	5
TARKASTUSLAUTAKUNTA							
Tarkastustoimi	N	-8	-14	-6			
KUNNANHALLITUS							
YHTEISET PALVELUT							
Keskusvaalilautakunta	N	-5	-3	2	2	4	2
Kunnanhallitus	N	-371	-442	-71	9	46	37
Valtuusto	N	-12	-19	-7			
Talous-, toimisto- ja asiakaspalv.	N	-336	-398	-62	14	32	18
Elinvoimapaalvelut	N	-158	-206	-48	54	53	-1
Sosiaali- ja terveystalv.	N	-7 018	-7 240	-222	0	97	97
Yhdyskuntatekniset palvelut	N	-1 102	-1 162	-60	453	460	7
Yhteensä		-12 847	-13 487	-640	1 135	1 376	241
TULOSLASKELMAOSA							
Verotulot	B				7 294	7 656	362
Valtionosuudet	B				4 033	4 143	110
Korkotulot	B				32	33	1
Muut rahoitustuotot	B				146	85	-61
Korkomenot	B	-40	-46	-6			
Muut rahoitusmenot	B	-1	-1	0			
Yhteensä		-41	-47	-6	11 505	11 917	412
INVESTOINTIOSA							
KUNNANHALLITUS							
Maa- ja vesielueet ja rakennukset							
Omakotitalotontit	B	0	-6			15	15
Talonrakennus							
Hyvinvointikeskus Onni, vaihe 3	B	-80	0	80			
Valvontakam.ja oviohj.(Koulu, vekara, Onni)	B	-100	-30	70			
Päiväkoti Vekara, ilmanvaihto	B						
Kadut, tiet, puistot ja ulkoliik.p							
Kaavateiden perusrannus	B	-97	-22	75			
Kaavateiden valaisimet	B	-55	-63	-8			
Muut alueet	B	-50	-11	39			
Yleiset alueet(lähiliik.paikka)	B	-10	0	10	10	0	-10
Koneet ja kalusto							
Palvelimen uusiminen	B						
Osakkeet ja osuudet							
Pukkikuitu Oy	B						
Yhteensä		-392	-132	266	10	15	5
RAHOITUSOSA							
Antolainauksen muutokset							
Antolainasaamisten lisäys	B	0	-37	-37			

Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	B			
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	B	-788	0	788
Lyhytaikaisten lainojen muutos	B	-1 400	-594	806
Oman pääoman muutos	N			
Yhteensä		-2 188	-631	1 557
KAIKKI YHTEENSÄ		-15 468	-14 297	1 177
				12 650
				13 308
				658

3 TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

3.1 Tuloslaskelma

TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toimintatuotot		
Myyntituotot	320 761,05	314 405,12
Maksutuotot	116 139,74	90 698,18
Tuet ja avustukset	490 014,24	371 322,98
Muut toimintatuotot	451 687,47	385 069,25
Toimintatuotot	1 378 602,50	1 161 495,53
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-2 307 313,73	-2 118 150,93
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-564 470,34	-532 411,33
Muut henkilösivukulut	-52 891,63	-55 416,26
Palvelujen ostot	-9 984 307,50	-9 296 358,32
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-183 606,63	-189 346,55
Avustukset	-327 316,75	-351 186,62
Muut toimintakulut	-66 165,52	-55 486,64
Toimintakulut	-13 486 072,10	-12 598 356,65
TOIMINTAKATE	-12 107 469,60	-11 436 861,12
Verotulot	7 656 322,86	7 355 895,22
Valtionosuudet	4 142 818,92	3 890 227,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	32 905,59	32 318,39
Muut rahoitustuotot	84 732,37	144 438,44
Korkokulut	-46 142,86	-44 428,94
Muut rahoituskulut	-975,89	-409,18
Rahoitustuotot ja -kulut	70 519,21	131 918,71
VUOSIKATE	-237 808,61	-58 820,19
Poistot ja arvonalentumiset		

Suunnitelman mukaiset poistot	-386 075,37	-385 176,66
Poistot ja arvonalentumiset	-386 075,37	-385 176,66
TILIKAUDEN TULOS	-623 883,98	-443 996,85
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-623 883,98	-443 996,85

3.2 Rahoituslaskelma

RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-237 808,61	-58 820,19
Tulorahoituksen korjaukset	-9 461,40	1 816,10
	-247 270,01	-57 004,09
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-132 414,01	-221 672,91
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	14 641,99	21 529,00
	-117 772,02	-200 143,91
Toiminnan ja investointien rahavirta	-365 042,03	-257 148,00
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-37 500,00	-50 000,00
	-37 500,00	-50 000,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	925 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-594 341,79	-695 657,58
	-594 341,79	229 342,42
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	0,00	64 158,45
Saamisten muutos	62 048,84	256 419,95
Korottomien velkojen muutos	161 870,97	116 915,69
	223 919,81	437 494,09
Rahoituksen rahavirta	-407 921,98	616 836,51
Rahavarojen muutos	-772 964,01	359 688,51
Rahavarat 31.12.	527 828,96	1 300 792,97
Rahavarat 1.1.	1 300 792,97	941 104,46
Rahavarojen muutos	-772 964,01	359 688,51

3.3 Tase

TASE

VASTAAVAA

31.12.2022 31.12.2021

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Muut pitkävaikutteiset menot 267 187,50 300 937,50

Aineettomat hyödykkeet 267 187,50 300 937,50

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet 1 160 833,87 1 159 539,64

Rakennukset 2 731 932,20 2 946 194,95

Kiinteät rakenteet ja laitteet 724 413,68 745 290,98

Koneet ja kalusto 51 322,86 37 359,95

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat 14 228,90 19 437,94

Aineelliset hyödykkeet 4 682 731,51 4 907 823,46

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet 1 769 068,61 1 769 068,61

Muut lainasaamiset 587 549,80 550 049,80

Muut saamiset 3 588 808,74 3 588 808,74

Sijoitukset 5 945 427,15 5 907 927,15

PYSYVÄT VASTAAVAT 10 895 346,16 11 116 688,11

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Valtion toimeksiannot 0,00 54 000,00

Lahjoitusrahastojen varat 10 000,00 10 000,00

TOIMEKSIANTOJEN VARAT 10 000,00 64 000,00

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet 95 235,24 95 235,24

Vaihto-omaisuus 95 235,24 95 235,24

Saamiset

Lyhytaikaiset saamiset

Myyntisaamiset 66 698,08 33 167,49

Muut saamiset 21 332,55 22 971,92

Siirtosaamiset 35 574,27 129 514,33

Lyhytaikaiset saamiset 123 604,90 185 653,74

Saamiset 123 604,90 185 653,74

Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	7 046,23	7 046,23
Rahoitusarvopaperit	7 046,23	7 046,23
Rahat ja pankkisaamiset	520 782,73	1 293 746,74
VAIHTUVAT VASTAAVAT	746 669,10	1 581 681,95
VASTAAVAA	11 652 015,26	12 762 370,06
VASTATTAVAA		
	31.12.2022	31.12.2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	4 547 936,49	4 547 936,49
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 131 803,77	1 575 800,62
Tilikauden yli-/alijäämä	-623 883,98	-443 996,85
OMA PÄÄOMA	5 055 856,28	5 679 740,26
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	54 000,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	178 062,82	178 062,82
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	178 062,82	232 062,82
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	3 760 002,52	4 424 410,10
Pitkäaikainen vieras pääoma	3 760 002,52	4 424 410,10
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 690 723,37	1 620 657,58
Saadut ennakot	29 736,41	53 072,79
Ostovelat	572 227,77	415 618,82
Muut velat	55 194,34	49 473,15
Siirtovelat	310 211,75	287 334,54
Lyhytaikainen vieras pääoma	2 658 093,64	2 426 156,88
VIERAS PÄÄOMA	6 418 096,16	6 850 566,98
VASTATTAVAA	11 652 015,26	12 762 370,06

3.4 Konsernilaskelmat

3.4.1 Konsernituloslaskelma

KONSERNIN TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toimintatuotot		
Myyntituotot	9 507 131,25	8 644 385,15
Maksutuotot	830 080,38	801 930,79
Tuet ja avustukset	907 502,39	968 846,10
Muut toimintatuotot	611 953,52	540 421,06
Toimintatuotot	11 856 667,55	10 955 583,10
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-5 825 480,62	-5 223 357,42
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-1 230 797,06	-1 108 582,83
Muut henkilösivukulut	-178 412,41	-170 579,15
Palvelujen ostot	-14 344 898,63	-13 501 569,89
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-983 991,85	-987 523,77
Avustukset	-422 652,66	-450 792,33
Muut toimintakulut	-910 694,09	-886 726,11
Toimintakulut	-23 896 927,32	-22 329 131,48
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-4 870,42	4 249,72
TOIMINTAKATE	-12 045 130,20	-11 369 298,65
Verotulot	7 656 322,86	7 355 895,22
Valtionosuudet	4 142 818,92	3 890 227,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	33 538,39	37 697,47
Muut rahoitustuotot	126 338,67	173 054,96
Korkokulut	-51 920,63	-48 595,70
Muut rahoituskulut	-10 443,73	-1 931,64
Rahoitustuotot ja -kulut	97 512,69	160 225,09
VUOSIKATE	-148 475,73	37 048,66
Poistot ja arvonalentumiset		
Poistot ja arvonalentumiset	-523 770,91	-506 087,19
TILIKAUDEN TULOS	-672 246,64	-469 038,53
Tilinpäätössiirrot	0,00	990,01
Tilikauden verot	0,07	-26,02
Laskennalliset verot	320,89	0,00
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	-332,69	-398,82
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-672 258,37	-468 473,36

3.4.2 Konsernin rahoituslaskelma

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

	1.1.-31.12.2022	1.1.-31.12.2021
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	-148 475,73	37 048,66
Tilikauden verot	0,07	-26,02
Tulorahoituksen korjaukset	243 981,72	14 467,80
	95 506,07	51 490,43
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-686 307,02	-696 679,26
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	31 933,26	22 235,33
	-654 373,76	-674 443,92
Toiminnan ja investointien rahavirta	-558 867,69	-622 953,49
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-785,85
Antolainasaamisten vähennykset	3 723,13	1 421,83
	3 723,13	635,97
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	409 975,00	1 754 150,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 492,40	-3 245,20
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-646 215,49	-966 153,50
	-241 732,89	784 751,30
Oman pääoman muutokset	697,88	2 513,71
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	3 513,52	63 015,11
Vaihto-omaisuuden muutos	17 509,68	6 367,60
Saamisten muutos	-278 233,68	-32 877,82
Korottomien velkojen muutos	181 238,18	237 193,60
	-75 972,30	273 698,50
Rahoituksen rahavirta	-313 284,18	1 061 599,48
Rahavarojen muutos	-872 151,88	438 645,99
Rahavarat 31.12.	1 357 928,42	2 230 080,30
Rahavarat 1.1.	2 230 080,30	1 791 434,31
Rahavarojen muutos	-872 151,88	438 645,99

3.4.3 Konsernitase

KONSERNITASE

VASTAAVAA

31.12.2022 31.12.2021

PYSYVÄT VASTAAVAT

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat oikeudet	16 460,36	13 086,91
Muut pitkävaikutteiset menot	271 543,73	306 330,80
	6 656,92	341,54

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet 294 661,01 319 759,24

Aineelliset hyödykkeet

Maa- ja vesialueet	1 187 889,19	1 187 642,72
Rakennukset	4 339 205,62	3 620 745,09
Kiinteät rakenteet ja laitteet	727 230,24	747 142,35
Koneet ja kalusto	395 599,85	192 721,97
Muut aineelliset hyödykkeet	1 513,97	894,20
	87 473,94	869 366,95

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

Aineelliset hyödykkeet 6 738 912,81 6 618 513,28

Sijoitukset

Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	11 825,92	16 696,34
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	1 147 452,22	1 090 000,57
Muut lainasaamiset	502 234,80	505 957,93
Muut saamiset	3 591 932,43	3 591 932,43

Sijoitukset 5 253 445,37 5 204 587,27

PYSYVÄT VASTAAVAT 12 287 019,19 12 142 859,80

TOIMEKSIANTOJEN VARAT

Valtion toimeksiannot	9 766,56	61 289,69
Lahjoitusrahastojen varat	10 000,00	10 000,00
Muut toimeksiantojen varat	2 406,06	5 537,15

TOIMEKSIANTOJEN VARAT 22 172,62 76 826,84

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus

Aineet ja tarvikkeet	188 646,87	206 156,55
----------------------	------------	------------

Vaihto-omaisuus 188 646,87 206 156,55

Saamiset

Pitkäaikaiset saamiset

Myyntisaamiset	0,00	92 815,79
----------------	------	-----------

Pitkäaikaiset saamiset 0,00 92 815,79

Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	635 865,11	243 845,36
Muut saamiset	134 287,59	262 592,27
Siirtosaamiset	396 730,36	289 395,95
Lyhytaikaiset saamiset	1 166 883,05	795 833,59
Saamiset	1 166 883,05	888 649,37
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	7 046,23	7 046,23
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	46 000,00	827 764,86
Rahoitusarvopaperit	53 046,23	834 811,09
Rahat ja pankkisaamiset	1 304 882,19	1 395 269,20
VAIHTUVAT VASTAAVAT	2 713 458,35	3 324 886,22
VASTAAVAA	15 022 650,16	15 544 572,86

VASTATTAVAA	31.12.2022	31.12.2021
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	4 547 935,48	4 547 935,48
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto	3 873,21	3 873,21
Muut omat rahastot	737,74	456,23
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä	1 038 060,10	1 506 412,25
Tilikauden yli-/alijäämä	-672 258,37	-468 473,36
OMA PÄÄOMA	4 918 348,16	5 590 203,82
VÄHEMMISTÖOSUUKSET	3 540,90	2 913,04
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	334 068,64	72 807,24
PAKOLLISET VARAUKSET	334 068,64	72 807,24
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	30 791,79	75 258,45
Lahjoitusrahastojen pääomat	178 062,82	178 062,82
Muut toimeksiantojen pääomat	11 220,80	17 894,83
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	220 075,40	271 216,10
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	5 188 519,40	5 535 875,53
Laskennalliset verovelat	586,51	907,40
Pitkäaikainen vieras pääoma	5 189 105,91	5 536 782,93
Lyhytaikainen vieras pääoma		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 782 154,77	1 676 141,53
Saadut ennakot	29 736,41	53 072,79
Ostovelat	1 303 371,97	1 016 435,94
Muut velat	244 381,00	313 087,94
Siirtovelat	997 867,00	1 011 521,53
Lyhytaikainen vieras pääoma	4 357 511,15	4 070 649,73
VIERAS PÄÄOMA	9 546 617,06	9 607 432,66
VASTATTAVAA	15 022 650,17	15 544 572,86

4 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

4.1 Tilinpäätöksen laatimista ja esittämistapaa koskevat liitetiedot

4.1.1 Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteiden mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun valtuuston (19.12.1996) hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Valtuusto on hyväksynyt 13.10.2014 poistosuunnitelman muutoksen, jossa katujen, teiden, torien ja puistojen sekä vedenjakelu- ja viemäriverkoston poistomenetelmä muutettiin menojäännöspoistosta tasapoistoksi. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet ja sijoitusluonteiset erät ovat merkittyinä taseeseen hankintamenoa.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoa.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon ja rahoitusomaisuusarvopaperit hankintamenoa.

4.1.2 Kunnan tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty ennalta laadittua poistosuunnitelmaa. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu aineettomien ja aineellisten hyödykkeen hankintamenoista arvioidun taloudellisen käyttöiän mukaan.

Poistomenetelmät ja niiden poistoajat tai vuotuiset poistoprosentit ovat:

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET			
Aineettomat oikeudet		5 vuotta	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot			
Atk-ohjelmistot		3 vuotta	tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	Askolan yläkoulun rahoitusosuus	20 vuotta	tasapoisto
AINEELLISET HYÖDYKKEET			
Rakennukset ja rakennelmat			
Hallinto- ja laitosrakennukset		30 vuotta	tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset	Säästösuvanto (kh 14.11.2016)	15 vuotta	tasapoisto
Tuotanto- ja vapaa-ajan rakennukset		20 vuotta	tasapoisto
Talousrakennukset		15 vuotta	tasapoisto
Kiinteät rakenteet ja laitteet			
Kadut, tiet, torit ja puistot		15 vuotta	tasapoisto
Vesijohto- ja viemäriverkosto		30 vuotta	tasapoisto
Kaukolämpöverkosto		15 %	menojäännöspoisto
Vesi- yms laitosten laitoskoneet ja laitteet		15 %	menojäännöspoisto
Koneet ja kalusto			
Kuljetusvälineet, liikkuvat työkoneet		5 vuotta	tasapoisto
Muut kevyet koneet		5 vuotta	tasapoisto
Toimistokalusteet ja atk-laitteet		3 vuotta	tasapoisto

Hyödykkeet, joiden hankintameno on alle 10 000,00 € on kirjattu vuosikuluiksi.

Arvonlisäveron palautusvastuu

Rakennusten uudisrakentamisessa tai perusparantamisessa hankintamenojen palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot, joihin liittyy mahdollinen arvonlisäveron palautus- velvollisuus joko kiinteistöä myytäessä tai kiinteistön käytön muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen. Palautusvastuuta määriteltäessä on otettu huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä.

1.1.2008 jälkeen käyttöönotetut valmistuneet rakennuspalvelut poistetaan 10 vuodessa.

4.1.3 Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä (PHHYKY) on tilinpäätöksessään tehnyt 20 miljoonan euron pakollisen varauksen liittyen mahdolliseen takautuvaan palkkaharmonisaatoratkaisuun. PHHYKY on ilmoittanut Pukkilan kunnan laskennalliseksi osuudeksi **190 864 euroa**.

Lain sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulusta perusteella PHHYKY:n henkilöstö on siirretty liikkeenluovutuksella hyvinvointialueelle 1.1.2023. Työsopimuslain ja lain kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta mukaan luovuttaja on luovutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta erääntyneestä työntekijän saatavasta, jollei muuta ole sovittu. Muuta ei ole sovittu kuntayhtymän ja kunnan tai hyvinvointialueen välillä.

Palkkasaatava ei ole erääntynyt ennen 1.1.2023. Henkilöstöä edustava keskusjärjestö käy neuvotteluja mahdollisesta ratkaisusta työnantajaa edustavan järjestön kanssa. Mahdollisen ratkaisuesityksen hyväksymisestä päättää hyvinvointialue 1.1.2023 tapahtuneen liikkeenluovutuksen jälkeen. Kunnan tulokunnan mukaan palkkasaatava tulee erääntymään vasta päätöksen ja maksusuunnitelman jälkeen.

Näin ollen kunnan tulkinnan mukaan, mikä on käsitelty tilintarkastajayhteisön kanssa, PHHYKY ei ole vastuussa takautuvasta palkkaharmonisaatiosta edellä mainitun lainsäädännön perusteella. Tällöin ei myöskään muodostu katettavaa alijäämää, josta omistajakunnat olisivat vastuussa. **Kunta ei tällä perusteella ole sisällyttänyt PHHYKY:n esittämää osuutta pakollisesta varauksesta tilinpäätöslaskelmiinsa.**

Pukkilan kunta laatii täydellisen konsernitilinpäätöksen.

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kunta ja kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä. Kuntayhtymien taseet on yhdistelty konsernitaseeseen lukuarvoiltaan omistusosuuden suhteessa.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on eliminoitu.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli- ja alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja verovelkaan. Yhdistelyssä on noudatettu kirjanpitolautakunnan yleisohjetta kunnan ja kuntayhtymän konsernitilinpäätöksen laatimisesta (22.12.2015).

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tiedot ovat vertailukelpoisia. Pukkilan kunnan uuden tytäryhtiön Pukkikuitu Oy:n varsinainen toiminta alkaa vuoden 2022 puolella.

Poikkeavat arvostus- ja jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Konsernitilinpäätöstä laadittaessa on noudatettu samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin kunnan tilinpäätöksessä.

4.2 Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

Toimintatuotot tehtävälueittain

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Yleishallinto	259 970,52	403 730,62	260 407,23	405 103,30
Sosiaali- ja terveystuotot	10 460 209,01	9 785 668,45	0,00	0,00
Opetus- ja kulttuuripalvelut	425 987,26	371 322,98	425 987,26	371 322,98
Yhdyskuntapalvelut	689 070,65	381 914,24	692 208,01	385 069,25
Muut palvelut	12 508,07	12 473,21	0,00	0,00
		10 955		
Toimintatuotot yhteensä	11 847 745,51	109,50	1 378 602,50	1 161 495,53

Verotulojen erittely

	Kunta	
	2022	2021
Kunnan tulovero	6 764 701,30	6 484 841,65
Osuus yhteisöveron tuotosta	422 369,90	430 262,48
Kiinteistövero	469 251,66	440 791,09
Muut verotulot		
Verotulot yhteensä	7 656 322,86	7 355 895,22

Valtionosuuksien erittely

	Kunta	
	2022	2021
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	3 345 052,28	3 315 120,00
<i>Siitä: Verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus (+/-)</i>	<i>-1 071 302,04</i>	<i>-1 107 528,00</i>
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-488 698,96	-498 809,00
Veromenetyksen kompensatio	1 286 465,60	1 073 916,00
Valtionosuudet yhteensä	4 142 818,92	3 890 227,00

Palvelujen ostojen erittely

	Kunta	
	2022	2021
Asiakaspalvelujen ostot	7 839 735,28	7 239 143,50
Muiden palvelujen ostot	2 144 572,22	2 057 214,82
Kaupungin / Kunnan palvelujen ostot yhteensä	9 984 307,50	9 296 358,32

Pakollisten varausten muutokset

	Konserni 2022	2021	Kunta 2022	2021
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 1.1.	0,00	-42 424,00	0,00	0,00
Osuus kuntayhtymän alijäämästä 31.12.	0,00	-42 424,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 1.1.	115 231,24	98 066,72	0,00	0,00
Lisäykset tilikaudella	31 261,39	17 164,52	0,00	0,00
Vähennykset tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00
Potilasvahinkovakuutusmaksu 31.12.	146 492,63	115 231,24	0,00	0,00

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot

	Konserni 2022	2021	Kunta 2022	2021
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden luovutusvoitot	16 182,71	3 670,12	9 461,40	3 670,12
Muut luovutusvoitot	<u>5 967,39</u>	<u>263,10</u>	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Luovutusvoitot yhteensä	22 150,10	3 933,22	9 461,40	3 670,12
Muut toimintakulut				
Muut luovutustappiot	<u>0,00</u>	<u>5 486,22</u>	<u>0,00</u>	<u>5 486,22</u>
Luovutustappiot yhteensä	0,00	5 486,22	0,00	5 486,22

Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely

	Kunta 2022	2021
Osinkotuotot muista yhteisöistä	67 617,38	143 904,18
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	0,00	0,00
Yhteensä	67 617,38	143 904,18

4.3 Tasetta koskevat liitetiedot

4.3.1 Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien erittelyt Aineettomat hyödykkeet

Kunta	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	300 937,50	300 937,50
Tilikauden poisto	-33 750,00	-33 750,00
Poistamaton hankintameno 31.12.	267 187,50	267 187,50
Kirjanpitoarvo 31.12.	267 187,50	267 187,50

Kunta	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Ennakkomaksut ja kesk.eräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 159 539,64	2 946 194,95	745 290,98	37 359,95	19 437,94	4 907 823,46
Lisäykset tilikauden aikana	6 474,82	0,00	96 209,07	29 730,12	0,00	132 414,01
Rahoitusosuudet tilikaudella	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Vähennykset tilikauden aikana	-5 180,59	0,00	0,00	0,00	0,00	-5 180,59
Siirrot erien välillä	0,00	0,00	5 209,04	0,00	-5 209,04	0,00
Tilikauden poisto	0,00	-214 262,75	-122 295,41	-15 767,21	0,00	-352 325,37
Poistamaton hankintameno 31.12.	1 160 833,87	2 731 932,20	724 413,68	51 322,86	14 228,90	4 682 731,51
Kirjanpitoarvo 31.12.	1 160 833,87	2 731 932,20	724 413,68	51 322,86	14 228,90	4 682 731,51

Maa- ja vesialueet erittely

	Kunta 2022	2021
Maa- ja vesialueet		
Kiinteistöjen liittymismaksut	0,00	0,00
Muut maa- ja vesialueet	1 159 539,64	1 159 539,64
Maa- ja vesialueet yhteensä	1 159 539,64	1 159 539,64

Sijoitukset

Osakkeet ja osuudet

Kaupunki / Kunta	Osakkeet tytäryhteisöiltä	Kuntayhtymä-osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	1,00	741 207,12	1 027 860,49	1 769 068,61
Hankintameno 31.12.	1,00	741 207,12	1 027 860,49	1 769 068,61
Kirjanpitoarvo 31.12.	1,00	741 207,12	1 027 860,49	1 769 068,61

muut laina- ja muut saamiset

Konserni

	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	4 097 890,35	4 097 890,36
Lisäykset	0,00	0,00
Vähennykset	-3 723,13	-3 723,13
Hankintameno 31.12.	4 094 167,22	4 094 167,23
Kirjanpitoarvo 31.12.	4 094 167,22	4 094 167,23

Kaupunki

	Saamiset konserniyhteisöt	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	50 000,00	4 088 858,54	4 138 858,54
Lisäykset	37 500,00	0,00	37 500,00
Hankintameno 31.12.	87 500,00	4 088 858,54	4 176 358,54
Kirjanpitoarvo 31.12.	87 500,00	4 088 858,54	4 176 358,54

Omistukset tytäryhteisöissä, kuntayhtymissä ja osakkuusyhteisöissä

Nimi	Y-tunnus	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Kuntakonsernin osuus omasta pääomasta (€)	osuus vieraasta pääomasta (€)	osuus tilikauden tuloksesta (€)
Tytäryhtiöt							
Pukkikuitu Oy	3225453-1	Pukkila	100	100	-69869,25	88255,48	-43344,56
Kuntayhtymät							
Uudenmaan liitto	0201296-1	Helsinki	0,13	0,13	2,86	4,92	-0,32
Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä	0215606-8	Lahti	1,15	1,15	8 480,85	33 813,63	-67,30
Eteva-kuntayhtymä	0203300-9	Mäntsälä	0,39	0,39	242,88	724,38	-17,82
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	0125920-9	Helsinki	0,29	0,29	37,56	3,13	16,75
Pukkilan eliminointiyksikkö			100	100	-184 190,58	0,00	0,00

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Verosaamiset	177,32	0,00	0,00	0,00
Kelan korvaus työterveyshuollosta	1 193,15	7 804,10	0,00	6 500,00
Ennakkomenot	1 908,00	4 512,00	1 908,00	4 512,00
Projektisaamiset	1 264,41	933,62	0,00	0,00
Muut siirtosaamiset, konsernin keskinäiset	0,00	102 768,99	0,00	103 964,58
Muut siirtosaamiset	392 187,47	172 181,66	33 666,27	14 537,75
Yhteensä	396 730,35	288 200,37	35 574,27	129 514,33

4.3.2 Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

Oman pääoman erittely

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Peruspääoma 1.1.	4 547 936,48	4 547 936,48	4 547 936,49	4 547 936,49
Peruspääoma 31.12.	4 547 936,48	4 547 936,48	4 547 936,49	4 547 936,49
Arvonkorotusrahasto 1.1.	3 873,21	3 873,21	0,00	0,00
Arvonkorotusrahasto 31.12.	3 873,21	3 873,21	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	692,61	0,00	0,00	0,00
Siirrot rahastoon	0,00	692,61	0,00	0,00
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	692,61	692,61	0,00	0,00
Rakennusrahasto 1.1.	-590,57	102,04	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	-692,61	0,00	0,00
Rakennusrahasto 31.12.	-590,57	-590,57	0,00	0,00
Muu oma rahasto 3 1.1.	0,00	590,20	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	-590,20	0,00	0,00
Muu oma rahasto 3 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Muu oma rahasto 4 1.1.	354,19	520,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	281,51	-165,81	0,00	0,00
Muu oma rahasto 4 31.12.	635,70	354,19	0,00	0,00
Muu oma rahasto 6 1.1.	0,00	234,00	0,00	0,00
Siirrot rahastosta	0,00	-234,00	0,00	0,00
Muu oma rahasto 6 31.12.	0,00	0,00	0,00	0,00
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	737,74	456,23	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 1.1.	1 037 938,89	1 503 897,53	1 131 803,77	1 575 800,62
Aikaisempiin tilikausiin liittyvät korjaukset	-5 612,88	2 422,31	0,00	0,00
Ed.tilikausien ylijäämän muutos	0,00	92,40	0,00	0,00
Edellisten tilikausien yli-/alijäämä 31.12.	1 032 326,01	1 506 412,24	1 131 803,77	1 575 800,62
Tilikauden yli-/alijäämä	-672 258,37	-468 473,36	-623 883,98	-443 996,85
Oma pääoma yhteensä	4 912 614,08	5 590 112,42	5 055 856,28	5 679 740,26

Vähemmistöosuudet

	Konserni	
	2022	2021
Vähemmistöosuus 1.1.	2 913,04	2 514,22
Muut muutokset	295,17	0,00
Vähemmistön osuus tilikauden tuloksesta	332,69	398,82
Vähemmistöosuus	3 540,90	2 913,04

Pitkäaikaiset velat

	Kunta	
	2022	2021
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	330 000,00	576 315,78
Pitkäaikaiset velat yhteensä	330 000,00	576 315,78

Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovastuuvaraus	146492,64	115231,24	0	0
Muut pakolliset varaukset	187 576,00	-42 424,00	0,00	0,00
Muut pakolliset varaukset yhteensä	334 068,64	72 807,24	0,00	0,00

Vieras pääoma

	2022		2021	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Ostovelat	0,00	199 355,97	0,00	877,08
Yhteensä	0,00	199 355,97	0,00	877,08

Sekkitililimiitti

	Kunta	
	2022	2021
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	16 818,79	16 818,79
- siitä käyttämättä oleva määrä		

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Jaksotetut henkilöstökulut	606 042,37	520 152,80	0,00	0,00
Lomapalkkajaksotukset	321 172,57	308 858,36	290 431,80	278 707,09
Korkojaksotukset	2 660,19	2 932,20	1 524,99	2 416,42
Potilasvakuutus	8 450,66	1 692,80	0,00	0,00
Muut tuet, avustukset ja korvaukset	1 420,37	919,32	0,00	0,00
Muut siirtovelat	58 120,84	176 966,05	18 254,96	6 211,03
Yhteensä	997 867,00	1 011 521,53	310 211,75	287 334,54

4.4 Vakuuksia, vastuusitoumuksia ja taseen ulkopuolisia järjestelyjä koskevat liitetiedot

Vakuudet ja takaukset

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Pantattujen arvopapereiden kirjanpitoarvo	42,33	42,33	0,00	0,00
Yhteensä	42,33	42,33	0,00	0,00
Muiden puolesta annetut vakuudet				
Kiinteistökiinnitykset	1 149 400,00	1 149 400,00	1 149 400,00	1 149 400,00
Takaukset	596 485,73	633 741,63	589 558,35	626 336,50
Muut	0,00	0,00	0,00	0,00
Yhteensä	1 745 885,73	1 783 141,63	1 738 958,35	1 775 736,50

Vuokravastuut

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Vuokravastuut yhteensä	4 019 121,12	3 604 156,46	0,00	0,00
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	502 111,06	411 684,85		
- sopimukseen sisältyvät lunastusvelvoitteet				
Leasingvastuut yhteensä	65 127,08	64 728,41	61 838,59	61 170,09
- seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	25 742,62	28 010,48	23 584,19	25 144,88
- siitä kiinteistöihin liittyvät rahoitusleasingvastuut				
Yhteensä	4 084 248,20	3 668 884,87	61 838,59	61 170,09

Vastuusitoumukset

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	Kunta 2022
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	13 990 502,00
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	8 090,00

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

	Konserni		Kunta	
	2022	2021	2022	2021
Järjestelyjen tarkoitus				
Sopimusvastuut				
Sopimukseen sisältyvät palautusvastuut	77 751,24	77 751,24	0,00	0,00
Seuraavalle tilikaudelle kohdistuva osuus				
Yhteistyö- ja kumppanuussopimukset	4 191 894,89	4 164 325,57		
Sopimusvastuut yhteensä	4 269 646,13	4 242 076,81	0,00	0,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	90 035,29	105 548,34	83 300,93	96 504,65

Johdannaissopimukset

Sopimukset voimassa 29.1.2029 asti.				
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)	79 145,56	-3 107,31	122 453,00	-20 201,00

Muut kuntaa koskevat taseen ulkopuoliset järjestelyt

Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymä (PHHYKY) on tilinpäätöksessään tehnyt 20 miljoonan euron pakollisen varauksen liittyen mahdolliseen takautuvaan palkkaharmonisaatoratkaisuun. PHHYKY on ilmoittanut Pukkilan kunnan laskennalliseksi osuudeksi **190 864 euroa**.

Lain sosiaali- ja terveydenhuolto ja pelastustoimea koskevan uudistuksen toimeenpanosta ja sitä koskevan lainsäädännön voimaantulosta perusteella PHHYKY:n henkilöstö on siirretty liikkeenluovutuksella hyvinvointialueelle 1.1.2023. Työsopimuslain ja lain kunnan ja hyvinvointialueen viranhaltijasta mukaan luovuttaja on luovutuksensaajalle vastuussa ennen luovutusta erääntyneestä työntekijän saatavasta, jollei muuta ole sovittu. Muuta ei ole sovittu kuntayhtymän ja kunnan tai hyvinvointialueen välillä.

Palkkasaatava ei ole erääntynyt ennen 1.1.2023. Henkilöstöä edustava keskusjärjestö käy neuvotteluja mahdollisesta ratkaisusta työnantajaa edustavan järjestön kanssa. Mahdollisen ratkaisuesityksen hyväksymisestä päättää hyvinvointialue 1.1.2023 tapahtuneen liikkeenluovutuksen jälkeen. Kunnan tulkinnan mukaan palkkasaatava tulee erääntymään vasta päätöksen ja maksusuunnitelman jälkeen. Näin ollen kunnan tulkinnan mukaan PHHYKY ei ole vastuussa takautuvasta palkkaharmonisaatiosta edellä mainitun lainsäädännön perusteella. Tällöin ei myöskään muodostu katettavaa alijäämää, josta omistajakunnat olisivat vastuussa. Kunta ei tällä perusteella ole sisällyttänyt PHHYKY:n esittämää osuutta pakollisesta varauksesta tilinpäätöslaskelmiinsa.

4.5 Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

Henkilöstökulut

	Kunta	
	2022	2021
Palkat ja palkkiot	2 307 313,73	2 118 150,93
Eläkekulut	564 470,34	532 411,33
Muut henkilösivukulut	52 891,63	55 416,26
Henkiöstökulut yhteensä	2 924 675,70	2 705 978,52

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	Kunta	
	2022	2021
Kokoomus	1 119,83	790,33
Vihreä Verkko ry	603,00	575,00
Keskusta	964,92	1 472,17
Perussuomalainen	73,00	183,00
Pukkilan PS	251,00	157,50
....		
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	3 011,75	3 178,00

45. Tilintarkastajan palkkiot

	Kunta	
	2022	2021
Tilintarkastusyhteisö A		
Tilintarkastus	8 676,70	6 916,50
Muut palvelut	3 287,00	0,00
Palkkiot yhteensä	11 963,70	6 916,50

5 LUETTELOT JA SELVITYKSET

5.1 Luettelo kirjanpito- ja tosittelajista ja niiden säilytystavoista

Tilinpäätös	sidottu
Pääkirja	sähköinen arkistointi
Päiväkirja	sähköinen arkistointi

KÄYTETYT TOSITELAJIT

SAP R/3 talous- ja toiminnanohjausjärjestelmä

Ostoreskontran tositteet	KR, KA, KG	sähköinen arkistointi
Ostoreskontran maksut	KZ	sähköinen arkistointi
	ZP	sähköinen arkistointi
Myyntireskontran tositteet	RV, AB	sähköinen arkistointi
Myyntireskontran suoritukset	DA, DZ	sähköinen arkistointi
	ZP	sähköinen arkistointi
Käyttöomaisuuden tositteet	AA, AB, AF	sähköinen arkistointi
Kirjanpidon muistiotositteet	SA, AB	sähköinen arkistointi
	GL	sähköinen arkistointi
Palkkatositteet/Populus	SA, K8, L1	sähköinen arkistointi
Maksuliikenteen tositteet	ZV	sähköinen arkistointi
Liitetietotositteet		sähköinen arkistointi
Ostoreskontraerittelyt		sähköinen arkistointi
Myyntireskontraerittelyt		sähköinen arkistointi
Palkkakirjanpitoerittelyt		sähköinen arkistointi

Arkistointi hoidetaan SAP järjestelmällä. Järjestelmä on kahdennettu kahteen eri paikassa olevaan konesaliin ja tiedot kopioituvat automaattisesti.

Kunnan pääkirjanpito on tehty SAP R3-nimisessä kirjanpitojärjestelmässä,

kassajärjestelmänä on Basware maksuliikennejärjestelmä, pysyvien vastaavien ja poistojen laskentajärjestelmänä on tilikauden aikana ollut SAP R3, palkkojen laskennassa on Populus-järjestelmä. Laskujen kuvat arkistoituvat IXOS-järjestelmään.

LIITTEET

Yhdistelmälaskelmat

6 ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Tilinpäätöksen allekirjoitus

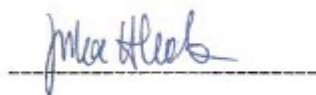
Pukilassa 27. päivänä maaliskuuta 2023

Kunnanhallitus

Katarina Helander

kunnanjohtaja

Juha Ahola

kunnanhallituksen puheenjohtaja

Robert Almiola

jäsen

Tommi Maasilta

jäsen

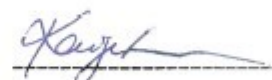
Kimmo Sihlman

jäsen

Leena Clewer

I varapuheenjohtaja

Kaisa Levälampi

jäsen

Matti Pirhonen

jäsen

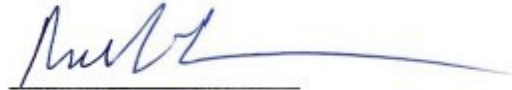
Tilinpäätösmerkintä

Olemme antaneet suorittamastamme tilintarkastuksesta tänään kertomuksen.

Helsingissä 19 4 2023
~~Pukkilassa~~

BDO Audiator Oy

Tilintarkastusyhteisö

Mark Lassfolk

JHT